

CONFERENCE BOOK

The cover features a dark blue background with a large, stylized graphic of a hand in blue and pink. The text is centered and reads:

ICCSAS
3. ULUSLARARASI
SOSYAL VE BEŞERİ
BİLİMLER KONGRESİ

13 - 15 Eylül 2024
İzmir

YÜZYÜZE ve ONLINE

Önemli Tarihler
Son Başvuru : 8 Eylül 2024
Kitap Yayın Tarihi : 20 Ekim 2024

ICSAS ACADEMY
www.icsasconferences.org

ISBN: 978-625-6283-66-4

ICSAS ACADEMY

www.akademikongre.org

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND
SOCIAL SCIENCES
SEPTEMBER 13 - 15, 2024
IZMIR

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Head of Conference: Assoc. Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi
Head of Organizing Board: Assis. Prof. Dr. Gültekin Gürçay
Organizing Committee Members:
Prof. Dr. Başak Hanedan
Prof. Dr. Naile Bilgili
Prof. Dr. Hülya Çiçek
Prof. Dr. Ali Bilgili
Prof. Dr. Hajar Huseynova
Prof. Dr. Dwi Sulisworo
Prof. Zain Musa
Prof. Dr. Sameer Jain
Prof. Dr. Yakup Babayev
Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari
Assoc. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərəfxan oğlu
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat Baran
Assoc. Prof. Dody Hartanto
Assoc. Prof. Dr. Rungchacadaporn
Assoc. Prof. Nazile Abdullazade
Assoc. Prof. Dr. Feran Aşur
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti
Assoc. Prof. Ivaylo Staykov
Assist. Prof. Ihwan Ghazali
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini Heydarlou
Dr. Gültekin Gürçay
Aynurə Əliyeva
Amaneh Manafidizaji

Edited By
PROF. DR. SAMEER JAIN

CONFERENCE ID

ICSAS 3RD INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES

DATE – PLACE
SEPTEMBER 13 - 15, 2024
IZMIR

ORGANIZATION
Academy Global Conferences & Journals
ICSAS Academy

PARTICIPATING COUNTRIES
Turkey – Argentina – Australia- Chile- Guyana – Jamaica – Yemen – Kyrgyzstan – Russia –
China- Kosovo- Slovenia – Bangladesh – Nigeria- Morocco – Nepal - Philippines - Sri Lanka
Taiwan – Uzbekistan – Italy – Greece – Kuwait - South Africa – Tunis – Greece- Malaysia -

PERCENTAGE OF PRESENTATION

More than 50 % of papers have been presented by foreigner participants.

**Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an
"official assignment letter"**

*All rights of this book belong to Academy Global Publishing House
Without permission can't be duplicate or copied.
Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.
Academy Global–2024 ©*

Issued: 25. 10.2024
ISBN: 978-625-6283-66-4

Scientific & Review Committee

- Prof. Dr. Ali BILGILI – Türkiye
Prof. Dr. Naile BİLGİLİ – Türkiye
Prof. Dr. Başak HANEDAN – Türkiye
Prof. Dr. Hülya Çiçek KANBUR – Türkiye
Prof. Dr. Emine KOCA – Türkiye
Prof. Dr. Fatma KOÇ – Türkiye
Prof. Dr. Bülent KURTİŞOĞLU – Türkiye
Prof. Dr. Hajar Huseynova – Azerbaijan
Prof. Dr. Dwi SULISWORO – Indonesia
Prof. Dr. Natalia LATYGINA – Ukraina
Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV – Russia
Prof. Muntazir MEHDI – Pakistan
Prof. Dr. Raihan YUSOPH – Philippines
Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ – Iran
Prof. Dr. F. Oben ÜRÜ – Türkiye
Prof. Dr. T.Venkat Narayana RAO – India
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ – Türkiye
Prof. Dr. Mustafa BAYRAM – Türkiye
Prof. Dr. Saim Zeki BOSTAN – Türkiye
Prof. Dr. Hyeonjin Lee – China
Assoc. Prof. Dr. Abdulsemet AYDIN – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat BARAN - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Dilorom HAMROEVA - Ozbekistan
Assoc. Prof. Dr. Abbas GHAFFARI – Iran
Assoc. Prof. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ - Türkiye
Assoc. Prof. Ivaylo STAYKOV - Bulgaria
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti – Indonesia
Assoc. Prof. Dr. Ümit AYATA – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Okan SARIGÖZ – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Eda BOZKURT – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ahmet TOPAL – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Kırbaş – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mesut Bulut – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Fahriye Emgili – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Sandeep GUPTA – India
Assoc. Prof. Dr. Veysel PARLAK – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade – Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Tamer Turgut - Türkiye
Assist. Prof. Dr. Göksel ULAY – Türkiye
Assist. Prof. K. R. PADMA – India
Assist. Prof. Dr. Omid AFGHAN - Afghanistan
Assist. Prof. Dr. Maha Hamdan ALANAĞI - Saudi Arabia
Assist. Prof. Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amina Salihi BAYERO – Nigeria
Assist. Prof. Dr. Baurcan BOTAKARAĞEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ahmad Sharif FAKHEER - Jordania
Assist. Prof. Dr. Gültekin GÜRÇAY – Türkiye

ICSAS ACADEMY

Education - Publication - Conferences - Exhibitions

Assist. Prof. Dr. Dody HARTANTO - Indonesia
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini HEYDALOU – Iran
Assist. Prof. Dr. Bazarhan İMANGALIYEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Mamatkuli JURAYEV – Ozbekistan
Assist. Prof. Dr. Kalemkas KALIBAEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bouaraour KAMEL – Algeria
Assist. Prof. Dr. Alia R. MASALİMOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amanbay MOLDIBAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bhumika SHARMA - India
Assist. Prof. Dr. Gulşat ŞUGAYEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. K.A. TLEUBERGENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA – Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Hoang Anh TUAN - Vietnam
Assist. Prof. Dr. Botagul TURGUNBAEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Dinarakhan TURSUNALIËVA - Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Yang ZİTONG – China
Assist. Prof. Dr. Gulmira ABDİRASULOVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Imran Latif Saifi – South Africa
Assist. Prof. Dr. Zohaib Hassan Sain – Pakistan
Assist. Prof. Dr. Murat GENÇ – Turkiye
Assist. Prof. Dr. Monisa Qadiri – India
Assist. Prof. Dr. Vaiva BALCIUNIENE – Lithuania
Assist. Prof. Dr. Meltem AVAN – Turkiye
Aynurə Əliyeva - Azerbaijan
Sonali MALHOTRA - India

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : E-16710634-03-903.07.02-2300384284
Konu : Doç.Dr.Elif AKPINAR
KÜLEKÇİ'nin Görevlendirilmesi

01.12.2023

MİMARLIK VE TASARIM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 29.11.2023 tarihli ve E-53120705-000-2300381989 sayılı belge.

Fakülteniz Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyelerinden Doç.Dr.Elif AKPINAR KÜLEKÇİ'nin, Yükseköğretim Genel Kurulunun 15.06.2023 tarihli, 10 sayılı oturumunda alınan 2023.10.183 sayılı kararı gereğince Doçentlik Başvuru Şartlarında bulunan ve doçent olacak adaylardan istenen "Diğer uluslararası/ ulusal bilimsel toplantının düzenleme komitesinde resmi olarak görevlendirilmiş üniversite akademisyen temsilcisi bulunması zorunludur." maddesi gereğince, Academy Global Conference & Journals tarafından yapılan kongrelerin düzenleme kurullarında yolluksuz ve gündeliksiz olarak görevlendirilmesi Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Ömer ÇOMAKLI
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: 87c7a395-d4b6-4f7a-abc6-5dee8674e3d1

Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ata Turk-universitesi-ebys>

Atatürk Üniversitesi Rektörlü ü 25240 Erzurum

Tel: +90 442 2311023

Elektronik A : www.atauni.edu.tr

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Mehmet KOÇ

Faks: +90 442 2361014

E-Posta: personel@atauni.edu.tr

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON
HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES
ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES
ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD,
VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES
September 13 - 15, 2024
IZMIR

Kongre Bağlantı Linki :

Join Zoom Meeting

<https://us06web.zoom.us/j/81604584722?pwd=y2kFvDBw8AEhxbZ5eSknYVkdXt0yTt.1>

Meeting ID: 816 0458 4722

Passcode: 202224

ÖNEMLİ AÇIKLAMA (Lütfen okuyunuz)

- ZOOM bağlantısı için yukarıda verilen bağlantıyı veya yine yukarıda verilen giriş bilgilerini kullanabilirsiniz.
- Oturum içerisinde en KIDEMLİ olan moderator olarak seçilir. Moderatörün oturum düzenini gözetmesi, akademisyen adaylarını yönlendirmesi beklenmektedir.
- Oturuma bağlanmadan önce Salon numaranızı adınızın önüne aşağıdaki gibi ekleyiniz. Bu sayede kongre açılışında beklemeden oturumunuza gönderilebileceksiniz. Ör. 5 Ahmet Ahmetoglu
- Sunum süresi 10 dakikadır. Bu sürenin aşılmamasını moderatörler temin edecektir.
- Sunum sonrası 5 dakikayı geçmeyen soru-cevap, tartışma süresi verilmektedir.
- Sunumlar TÜRKÇE veya İNGİLİZCE yapılabilmektedir.
- Kameralar, oturum süresince toplam % 70 oranında açık olmak zorundadır.
- Sunum yapan katılımcının kamerası açık olmak zorundadır.
- Sunum yapmak zorunludur. Herhangi bir nedenle sunum yapmamış olan katılımcıya sertifika verilmesi ve çalışmasının yayınlanması sözkonusu olamaz.
- Katılımcı, kendi oturumda, oturum bitene kadar bulunmak zorundadır.
- Katılımcıların kendi oturumları dışındaki oturumlara katılma zorunluluğu yoktur.
- ZOOM platformunun kapasite sınırı nedeniyle, DİNLEYİCİ, sadece kapasite izin verdiği sürece kabul edilebilmektedir.

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Prof. Dr. ALİ BİLGİLİ Prof. Dr. BAŞAK HANEDAN	1	Effects of Carvacrol on Ovary in Hyperthyroid Rats	Asst. Professor İshak GÖKÇEK Assoc. Professor Mehmet GÜVENÇ
		2	FARKLI TOKSİN BAĞLAYICILARIN YUMURTACI BILDIRCINLARDA YUMURTA BOYUTU ÜZERİNE ETKİLERİ	Prof.Dr. İsmail ÜLGER Arş. Gör. Hüseyin Mert YÜKSEL Arş. Gör. Mustafa ÖZDEMİR
		3	YUMURTACI BILDIRCINLARDA RASYONA İLAVE EDİLEN FARKLI TOKSİN BAĞLAYICI KAYNAKLARININ YUMURTA AĞIRLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ	Prof.Dr. İsmail ÜLGER Arş. Gör. Hüseyin Mert YÜKSEL Arş. Gör. Mustafa ÖZDEMİR
		4	EFFECT OF TARANTULA CUBENSIS ALCOHOLIC EXTRACT AGAINST INDOMETHACIN-INDUCED OXIDATIVE KIDNEY DAMAGE	Assoc. Prof. Dr. Ufuk MERCAN YÜCEL Doç. Dr. Ufuk KÖMÜROĞLU
		5	FORENSIC TOXICOLOGY IN VETERINARY MEDICINE	Assoc. Prof. Dr. Ufuk MERCAN YÜCEL
		6	ETIOLOGY, CLINICAL FINDINGS, AND MANAGEMENT OF PNEUMONIA IN CATS	Prof. Dr. ALİ BİLGİLİ Prof. Dr. BAŞAK HANEDAN

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Doç. Dr. EMİNE NAKİLCİOĞLU	1	ASSESSMENT OF ANTIMONY CONCENTRATIONS IN BOTTLED WATER SOLD IN THE TLEMCEN Region	ABOUREJAL Nesrine BENAMARA Salim KRID Meriem BENDAHOU Reikia BEIBACHIR Samar
		2	KANSEI ENGINEERING AND ITS APPLICATIONS IN THE FOOD INDUSTRY	Prof. Dr. Yeşim ELMACI Assoc. Prof. Dr. Ceyda DADALI Yağmur ÖZCAN
		3	CLEAN LABEL TRENDS IN THE FOOD INDUSTRY	Assoc. Prof. Dr. Ceyda DADALI Yağmur ÖZCAN Prof. Dr. Yeşim ELMACI
		4	DETERMINATION OF POLYPHENOLIC PROPERTIES OF BEE BREAD COLLECTED FROM DIFFERENT PROVINCES IN TURKEY BY USING DEEP EUTECTIC SOLVENT EXTRACTION	Gıda Müh. HAZAL GÜL Doç. Dr. EMİNE NAKİLCİOĞLU

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Dr. Öğr. Üyesi Pınar ORCAN	1	SERALARDA GELENEKSEL TOPRAKLI ÜRETİMDE İKLİMLENDİRME İÇİN ENERJİ TÜKETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	Arş.Gör. Hasan Kaan KÜÇÜKERDEM Dr. Ümran ATAY Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK
		2	SERALARDA HİDROPONİK ÜRETİMİN YARARLARI	Dr. Ümran ATAY Arş.Gör. Hasan Kaan KÜÇÜKERDEM Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK
		3	MORPHOLOGICAL AND CHEMICAL CHARACTERIZATION OF CORNELIAN CHERRY GENOTYPES GROWN IN THE MIDDLE KELKIT VALLEY (SUŞEHRİ)	Öğr. Gör. Dr. Ahmet SÜMBÜL
		4	Jasminum officinale L. ve Salix babylonica L.'nin Bazı Yabancı Otlar Üzerindeki Allelopatik Etkileri	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Selçuk KURU
		5	Bazı Tıbbi Bitki Özütlelerinin Yabani Yulaf ve Amarant Tohumlarının Çimlenme ve Fide Gelişimi Üzerindeki Allelopatik Etkileri	Dr. Öğr. Üyesi Pınar ORCAN

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Dr. Öğr. Üyesi, GÖNÜL SEVİNÇ	1	THE IMPORTANCE OF SOIL MANAGEMENT IN SUSTAINABLE AGRICULTURE AND REVIEW OF ACADEMIC STUDIES	Dr. Öğr. Üyesi, GÖNÜL SEVİNÇ
		2	CONSUMPTION TENDENCY OF SOME EDIBLE MUSHROOM SPECIES	Dr. Neşe ADANACIOĞLU Dr. Çağla KART Prof. Dr. Hakan ADANACIOĞLU
		3	CONSUMER BEHAVIORS TOWARDS CULTIVATED MUSHROOMS IN IZMIR PROVINCE	Dr. Çağla KART Dr. Neşe ADANACIOĞLU Prof. Dr. Hakan ADANACIOĞLU
		4	CHANGES IN FIG PRODUCTION IN TÜRKİYE AFTER 2010 AND 2024 – 2026 PRODUCTION FORECASTS	Beyza Nur PINARBAŞI Arş. Gör. Dr. Muhammed Ali PALABIÇAK

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Dr. Fatima Al-Mansoori,	1	EXPLORING CYTOTOXIC AGENTS IN ETHYL ACETATE AND CHLOROFORM EXTRACTS OF NIGELLA SATIVA USING SULFORHODAMINE-B ASSAY-GUIDED FRACTIONATION	Isabella Müller, Lukas Schneider
		2	EVALUATION OF RISK PREDICTORS FOR BREAST CANCER PREVALENCE IN IRAQI WOMEN: A RETROSPECTIVE STUDY IN BAGHDAD	Dr. Li Chen, Dr. Asad Mohammed, Dr. Fatima Al-Mansoori,
		3	COMPARATIVE ANALYSIS OF ISO/IEC 17025:2017 AND WHO GPPQCL: QUALITY MANAGEMENT STANDARDS IN PHARMACEUTICAL LABORATORIES	J. M. Ramirez, L. A. Wong, A. S. Patel, D. N. Becker
		4	ENHANCING THE ACCURACY OF TITRIMETRIC ANALYSIS FOR ZINC SULPHATE TABLETS WITH VALIDATED SPREADSHEET TOOLS	Luca Giordano, Ahmed Al-Mansour
		5	EVALUATION OF AMINOPOLYETHER CONTENT IN 18F-FDG SAMPLES	Aria S. Chen, Mei Lin Zhang,
		6	SYNTHESIS AND EVALUATION OF BIODEGRADABLE AMPHIPHILIC POLYMERS FOR TARGETED DRUG DELIVERY: AN INVESTIGATION OF AMINO ACID-BASED MICELLES	Ayesha Adebayo, Hidetaka Tanaka, Li Wei, Andre Ndungu
		7	ASSESSING THE HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE AMONG TUBERCULOSIS PATIENTS LOST TO FOLLOW-UP IN YEMEN	Dr. Hanaa Al-Mansoori, Dr. Rajiv Kumar, Dr. Farida Elhassan

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Prof. Nils Jensen	1	EVALUATION OF EDIBLE AQUATIC INVERTEBRATES IN THE RIVER DHANSIRI: A CASE STUDY FROM DIMAPUR, NAGALAND, INDIA	Sofia Moreno Rajesh Sharma
		2	APPLICATION OF HYDROCOLLOID DRESSINGS IN THE TREATMENT OF OPEN WOUNDS IN LARGE FELINES	Dr. Annaliza Kostova,
		3	An Investigation into the Brucellosis Incidence Among Veterinary Health Care Workers in a Brucella Vaccination Campaign in West Bengal, India	Dr. Elena Schreiber, Prof. Nils Jensen
		4	EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF ORAL VACCINATION STRATEGIES FOR WILD CANIDS AND STRAY DOGS IN ROMANIA	A. M. Georgescu, L. I. Petrescu, N. R. Dumitrescu
		5	EVALUATION OF FECAL MICROBIAL TRANSPLANTATION FOR CANINE ATOPIC DERMATITIS PREVENTION	Dr. Eliana Silva Dr. Hiroshi Nakagawa
		6	ASSESSMENT OF EDIBLE AQUATIC INVERTEBRATES IN THE RIVER DHANSIRI: IMPLICATIONS FOR SUSTAINABLE LIVELIHOODS	Chao Zhang
		7	NUTRITIONAL EFFICIENCY OF BRACHIARIA RUZIZIENSIS AND CENTROSEMA PASCUORUM HAY MIXTURES IN YANKASA RAMS: A COMPARATIVE STUDY	Maria Elena Rodrigues, John K. Matthews, Liu Wei, S. Ahmed, Elena Georgieva

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Dr. Sofia Oliveira,	1	EVALUATION OF FECAL MICROBIAL TRANSPLANTATION AS A PREVENTIVE MEASURE FOR CANINE ATOPIC DERMATITIS	Dr. Anna Schmidt, Dr. Mei Ling Zhou
		2	EFFECTS OF VARYING LEVELS OF DIETARY CRUDE FIBER ON THE GROWTH PERFORMANCE OF FINISHING SU-SHAN PIGS	Ana Maria Silva Claudia Vargas Rafael Oliveira, Julie Wright, Thomas Schmidt
		3	THE IMPACT OF GREEN TEA EXTRACT ON OXIDANT AND ANTIOXIDANT STATUS IN CALVES	Dr. Maria Schmidt, Dr. Ahmed Fadli,
		4	ENHANCING HUMAN-ANIMAL CONNECTIONS: EVALUATING THE BENEFITS OF HUMAN-CHEETAH INTERACTIONS ON WELFARE AND PERCEPTIONS	Dr. Sofia Oliveira, Dr. Mark Reynolds
		5	ENHANCING THE EFFECTIVENESS OF TELFAIRIA OCCIDENTALIS LEAF MEAL IN BROILER DIETS USING ENZYME AND PROBIOTIC ADDITIVES	Dr. Emilie Berger Dr. Zhou Wei,
		6	DEVELOPMENT AND APPLICATION OF ESSENTIAL OIL-BASED PHYTOBIOTICS FOR POULTRY FEED WITH ANTIBACTERIAL PROPERTIES	. Klein, M. Berger, C. Hoffmann, T. Meyer, J. Fischer
		7	HORMONAL VARIATIONS ASSOCIATED WITH REPRODUCTION IN INFERTILE VERSUS FERTILE DAIRY COWS	Laura R. Oliveira, Elena Novak, Samuel Kim, Petra Fischer
		8	DYNAMICS AND ECOLOGICAL IMPACT OF INTERTIDAL FIXED STAKE NET (HADRAH) FISHERIES IN KUWAIT: A COMPREHENSIVE ANALYSIS	Dr. Elena Silva, Prof. Ahmed Al-Mansoori, Dr. Lena Rosenthal
		9	ASSESSMENT OF CORPUS LUTEUM AND PLASMA PROGESTERONE LEVELS IN EARLY PREGNANCY USING ULTRASONOGRAPHY	Lukas Meyer, Aisha Owusu, Pavel Janković

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Assoc. Prof. Dr. Jorge S. Oliveira,	1	EVALUATION OF ESSENTIAL OILS ON CHITOSAN FILMS: IMPACT ON PHYSICAL AND MICROBIOLOGICAL PROPERTIES DURING STORAGE	L. Vasquez, T. Schroeder
		2	INFLUENCE OF SUPPLEMENTAL LIGHTING ON THE FLOWERING RESPONSE OF RED PITAYA CULTIVARS	Dr. Elena Martinez Prof. Hans Richter Dr. Sophie Lefevre
		3	ISOLATION AND CHARACTERIZATION OF DGAT2 GENES IN EUROPEAN OLIVE CULTIVARS: A COMPARATIVE STUDY	Sofia L. Martins Jonas F. Schmidt Helena R. Silva
		4	ELECTROCHEMICAL ANALYSIS OF GRAPHITIC NANOTUBE-BASED SUPERCAPACITORS	Hans Schneider, Sofia Weber
		5	A NON-DESTRUCTIVE METHOD FOR ESTIMATING FREE FATTY ACID CONTENT IN CRUDE PALM OIL	Maria Johansson, Erik Lindgren, Anna Svensson, and Lars Eriksson
		6	INFLUENCE OF INTERCROPPING COWPEA (VIGNA SINENSIS L.) WITH MAIZE (ZEA MAYS L.) ON YIELD PERFORMANCE AND AGRONOMIC TRAITS	Assoc. Prof. Dr. Jorge S. Oliveira,
		7	THE IMPACT OF LOW-QUALITY GROUNDWATER ON COTTON YIELD AND SOIL SALINITY LEVELS	Dr. Emil Fischer, Dr. Clara Rosenberg, Dr. Henrik Larsen, Dr. Sofia Jensen
		8	THE IMPACT OF ACOUSTIC STIMULATION ON THE GROWTH OF BROILER CHICKENS	Luka Kovačević Marta Králová Nina Popescu Ivan Kovalenko, Anna Bianchi
		9	INTEGRATED MANAGEMENT OF PHELIPANCHE RAMOSA IN TOMATO CULTIVATION: A FIELD STUDY	Maria Neumann Lucas Romero Anna Ivanov

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Assis. Prof. Dr. Nurina Anuar	1	DEVELOPMENT OF MOLECULAR IMPRINTED POLYMERS (MIPS) FOR THE SELECTIVE REMOVAL OF CARBAMAZEPINE FROM AQUEOUS SOLUTION	Bianca Schweiger, Lucile Bahnweg, Barbara Palm, Ute Steinfeld
		2	PENTACHLOROPHENOL REMOVAL VIA ADSORPTION AND BIODEGRADATION	Assis. Prof. Dr. Rakmi Abd.-Rahman Assis. Prof. Dr. Nurina Anuar
		3	FORMULATION AND EVALUATION OF VAGINAL SUPPOSITORIES CONTAINING LACTOBACILLUS	Sanae Kaewnopparat Nattha Kaewnopparat
		4	COMPARISON BETWEEN ANTIBACTERIAL EFFECTS OF ETHANOLIC AND ISOPROPYL: HEXAN (7:3) EXTRACTS OF ZINGIBER OFFICINALE ROSE	Tahereh Naji Mahsa Jassemi
		5	SERİCİN FİLM: INFLUENCE OF CONCENTRATION ON ITS PHYSICAL PROPERTIES	N. Namviriyachote N. Bang, P. Aramwit
		6	VALIDATION AND APPLICATION OF A NEW OPTIMIZED RP-HPLC-FLUORESCENT DETECTION METHOD FOR NORFLOXACIN	Mahmood Ahmad Ghulam Murtaza Sonia Khiljee Muhammad Asadullah Madni
			ANTIBACTERIAL CAPACITY OF PLUMERIA ALBA PETALS	Assis. Prof. Dr. M. H. Syakira Dr. L. Brenda
		7	PROACTIVE IDENTIFICATION OF FALSE ALERT FOR DRUG-DRUG INTERACTION	Hsuan-Chia Yang, Yan-Jhih Haung, Yu-Chuan Li

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Prof. Dr. A Ogura. Nakazawa	1	EXPLORING MAMMOGRAPHIC IMAGE MAGNIFICATION SYSTEM WITH EYE DETECTION AND EEG SCANNER: A PRELIMINARY INVESTIGATION	Prof. Dr. A Ogura. Nakazawa
		2	ANALYZING RESTING-STATE FUNCTIONAL CONNECTIVITY WITH AN INDEPENDENT COMPONENT APPROACH	Shuaishuai Hu, Lanbo Wang, Han Li, Shouliang Qi
		3	ENHANCED SEGMENTATION OF HEART SOUNDS USING PHONOCARDIOGRAM CURVE LENGTH VARIATION	Mecheri Zeid Ahfir , Maamar Belmecheri , Kale Izzet
		4	ENHANCED RESOLUTION OF 3D CT SCANS VIA HETEROGENEOUS DIMENSIONAL TRANSFORMERS	Dr. Helen Zhang
		5	ADVANCEMENT OF AN AFFORDABLE IOT-BASED MINIATURE DEVICE FOR REMOTE HEALTH MONITORING	Mojtaba Mohammadzaheri , Morteza Ghodsi,
		6	EMPLOYING SPEECH EMOTION RECOGNITION AS A LONGITUDINAL BIOMARKER FOR ALZHEIMER'S DISEAS	Jianyu Zhengyu , C Zhang hen, Sihong Zhang, Xusheng He , Zhang Wei
		7	EVALUATING HIP MUSCULAR IMBALANCE IN RHEUMATISM PATIENTS: AN ASSESSMENT	Dr. Anthony Banitsas , Assis. Prof. Konstantinos Bawa

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 11	Prof. Dr. Martin Hans Knahl	1	EXPLORING INTERNET GOVERNANCE THROUGH MULTIPLE STAKEHOLDERS: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND ADVANCEMENTS	Prof. Dr. Martin Hans Knahl
		2	A STUDY ON THE IMPACT OF HARDINESS AND ALIENATION ON BURNOUT AND DATA ENTRY ERRORS IN RURAL HELLENIC HOSPITAL LABORATORIES	Angela Dellaporta , Aphrodite –M. Paleologou
		3	GUIDELINES AND REQUIREMENTS FOR DEVELOPING TEAM AWARENESS SYSTEMS	Lecture Carsten Röcker
		4	AN ADAPTATION OF WIRELESS AND INTERNET TECHNOLOGIES IN LOGISTICS: AN ANALYTICAL APPROACH	Assoc. Prof. Dr. Apiwat Sangnoore
		5	GENDER DISPARITIES IN SEXUAL PERCEPTION AND BEHAVIOR AMONG MARRIED ILOCANOS"	Cadorna Erwin
		6	EXAMINING INTERNET USER BEHAVIOR: PATTERNS ACROSS VARIOUS SITES AND THEIR INFLUENCE ON MARRIAGE TABOOS - A SURVEY OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN MASHHAD, IRAN	Javadi Maryam , Homa Zanzanizadeh , Javadi Alimohammad
		7	UTILIZING PERSUASIVE TECHNOLOGY TO INFLUENCE END-USERS' IT SECURITY AWARENESS AND BEHAVIOR: A PILOT INVESTIGATION	Ai RahimMabhubur. Dr. Cheo Yin Ying , Ms. Ren Yeo

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 12	Assis. Prof. G.T. Tao ,	1	CHALLENGES IN LEGAL REGULATION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN INNOVATION ACTIVITIES: AN INSTITUTIONAL APPROACH IN RUSSIA	Zhanna Mirskikh Mingaleva, Irina
		2	EXPLORING LEADERSHIP BEHAVIOR, SAFETY CULTURE, AND PERFORMANCE IN THE HEALTHCARE INDUSTRY: A COMPREHENSIVE STUDY	YCheng- Wang ,Yi Yang , Sue Chang, Er Fen , Huang Guo
		3	COMPARATIVE ANALYSIS: ASSESSING TRAINED INSPECTORS' PERFORMANCE ACROSS VARIED WORKLOADS VIA FEED FORWARD VS. FEEDBACK TRAINING APPROACHES	Assis. Prof. Dr. Sittichai Phonsak.
		4	ASSESSING OPERATIONAL RISKS IN MALAYSIAN HIGHWAY PROJECTS	Assoc. Prof. Dr. Farid Ezanee. Dr. Mohamed Ghazali
		5	BEST PRACTICES FOR CRAFTING TENDERS IN MALAYSIA'S BUILDING CONSERVATION PROJECTS	Dr. Lim Lee
		6	THE INDEX OF SUSTAINABLE FUNCTIONALITY: A TOOL FOR ASSESSING SUSTAINABILITY	Assis. Prof. G.T. Tao , Dr. L. Cirella
		7	EXAMINING KNOWLEDGE SHARING BEHAVIOR IN E-COMMUNITIES THROUGH THE LENS OF TRANSACTION COST THEORY	Teresa Ju , Chang Wu
		8	ADVANCING AN EFFICIENT FRAMEWORK FOR SECURE MOBILE APPLICATION DESIGN, DEVELOPMENT, AND UTILIZATION	Mohamed Serhani, Rachida Abdelghani, Dssouli, Benharref. Mizouni Rabe

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Prof. Dr. Oguzhan ZENGİN	1	AFET VE ACİL DURUMLARDA PSİKOSOSYAL DESTEK	Öğr.Gör. Abdulkadir Ilgaz Arş.Gör. Mustafa Emin Akçin
		2	SOSYAL HİZMET MESLEĞİNDE SOSYAL İNCELEME RAPORUNUN YERİ VE ÖNEMİ	Arş. Gör. MUSTAFA EMİN AKÇİN Öğr. Gör. Abdulkadir Ilgaz
		3	ADVANCING SOCIAL WORK EDUCATION: REDEFINING EXCELLENCE WITH CSWE'S EPAS GUIDELINES	Prof. Dr. Oguzhan ZENGİN
		4	SOCIAL WORK LICENSURE IN THE UNITED STATES: CURRENT PRACTICES AND EMERGING TRENDS	Prof. Dr. Oguzhan ZENGİN
		5	SELANİK'TE ÖZEL İSLAM MEKTEPLERİ: FEYZİYE MEKTEBİ VE YADİĞAR TERAKKİ MEKTEBİ	Dr. Mehmet KÖSEOĞLU
		6	XIX. YÜZYILIN SON ÇEYREĞİNDE PALANKA KAZASININ EKONOMİK FAALİYETLERİ VE DEMOGRAFİK YAPISI	Dr. Mehmet KÖSEOĞLU
		7	MALATYA IN BYZANTINE-EMEVİ STRUGGLES	Uzm. BUKET TOSUN

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Doç. Dr., MELİS BOYACI	1	EGE UNIVERSITY'S BROADCASTING EXPERIENCE FROM THE PERSPECTIVE OF COMMUNICATION HISTORY	Lec. Dr. YİĞİT AÇIK
		2	BİR İLETİŞİM OLGUSU OLARAK TASARIMIN KÜLTÜR ÜZERİNE ETKİSİ: GECE MÜZECİLİĞİ	Doç. Dr. AYLİN GÜNGÖR
		3	REKLAMLARDA SOYUT İMGELERİN GÖSTERİMİ: TANRININ REKLAMI	Doç. Dr. AYLİN GÜNGÖR
		4	AN ANALYSIS ON ÖZDEMİR ALTAN'S OVERLOOKED PERIOD INVOLVING THE BUILDING OF SOCIAL AND INDIVIDUAL MYTHOLOGIES	Doç. Dr., MELİS BOYACI

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Assist. Prof. Dr. MURAT BAYRAKTAR	1	THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LITERACY AND TECHNOSTRESS	Asst. Prof. Dr. NERİMAN ÇELİK
		2	DIFFERENT APPROACHES AND HISTORICAL DEVELOPMENTS IN THE FOREIGN POLICY OF THE UNITED STATES OF AMERICA	Dr. Yusuf Mehmet AKAY
		3	WHAT IS CINEMA AND WHAT DOES IT MEAN FOR INTERNATIONAL RELATIONS?	Dr. Yusuf Mehmet AKAY
		4	ÇALIŞAN CEZAYİRLİ KADINLARIN GERÇEKLİĞİ VE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR	Ahlam Ahmaid
		5	MASS TOURISM AND OVERTOURISM: A COMPLEX RELATIONSHIP	Assist. Prof. Dr. MURAT BAYRAKTAR

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Assoc. Prof. Itr ERKAN	1	DETERMINATION OF SALT STRESS TOLERANCE LEVELS OF DIFFERENT BEAN GENOTYPES	Prof. Dr. Şebnem KUŞVURAN Mohammed Ghalib Kadhim AL-KHASHMANI Dr. Metin YAĞCIOĞLU Dr. Öğretim üyesi Ebru DERELLİ TÜFEKÇİ
		2	DEREOTUNDA ORGANİK GÜBRE KULLANIMININ TUZ STRESİNE TOLERANS VE UÇUCU YAĞ İÇERİKLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	Prof. Dr. Şebnem KUŞVURAN Züleyha Yaren TÜRKCAN Dr. Öğretim Üyesi Ebru DERELLİ TÜFEKÇİ Öğr. Gör. Dr. Ali Rıza TÜFEKÇİ
		3	THE IMPORTANCE OF DNA METHYLATION IN TERMS OF EPIGENETICS	Assoc. Prof. Itr ERKAN
		4	EVALUATIONS ON ETHNOBOTANICAL STUDIES CONDUCTED IN ELAZIG PROVINCE	Prof. Dr. Hasan AKAN Uzman Biyolog Veysel SONAY
		5	EVALUATIONS ON FLORASTIC STUDIES CONDUCTED IN ELAZIG PROVINCE	Prof. Dr. Hasan AKAN Uzman Biyolog Veysel SONAY
		6	PHARMACOGNOSTIC EVALUATION OF ROYAL JELLY SAMPLES FROM SİVAS REGION	NİHAL DEMİR Asst. Prof. EDA SÖNMEZ GÜRER Lecturer ŞEYDA KAYA Prof. SEVGİ DURNA DAŞTAN
		7	DETECTION OF DIROFILARIA IMMITIS IN DIFFERENT TISSUES: A CASE STUDY	Dr. Erdinc GUNER Mehmet KARABOGA Dr. Metin PEKAGIRBAS

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Prof. Dr., Abdullah GÖKTAŞ	1	DETERMINATION OF CONCENTRATIONS OF TRACE ELEMENTS IN VOLCANIC ARARAT MOUNTAIN ROCKS EXTRACTED IN ULTRAPURE WATER	Assist. Prof. Dr. Servet AŞKIN
		2	ZnS NANOÇUBUK VE NANOKÜRELERİNİN YAPISAL, YÜZEYSEL ve OPTİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	Dr. Öğr. Üyesi, Gülsen ŞAHİN Prof. Dr., Abdullah GÖKTAŞ
		3	METİLEN MAVİSİ ORGANİK BOYASININ UV IŞIK ALTINDA ZnO NANOKÜRE ve NANOÇUBUK FOTOKATALİZÖRLERİYLE YIKIMI	Dr. Sultan GÖKTAŞ Dr. Öğr. Üyesi, Gülsen ŞAHİN Prof. Dr., Abdullah GÖKTAŞ
		4	A STUDY ON COLLECTIVE MOTION OF NON-HOMOGENOUS STRUCTURE OF A HERD	Dr. TARIK KUNDURACI
		5	RÜZGAR ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETİMİNİN ÇEVRESEL ETKİLERİ	Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK Arş.Gör. Hasan Kaan KÜÇÜKERDEM Dr. Ümran ATAY
		6	GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETİMİNİN ÇEVRESEL ETKİLERİ	Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK Dr. Ümran ATAY Arş.Gör. Hasan Kaan KÜÇÜKERDEM

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Dr. Aytekin DURANAY	1	REGTEST İLE BLOKCHAIN VE BLOK ŞİFRELEME	Dr. Emin BORANDAĞ
		2	ANALYSIS OF END-OF-LIFE TIRE (ELT) RECYCLING METHODS	SÜLEYMAN SELVİ Res. Asst. AHMET DAYANÇ Prof. Dr. RAMAZAN KÖSE
		3	APPLICATION OF MULTI-CRITERIA DECISION-MAKING METHODS IN HEAT PUMP SELECTION	NİLAY DOĞAN Res. Asst. AHMET DAYANÇ Prof. Dr. RAMAZAN KÖSE
		4	NUMERICAL SIMULATION OF VORTEX-INDUCED VIBRATIONS OF TANDEM CYLINDERS	Dr. Aytekin DURANAY

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Nadiyah Yola Putri,	1	YANBU, SAUDI ARABIA: BRIDGING TRADITION IN A MODERNIZING CITYSCAPE	Hisham Mortada
		2	ANALYZING REPLACEABLE LINKS WITH REDUCED WEB SECTION FOR LINK-TO-COLUMN CONNECTIONS IN ECCENTRICALLY BRACED FRAMES	Daniel Y. Abebe, Sijeong Jeong, Jaehyouk Choi
		3	IMPLEMENTING RETROFITTING SOLUTIONS FOR KAZAKHSTAN'S EXISTING HOUSING STOCK	S. Yessengabulov, A. Uyzbayeva
		4	SKY FARMING: EMBRACING VERTICAL LANDSCAPE MODELS IN URBAN AREAS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT THROUGH GREEN BUILDING CONCEPTS	Nadiyah Yola Putri, Nesia Putri Sharfina, Traviata Prakarti
		5	APPROACHING SUSTAINABLE PUBLIC HOUSING: PERSPECTIVES ON PROPERTY MANAGEMENT AND FINANCIAL FEASIBILITY	Assoc. Prof. Dr. Kung-Jen Tu
		6	ADAPTIVE DESIGN FOR COLLECTIVE HOUSING USING LARGE PREFABRICATED CONCRETE PANELS	Ungureanu Daniel , Viorel M. Muntean
		7	CREATING ENERGY BENCHMARKS FROM MANDATORY ENERGY AND EMISSIONS REPORTING DATA: ONTARIO'S POST-SECONDARY RESIDENCES	C. Xavier Mendieta, J. J McArthur
		8	PRESERVING SOCIAL MEMORY: A CASE STUDY OF UCH DUKKAN NEIGHBORHOOD IN ARDABIL CITY, AZERBAIJAN REGION, IRAN	Yousef Daneshvar Rouyandozagh,
		9	EXPLORING BIOMIMETIC STRUCTURAL FORMS: ACHIEVING VITAL SUSTAINABILITY IN TALL ARCHITECTURE	Dr. Osama Al-Schail

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Dr. Jenzer Farshideh	1	ASSESSING THE QUALITY STANDARDS OF HOSPITAL PHARMACIES IN THERAPEUTIC CENTERS ASSOCIATED WITH KERMANSHAH UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES, IRAN	Dr. Gharehbagh V.Hamishhekar , H.Aghababa
		2	OPTIMIZING VISIBLE LIGHT COMMUNICATION SYSTEMS THROUGH NATURAL LIGHT INTEGRATION	Mahmoud H. Aly, Ivan Andonovic, Moustafa Beshr
		3	INTEGRATING WIRELESS BODY AREA NETWORKS WITH WEB SERVICES: REVOLUTIONIZING UBIQUITOUS HEALTHCARE PROVISIONING THROUGH ARCHITECTURE	Dr. Ogunduyile O. Oluwgbenga
		4	DYNAMIC BRAIN WAVE ACQUISITION AND PSYCHOACOUSTIC ANALYSIS IN REAL TIME	Dipali SShweta , ingh Mahajan , Bansal Rashima
		5	ENHANCING COMBAT EFFECTIVENESS IN NEW GENERATION FIGHTER PLANES THROUGH HUMAN FACTORS CONSIDERATIONS	Binoy Bhargavan
		6	CONSTRUCTING AN INTEGRATED RELATIONAL DATABASE UTILIZING SWISS NUTRITION NATIONAL SURVEY AND HEALTH DATASETS FOR DATA MINING OBJECTIVES	Helena Einsele , Dr. Jenzer Farshideh
		7	CAN EEG TESTING AID IN BRAIN TUMOR IDENTIFICATION?	M. Sharanreddy, P. K. Kulkarni
		8	EXAMINING THE HAZARDS OF INADEQUATE MEDICAL WASTE MANAGEMENT PRACTICES ON HUMAN HEALTH AND THE ENVIRONMENT: A REVIEW OF LITERATURE	Babanyara Ibrahim, Garba Bogoro., M. Y.Abubakar,

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Dr. Gambo Adegboye	1	ANALYZING THE IMPACT OF CLASS ATTENDANCE ON PERFORMANCE: A STUDY OF INDUSTRIAL ENGINEERING STUDENTS TAKING STATISTICS AT THE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY	Tshaudi A. Motsima
		2	ENHANCING CIVIL ENGINEERING EDUCATION THROUGH FLIPPED LEARNING IN LABORATORY SETTINGS	Assis. Prof. Dr. Salvador Kant García- Dr. Gerardo García, Shashi Rodríguez
		3	EMPOWERING AUTONOMOUS AGENTS: A CONSTRUCTIVIST APPROACH TO BOTTOM-UP SEQUENTIAL LEARNING	Olivier L. Hassas , Salima Georgeon
		4	ASSESSING THE ECONOMIC VALUE OF HUMANITIES AND EDUCATION PROGRAMS IN PUBLIC UNIVERSITIES: A STUDY IN OSUN STATE, NIGERIA	Dr. Gambo Adegboye
		5	MODELING EXPONENTIAL GROWTH ACTIVITY THROUGH TECHNOLOGY: RESEARCH WITH BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION STUDENTS	Vargas Montero Alejo, V. Moguel
		6	INTERCULTURAL APPROACH TO SECOND LANGUAGE DEVELOPMENT: A PILOT PROGRAM FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS AT AN ESCUELA NORMAL IN ATEQUIZA, MEXICO	C. Paulina Sánchez Nájera, R. Jacob Navarro Núñez
		7	CRAFTING A FRAMEWORK FOR ITERATIVE SELF-CORRECTING EXERCISES IN EDITORIAL ENVIRONMENTS	H. Duron, Ruggieri Revuz, Tijus Sandie

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224 14 Eylül / September 14, 2024 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 11	Prof. Dr. Eleni Giouli	1	ASSESSING KAHOOT: AN EXAMINATION OF ITS ROLE AND ECOSYSTEM AS AN EDUCATIONAL AID	Muhammad Yasir Panah , Babar Ebrahim
		2	ANALYZING COURSE OUTCOMES FOR THE BACHELOR OF SCIENCE IN ELECTRICAL AND ELECTRONIC ENGINEERING PROGRAM: A FOCUS ON ELECTRICAL CIRCUITS	Dr. Sher Khan Azmiri Shermin
		3	CONTINUOUS DISTANCE LEARNING AND SKILL ENHANCEMENT: A CASE STUDY EXAMINATION IN GREECE	Prof. Dr. Eleni Giouli
		4	UNCOVERING PATTERNS IN STUDENT FEEDBACK: IDENTIFYING STRATEGIES TO ENHANCE EMOTIONAL WELL-BEING IN LEARNING	Angelina Ranganathan, A. Tzacheva Jaishree ,
		5	TEACHER PERSPECTIVES ON INCLUSIVE EDUCATION: A FOCUS ON HEARING IMPAIRMENT	PHD. Student Chalise Kiran
		6	ENHANCING INTERNATIONAL SERVICE LEARNING 3.0: LEVERAGING TECHNOLOGY FOR BETTER OUTCOMES AND SUSTAINABILITY	Dr. Anthony Vandarakis
		7	EXPLORING ATTENTIVE LITERATURE READING IN HIGHER EDUCATION FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY ON IMPLEMENTING A FLIPPED CLASSROOM TEACHING APPROACH	Dr. Malin Isaksson
		8	ENHANCING ATTENTIVE LITERATURE READING IN HIGHER EDUCATION FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY OF A FLIPPED CLASSROOM TEACHING MODEL	F. Rashno Seydari, M. Nikafrooz
		9	MOTION GRAPHICS ENHANCED MAINTENANCE TRAINING FOR PRESCHOOLERS WITH HEARING IMPAIRMENTS: A COMPREHENSIVE APPROACH	Assis. Prof. Dr. Nikafrooz Atashafrooz

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES September 13 - 15, 2024 IZMIR Meeting ID: 816 0458 4722 Passcode: 202224				
14 Eylül / September 14, 2024 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 12	Anahita Dalmia	1	SOCIO-DEMOGRAPHIC STATUS AND ARRACK CONSUMPTION PATTERNS AMONG MUSLIM, HINDU, SANTAL, AND ORAON COMMUNITIES IN RASULPUR UNION, BANGLADESH: A CROSS-CULTURAL ANALYSIS	Assis. Prof. Dr. Emaj Uddin
		2	IDENTIFYING KEY ACTORS: STAKEHOLDER ANALYSIS IN ESTABLISHING AND DEVELOPING THAI INDEPENDENT CONSUMER ORGANIZATIONS	Dr. Ondee Pannarunothai
		3	THE BENEFITS OF INTEGRATION WITHIN SOCIAL SYSTEMS: INSIGHTS FROM THE AUTOMOTIVE SECTOR	Sorte Francisco Junior
		4	DEVELOPING EDUCATIONAL GAMES: A FRAMEWORK INTEGRATING MODEL CANVAS AND PROCESS FOR OUTCOME-BASED EDUCATION	Ratima Pusawiro, Dejdumrong Damkham, Priyakorn Natasha
		5	SOLARSPELL CASE STUDY: ASSESSING PEDAGOGICAL QUALITY INDICATORS FOR DIGITAL LIBRARY RESOURCES	Assoc. Prof. Dr. Marcela Zermeño Gómez- Georgina
		6	CRAFTING AN ADVENTURE: UNIVERSITY OF SOUTHERN CALIFORNIA'S EXPLORATION OF ALTERNATE REALITY GAMES FOR EDUCATION AND IMPACT	Anahita Dalmia
		7	PROMOTING COLLABORATION AND INNOVATION: A FRESH APPROACH TO ENGINEERING-CENTRIC EDUCATIONAL REFORM IN URBAN PLANNING AT TIANJIN UNIVERSITY, CHINA	Bingqian Zeng , Peng Cheng

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMANITY AND SOCIAL SCIENCES
ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES
ICAFVP 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES
September 13 - 15, 2024
IZMIR

Contents

AFET VE ACİL DURUMLARDA PSİKOSOSYAL DESTEK.....	1
SOSYAL HİZMET MESLEĞİNDE SOSYAL İNCELEME RAPORUNUN YERİ VE ÖNEMİ	8
SOCIAL WORK LICENSURE IN THE UNITED STATES: CURRENT PRACTICES AND EMERGING TRENDS	14
ADVANCING SOCIAL WORK EDUCATION: REDEFINING EXCELLENCE WITH CSWE'S EPAS GUIDELINES..	20
SELANİK'TE ÖZEL İSLAM MEKTEPLERİ: FEYZİYE MEKTEBİ VE YÂDİGÂR TERAKKİ MEKTEBİ	27
XIX. YÜZYILIN SON ÇEYREĞİNDE PALANKA KAZASININ EKONOMİK FAALİYETLERİ VE DEMOGRAFİK YAPISI	38
BİZANS-EMEVÎ MÜCADELELERİNDE MALATYA	39
REPRESENTATION OF ABSTRACT IMAGES IN ADVERTISEMENTS: ADVERTISEMENT OF GOD	49
THE IMPACT OF DESIGN ON CULTURE AS A COMMUNICATION PHENOMENA: NIGHT MUSEUM	60
ÖZDEMİR ALTAN'IN GÖZDEN KAÇAN TOPLUMSAL VE BİREYSEL MİTOJİLERİ KURGULADIĞI DÖNEMİ ÜZERİNE BİR ANALİZ	73
THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LITERACY AND TECHNOSTRESS	75
SİNEMA NEDİR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER İÇİN NE ANLAMA GELİR?	80
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ DIŞ POLİTİKASINDA FARKLI YAKLAŞIMLAR VE TARİHSEL GELİŞİMLERİ ..	90
ÇALIŞAN CEZAYİRLİ KADINLARIN GERÇEKLİĞİ VE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR	97
MASS TOURISM AND OVERTOURISM: A COMPLEX RELATIONSHIP	98
EXPLORING INTERNET GOVERNANCE THROUGH MULTIPLE STAKEHOLDERS: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND ADVANCEMENTS	99
A STUDY ON THE IMPACT OF HARDINESS AND ALIENATION ON BURNOUT AND DATA ENTRY ERRORS IN RURAL HELLENIC HOSPITAL LABORATORIES	100
GUIDELINES AND REQUIREMENTS FOR DEVELOPING TEAM AWARENESS SYSTEMS	101
AN ADAPTATION OF WIRELESS AND INTERNET TECHNOLOGIES IN LOGISTICS: AN ANALYTICAL APPROACH	102
GENDER DISPARITIES IN SEXUAL PERCEPTION AND BEHAVIOR AMONG MARRIED ILOCANOS"	103
EXAMINING INTERNET USER BEHAVIOR: PATTERNS ACROSS VARIOUS SITES AND THEIR INFLUENCE ON MARRIAGE TABOOS- A SURVEY OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN MASHHAD, IRAN.....	104
UTILIZING PERSUASIVE TECHNOLOGY TO INFLUENCE END-USERS' IT SECURITY AWARENESS AND BEHAVIOR: A PILOT INVESTIGATION.....	105
CHALLENGES IN LEGAL REGULATION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN INNOVATION ACTIVITIES: AN INSTITUTIONAL APPROACH IN RUSSIA	106
EXPLORING LEADERSHIP BEHAVIOR, SAFETY CULTURE, AND PERFORMANCE IN THE HEALTHCARE INDUSTRY: A COMPREHENSIVE STUDY.....	107
EXAMINING KNOWLEDGE SHARING BEHAVIOR IN E-COMMUNITIES THROUGH THE LENS OF TRANSACTION COST THEORY	108
ASSESSING OPERATIONAL RISKS IN MALAYSIAN HIGHWAY PROJECTS	109

COMPARATIVE ANALYSIS: ASSESSING TRAINED INSPECTORS' PERFORMANCE ACROSS VARIED WORKLOADS VIA FEED FORWARD VS. FEEDBACK TRAINING APPROACHES..... 110

BEST PRACTICES FOR CRAFTING TENDERS IN MALAYSIA'S BUILDING CONSERVATION PROJECTS 111

THE INDEX OF SUSTAINABLE FUNCTIONALITY: A TOOL FOR ASSESSING SUSTAINABILITY 112

ADVANCING AN EFFICIENT FRAMEWORK FOR SECURE MOBILE APPLICATION DESIGN, DEVELOPMENT, AND UTILIZATION 113

ANALYZING THE IMPACT OF CLASS ATTENDANCE ON PERFORMANCE: A STUDY OF INDUSTRIAL ENGINEERING STUDENTS TAKING STATISTICS AT THE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY 114

ENHANCING CIVIL ENGINEERING EDUCATION THROUGH FLIPPED LEARNING IN LABORATORY SETTINGS 115

EMPOWERING AUTONOMOUS AGENTS: A CONSTRUCTIVIST APPROACH TO BOTTOM-UP SEQUENTIAL LEARNING 116

ASSESSING THE ECONOMIC VALUE OF HUMANITIES AND EDUCATION PROGRAMS IN PUBLIC UNIVERSITIES: A STUDY IN OSUN STATE, NIGERIA..... 117

MODELING EXPONENTIAL GROWTH ACTIVITY THROUGH TECHNOLOGY: RESEARCH WITH BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION STUDENTS 118

INTERCULTURAL APPROACH TO SECOND LANGUAGE DEVELOPMENT: A PILOT PROGRAM FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS AT AN ESCUELA NORMAL IN ATEQUIZA, MEXICO 119

CRAFTING A FRAMEWORK FOR ITERATIVE SELF-CORRECTING EXERCISES IN EDITORIAL ENVIRONMENTS 120

ASSESSING KAHOOT: AN EXAMINATION OF ITS ROLE AND ECOSYSTEM AS AN EDUCATIONAL AID 121

ANALYZING COURSE OUTCOMES FOR THE BACHELOR OF SCIENCE IN ELECTRICAL AND ELECTRONIC ENGINEERING PROGRAM: A FOCUS ON ELECTRICAL CIRCUITS 122

CONTINUOUS DISTANCE LEARNING AND SKILL ENHANCEMENT: A CASE STUDY EXAMINATION IN GREECE 123

UNCOVERING PATTERNS IN STUDENT FEEDBACK: IDENTIFYING STRATEGIES TO ENHANCE EMOTIONAL WELL-BEING IN LEARNING 124

TEACHER PERSPECTIVES ON INCLUSIVE EDUCATION: A FOCUS ON HEARING IMPAIRMENT 125

ENHANCING INTERNATIONAL SERVICE LEARNING 3.0: LEVERAGING TECHNOLOGY FOR BETTER OUTCOMES AND SUSTAINABILITY 127

EXPLORING ATTENTIVE LITERATURE READING IN HIGHER EDUCATION FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY ON IMPLEMENTING A FLIPPED CLASSROOM TEACHING APPROACH 128

ENHANCING ATTENTIVE LITERATURE READING IN HIGHER EDUCATION FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY OF A FLIPPED CLASSROOM TEACHING MODEL 129

MOTION GRAPHICS ENHANCED MAINTENANCE TRAINING FOR PRESCHOOLERS WITH HEARING IMPAIRMENTS: A COMPREHENSIVE APPROACH 130

SOCIO-DEMOGRAPHIC STATUS AND ARRACK CONSUMPTION PATTERNS AMONG MUSLIM, HINDU, SANTAL, AND ORAON COMMUNITIES IN RASULPUR UNION, BANGLADESH: A CROSS-CULTURAL ANALYSIS 131

IDENTIFYING KEY ACTORS: STAKEHOLDER ANALYSIS IN ESTABLISHING AND DEVELOPING THAI
INDEPENDENT CONSUMER ORGANIZATIONS 132

THE BENEFITS OF INTEGRATION WITHIN SOCIAL SYSTEMS: INSIGHTS FROM THE AUTOMOTIVE SECTOR
..... 133

DEVELOPING EDUCATIONAL GAMES: A FRAMEWORK INTEGRATING MODEL CANVAS AND PROCESS
FOR OUTCOME-BASED EDUCATION 134

SOLAR SPELL CASE STUDY: ASSESSING PEDAGOGICAL QUALITY INDICATORS FOR DIGITAL LIBRARY
RESOURCES 135

CRAFTING AN ADVENTURE: UNIVERSITY OF SOUTHERN CALIFORNIA'S EXPLORATION OF ALTERNATE
REALITY GAMES FOR EDUCATION AND IMPACT 136

PROMOTING COLLABORATION AND INNOVATION: A FRESH APPROACH TO ENGINEERING-CENTRIC
EDUCATIONAL REFORM IN URBAN PLANNING AT TIANJIN UNIVERSITY, CHINA..... 137

AFET VE ACİL DURUMLARDA PSİKOSOSYAL DESTEK

Öğr.Gör. Abdulkadir Ilgaz

Karabük Üniversitesi, 0000-0003-0031-7203

Arş.Gör. Mustafa Emin Akçin

Karabük Üniversitesi, 0000-0002-7750-3138

ÖZET

Afetler, genellikle insanlar üzerinde geniş çaplı fiziksel, ekonomik ve sosyal etkiler yaratan olaylardır. Bu tür olaylar, insanların günlük yaşamlarını ve faaliyetlerini ciddi şekilde kesintiye uğratabilir veya tamamen durdurabilir. Afetler sonucunda, bireylerin ruhsal sağlıklarını ve psikososyal iyilik hallerini korumak ve yeniden yapılandırmak için çeşitli psikososyal destek uygulamalarına ihtiyaç duyulur. Bu tür destekler hem bireylerin afet sonrası iyileşmelerini hem de toplumun normal düzenine dönmesine yardımcı olmak için kritik öneme sahiptir. Bu çalışma, afetler sırasında etkili bir şekilde yürütülmesi gereken psikososyal destek uygulamalarının kapsamlı bir incelemesini sunmaktadır.

Afetlerde psikososyal destek, afet sonrası ortaya çıkan psikososyal sorunları ortadan kaldırmayı ve toplumu normalleştirmeyi hedefleyen bir süreçtir. Bu destek, belirli ilkeler ve yöntemler çerçevesinde sunulur. Psikososyal destek sürecinde, öncelikle bireylerin afet sonrası verdikleri tepkiler değerlendirilir ve bu tepkilere uygun müdahale planları geliştirilir. Afet türüne ve sürecine bağlı olarak, planlanan psikososyal müdahaleler değişiklik gösterebilir, bu nedenle destek uygulamaları afetin özelliklerine göre özelleştirilmelidir. Afetten etkilenen bireylerin ruh sağlığını korumak ve psikolojik bozuklukları önlemek amacıyla, akut dönemde yapılan psikososyal müdahalelerin önemi yaygın olarak kabul edilmektedir. Standart bir sınıflandırma bulunmamakla birlikte, akut dönemde gerçekleştirilen psikososyal müdahaleler; ihtiyaçların ve kaynakların belirlenmesi, psikolojik ilk yardım sağlanması, uygun hizmetlere yönlendirme yapılması ve bilgilendirme gibi unsurları içermektedir. Bu süreçte, güvenlik hissini artırmak, sakinleştirmek, bireylerin öz-yeterlilik ve toplumsal yeterlilik duygularını güçlendirmek, sosyal bağları kuvvetlendirmek ve umut duygusunu pekiştirmek gibi temel prensipler ön planda tutulur. Aynı zamanda, etkilenen bireylerin değerleri, duygusal durumları, dayanışma becerileri, hayalleri, düşünceleri ve davranışları da değerlendirilerek, bu alanlarda baş etme kapasiteleri desteklenir ve güçlendirilmesi hedeflenir.

Bu çalışmada, afet ve acil durumlar sırasında yapılan psikososyal destek müdahalelerinin önemi vurgulanmış ve özellikle akut dönemdeki müdahalelere odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Acil Durum, Psikososyal Destek, Psikolojik İlk Yardım

1.GİRİŞ

Afetlerin bireyler ve toplumlar üzerinde yıkıcı etkileri bulunmaktadır. Küreselleşme ve iklim değişikliklerinin etkileri, 21. yüzyılda Türkiye'de ve dünyanın diğer bölgelerinde, doğal ve insan kaynaklı felaketlerin artmasına neden olmuştur. Bu durum, insanların yaşamlarını çeşitli şekillerde tehdit etmektedir. Afetlerin sadece fiziksel zararlara yol açmadığı, aynı zamanda bireyler üzerinde uzun vadeli psikolojik ve sosyal etkiler bıraktığı da gözlemlenmektedir. Hem bireylerin hem de ailelerin maruz kaldığı bu travmatik olaylar, topluluklar genelinde kalıcı ve yaygın ruhsal sorunlara neden olabilmektedir. Bu sorunlar, toplumda derin izler bırakıp sosyal hayatı da olumsuz etkileyebilmektedir. Afetler, yalnızca can kaybı ve yaralanmalara yol açmakla kalmaz, aynı zamanda geniş çaplı ekonomik yıkımlara da neden olurlar. Bu ekonomik etkiler, toplumun birçok farklı alanında kendini gösterir. Örneğin, altyapı ve üstyapı projeleri ciddi hasarlar alır. Yollar, köprüler, su ve elektrik hatları gibi temel hizmetler kullanılamaz hale gelir ve bunların onarılması ya da yeniden inşa edilmesi büyük maliyetler gerektirir. Afetlerin sebep olduğu bu fiziksel yıkım, aynı zamanda iş gücü piyasasını da derinden etkiler; işyerleri zarar gördüğünde ya da tamamen yok olduğunda, işsizlik oranı artar ve birçok kişi geçim kaynaklarını kaybeder. Üretimdeki bu aksamalar, sadece yerel ekonomiyi değil, daha geniş ölçekteki ticaret ve sanayi sektörlerini de etkiler. Afet sonrası toparlanma sürecinde, devletin kamu harcamaları önemli ölçüde artar. Yeniden yapılandırma projeleri, sosyal yardım programları ve afetzedelerin acil ihtiyaçlarının karşılanması gibi masraflar, devlet bütçesine büyük bir yük getirir. Aynı zamanda, üretim kayıpları da ekonomik büyüme hızını yavaşlatır. Ekonomik olarak zor duruma düşen bireyler ve işletmeler, devletin sosyal güvenlik sistemlerine olan bağımlılıklarını artırır. Bu da uzun vadede ekonomik istikrarsızlık riskini yükseltir. Özetle, afetler, sadece fiziksel yıkımlarla sınırlı kalmayıp, işsizlikten kamu harcamalarına, üretim kaybindan altyapı hasarlarına kadar geniş bir ekonomik etki yelpazesine sahiptir.

Psikososyal destek, bireylerin, ailelerin ve toplulukların stres, travma, kriz veya afet gibi zorlayıcı yaşam olayları karşısında yaşadıkları psikolojik ve sosyal zorlukları aşmalarına yardımcı olmayı amaçlayan bir dizi müdahale ve hizmetler bütünüdür. Bu destek türü, insanların yalnızca psikolojik durumlarını iyileştirmekle kalmaz, aynı zamanda toplumsal bağlarını, sosyal rollerini ve günlük yaşam aktivitelerini yeniden kazanmalarına da katkı sağlar. Psikososyal desteğin temel amacı, bireylerin ve toplulukların kriz durumlarında karşılaştıkları duygusal ve sosyal zorluklarla başa çıkmalarını kolaylaştırmak, onların ruhsal sağlığını ve sosyal iyilik hallerini korumaktır. Psikososyal destek hem psikolojik hem de sosyal bileşenleri içerir. Psikolojik boyut, bireyin duygusal durumunu, düşünce yapısını, ruhsal iyiliğini ve stresle başa çıkma becerilerini kapsar. Bu boyutta, kaygı, depresyon, travma sonrası stres gibi ruhsal problemleri yönetmeye yönelik terapötik müdahaleler yer alır. Sosyal boyut ise bireyin çevresiyle olan ilişkilerini, toplumsal rollerini, destek ağlarını ve topluluk içindeki yerini ele alır. İnsanlar, kriz anlarında sadece duygusal olarak değil, aynı zamanda sosyal bağlantılarını kaybedebilir ya da bu bağlantılar zayıflayabilir. Psikososyal destek, bu bağların yeniden kurulmasına ve güçlendirilmesine yardımcı olur. Bu destek türü, özellikle kriz, afet, savaş, göç, doğal felaketler ve salgın hastalıklar gibi olayların ardından önemli bir rol oynar. Bu tür durumlar, insanların sadece fiziksel sağlığını değil, aynı zamanda ruhsal ve toplumsal

bütünlüğünü de tehdit eder. Örneğin, bir deprem sonrasında insanlar evlerini, yakınlarını ve güvendiği toplumsal yapıları kaybedebilir. Psikososyal destek, bu gibi durumlarda bireylere, ailelere ve topluluklara yeniden toparlanma sürecinde rehberlik eder. Psikososyal destek, zamansal açıdan sadece afetlerden hemen sonra verilen tek seferlik bir müdahale değil, sürekli bir süreç olarak ele alınmalıdır. Afetin hemen ardından başlasa da destek süreçleri zaman içinde devam eder ve bireylerin ihtiyaçlarına göre farklı aşamalardan geçer. Bu süreklilik, travmanın etkilerinin derinliğine ve bireylerin iyileşme hızına göre değişiklik gösterebilir. Sürecin etkinliği için sürekli izleme ve takip kritik bir önem taşır. Bireylerin ve toplulukların fiziksel ve duygusal iyileşme durumları düzenli olarak gözlemlenmeli, ihtiyaçlarına göre müdahaleler güncellenmelidir. Ayrıca, uygulanan psikososyal müdahalenin etkililiğinin değerlendirilmesi, iyileşme sürecini optimize etmek için gereklidir. Bu değerlendirmeler, gerekirse müdahale yöntemlerinin değiştirilmesi veya daha fazla kaynak tahsis edilmesi gibi kararları destekler. Bu nedenle, psikososyal destek yalnızca bir başlangıç noktası değil, zaman içinde devam eden ve sürekli gözden geçirilmesi gereken bir süreçtir. Psikososyal destek hizmetleri, birey, aile, grup ve topluluklar için çok disiplinli bir yaklaşımla ele alınan bütüncül hizmetlerdir. Bu hizmetler, sadece bireylerin psikolojik durumlarına odaklanmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal çevrelerini ve ilişkilerini de dikkate alır. Psikososyal kapasite artırma çalışmaları, bireylerin ve toplulukların kriz durumlarına karşı daha dayanıklı hale gelmelerini sağlamayı amaçlar.

Bu hizmetler kapsamında psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, psikiyatristler, danışmanlar ve toplum liderleri gibi farklı meslek grupları bir araya gelerek iş birliği yapar. Amaç hem bireysel düzeyde iyileşme sağlamak hem de topluluk içindeki sosyal dayanışmayı güçlendirmektir. Psikososyal destek, travmatik olayların olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik stratejiler geliştirir ve bu stratejiler hem duygusal iyileşme hem de sosyal uyum için önemlidir.

Psikososyal desteğin çeşitli müdahale seviyeleri bulunur. Bu müdahaleler genellikle dört ana aşamada değerlendirilir:

1-Temel hizmetler ve güvenlik sağlama: Kriz anında temel ihtiyaçların karşılanması (barınma, yiyecek, su, sağlık hizmetleri gibi) ve güvenlik sağlanması, psikososyal destek açısından kritik bir öneme sahiptir. Bireylerin fiziksel güvenliği sağlanmadan, psikolojik iyilik hallerine müdahale etmek etkili olmayacaktır.

2-Topluluk ve aile desteklerinin güçlendirilmesi: Topluluklar ve aileler, bireylerin en yakın sosyal destek ağlarıdır. Bu aşamada, topluluklar ve aileler içindeki ilişkiler güçlendirilerek, insanların karşılıklı olarak birbirlerine destek olmaları teşvik edilir. Dayanışma ve ortak hareket etme, kriz sonrası iyileşme sürecini hızlandırır.

3-Odaklı uzmanlaşmamış hizmetler: Bu aşama, özellikle kriz veya travma geçirmiş kişilere yönelik daha özel hizmetlerin sunulmasını içerir. Uzman olmayan kişiler tarafından sağlanan, temel psikososyal müdahaleler bu kategoriye girer. Bu hizmetler, eğitim almış sağlık çalışanları veya sosyal hizmet uzmanları tarafından da verilebilir.

4-Uzmanlaşmış hizmetler: Psikososyal desteğin en üst aşamasında, ruh sağlığı uzmanları tarafından verilen profesyonel psikolojik müdahaleler yer alır. Bu hizmetler, travma sonrası

stres bozukluğu (TSSB), depresyon ve diğer ciddi ruhsal sorunlarla başa çıkmak için bireysel terapi, grup terapisi, ilaç tedavisi gibi daha yoğun müdahaleleri içerir.

Psikososyal destek, sadece kriz veya afet anında değil, sonrasında da uzun vadeli olarak devam edebilir. Krizlerin ardından gelen süreçte bireylerin normal yaşamlarına dönmeleri zaman alabilir. Bu süreçte, bireylerin ve toplulukların sağlıklı bir şekilde toparlanabilmesi için uzun süreli psikososyal destek programlarına ihtiyaç duyulur. Ayrıca, psikososyal desteğin koruyucu ve önleyici bir işlevi de vardır. Travmatik olayların ardından, doğru müdahalelerde bulunulmazsa, bireylerde uzun vadeli psikolojik sorunlar gelişebilir. Psikososyal destek, bu tür sorunların önüne geçilmesine yardımcı olur ve bireylerin gelecekteki olası zorluklarla başa çıkma kapasitelerini artırır.

2.UYGULAMA

Afetlerden etkilenen bireylerin ruhsal sağlığını korumak ve psikolojik bozuklukların (psikopatolojilerin) gelişimini önlemek için, akut dönemde psikososyal müdahalelerde bulunulması gerektiği yaygın bir şekilde kabul edilen bir yaklaşımdır. Akut dönem, afetin hemen sonrasında, bireylerin en savunmasız olduğu ve hızlı müdahale gerektiren dönemi ifade eder. Bu dönemde yapılan psikososyal müdahaleler, uzun vadede daha ciddi ruhsal sorunların ortaya çıkmasını engelleyebilir ve bireylerin toparlanma süreçlerini hızlandırabilir. Her ne kadar bu tür müdahaleler için evrensel bir standart sınıflandırma bulunmasa da akut dönemde genellikle belirli adımların izlenmesi önerilmektedir.

Bu adımlar arasında ihtiyaç ve kaynakların tespiti, psikolojik ilk yardım, sevk etme ve yönlendirme ile bilgilendirme yer alır:

1-İhtiyaç ve kaynak tespiti: Afet sonrası müdahalelerde ilk aşama, etkilenen bireylerin neye ihtiyaç duyduğunu ve bu ihtiyaçları karşılamak için mevcut kaynakların neler olduğunu belirlemektir. Fiziksel ihtiyaçlar kadar, ruhsal ihtiyaçların da tespit edilmesi kritik bir rol oynar.

2-Psikolojik ilk yardım: Psikolojik ilk yardım, akut dönemdeki en önemli müdahalelerden biridir. Bu yardım, bireylerin kriz anında yaşadıkları yoğun stres ve kaygıyı hafifletmeye yönelik basit ama etkili müdahaleleri içerir. Psikolojik ilk yardım, bireylere güvenlik, rahatlama ve duygusal destek sağlayarak, onların krizle başa çıkmalarına yardımcı olur. Psikolojik ilk yardım (PİY), kriz, travma veya afetlerden etkilenen bireylere, mümkün olan en kısa sürede ve en geniş kitleye ulaşmak amacıyla geliştirilmiş bir müdahale yöntemidir. Bu yaklaşım, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) başta olmak üzere birçok uluslararası kuruluş tarafından kabul edilmiştir. Psikolojik ilk yardım, özellikle okullar gibi farklı ortamlarda uygulanabilir ve geniş çapta kullanılabilir. Psikolojik ilk yardım, profesyonel ruh sağlığı desteğinden önce gelen, ancak aynı zamanda oldukça etkili bir ilk müdahaledir. Amacı, afet veya kriz anında mağdurların stresini hafifletmek, güvenlik duygusunu yeniden kazandırmak, duygusal destek sağlamak ve insanların toplumsal destek ağlarına tekrar bağlanmalarına yardımcı olmaktır. Bu müdahale, mağdurların uzun vadede daha ciddi psikolojik sorunlar yaşamalarının önüne geçmeye yardımcı olur ve onların krizle başa çıkma becerilerini güçlendirir. Dünya Sağlık Örgütü

(DSÖ), 2011 yılında psikolojik ilk yardım temel uygulama prensiplerini üç basit adımda özetlemiştir: Bak, dinle ve yönlendir.

Bak; Afet sonrası ortamı gözlemleyerek, etkilenen bireylerin güvenliğini sağlama ve ciddi stres reaksiyonları gösteren bireylerin temel ihtiyaçlarına odaklanmayı içerir. Bu aşamada, fiziksel güvenlik önceliklidir ve bireylerin barınma, yiyecek, su gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması önemlidir.

Dinle; bu adım, afetten etkilenen bireylerin endişe ve duygusal ihtiyaçlarını aktif bir şekilde dinlemeyi kapsar. Desteğe ihtiyaç duyanların kaygılarını anlamaya çalışarak, onlara duygusal rahatlama sağlamak ve sakinleşmelerine yardımcı olmak amaçlanır.

Yönlendir, Son aşama, bireylerin ihtiyaç duydukları temel hizmetlere erişimini sağlamayı içerir. Yardım alabilecekleri kişi ve kuruluşlarla bağlantı kurmalarına yardımcı olmak, onların iyileşme sürecini hızlandırır.

3-Sevk etme ve yönlendirme: Afetten etkilenen bireylerin, ihtiyaç duydukları profesyonel hizmetlere (sağlık, ruh sağlığı, sosyal yardım gibi) erişimlerinin sağlanması, iyileşme sürecinde önemli bir adımdır. Bu, özellikle travma sonrası daha ciddi ruhsal bozukluklar geliştirme riski taşıyan bireyler için kritik bir müdahaledir.

4-Bilgilendirme: Afet sonrası dönemde bireylerin ihtiyaç duydukları bilgiye ulaşmaları, onların kriz anında daha az kaygı duymalarına ve toparlanma süreçlerini daha iyi yönetmelerine yardımcı olur. Bu bilgiler, afetin boyutu, alınması gereken tedbirler, sunulan hizmetler ve gelecekte neler olacağı hakkında olabilir.

Akut dönemde yapılan bu psikososyal müdahaleler, beş temel prensip üzerine kuruludur:

1-Güvenlik duygusu aşılama: Afet anında bireylerin güvenlik hissini yitirmesi yaygındır. Bu nedenle, yapılan müdahalelerle bireylerin tekrar güvenli bir ortamda olduklarını hissetmeleri sağlanmalıdır. Fiziksel güvenliğin yanında duygusal güvenlik de sağlanarak, onların stres seviyeleri azaltılabilir.

2-Sakinleştirmek: Afet sonrası bireylerde korku, kaygı ve panik yaygın olarak gözlemlenir. Psikososyal müdahalelerin bir diğer amacı, bireylerin sakinleşmesini ve daha dengeli bir duygusal duruma ulaşmalarını sağlamaktır. Bu, daha sağlıklı kararlar almalarına yardımcı olabilir.

3-Öz-yeterlilik ve toplumsal yeterlilik duygusunu pekiştirmek: Afetten etkilenen bireylerin kendilerine olan güvenlerinin yeniden kazandırılması önemlidir. Öz-yeterlilik duygusu, bireylerin krizle başa çıkma becerilerine olan inançlarını artırırken, toplumsal yeterlilik duygusu da onların çevreleriyle kurdukları bağları güçlendirir ve dayanışma duygusunu teşvik eder.

4-Bağlantılı olma duygusunu beslemek: Afet sonrası bireyler kendilerini izole hissedebilirler. Bu nedenle, topluluk ve sosyal bağlantıların önemi büyüktür. Sosyal bağların ve toplumsal desteğin yeniden inşası, bireylerin yalnızlık hislerini hafifletir ve iyileşme süreçlerini hızlandırır.

5-Umudu artırmak: Umut duygusu, afet sonrası iyileşmenin temel unsurlarından biridir. Umudu yeniden aşlamak, bireylerin gelecekleriyle ilgili daha olumlu bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olur ve onları aktif bir şekilde toparlanma sürecine katılmaya teşvik eder.

Bu beş temel prensip, afet sonrası akut dönemde yapılan psikososyal müdahalelerin etkili ve bütüncül olmasını sağlar. Hem bireysel düzeyde ruhsal sağlığın korunmasına hem de toplumsal düzeyde dayanıklılığın artırılmasına katkı sağlar. Bu müdahaleler, bireylerin fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının belirlenmesi ile başlar ve olası afet durumlarıyla başa çıkabilme kapasitelerini artırmayı hedefler. Aynı zamanda, bu süreçte mağdurlara yardım eden bireylerin de desteklenmesi önemli bir unsurdur. Bu, sadece mağdurlara yönelik bir süreç değildir; afetlerde aktif rol alan, yardım sağlayan çalışanların ve gönüllülerin de desteklenmesini içerir. Böylece hem bireylerin hem de toplulukların krizle başa çıkma becerileri güçlendirilir ve sağlıklı bir iyileşme süreci sağlanır.

3.GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sonuç olarak, psikososyal destek, kriz dönemlerinde bireylerin ruhsal ve sosyal iyilik hallerini korumak ve onarmak için son derece önemli bir müdahale aracıdır. Hem bireysel hem de toplumsal düzeyde psikolojik ve sosyal iyileşmeyi sağlayarak, insanların sağlıklı ve dengeli bir şekilde yaşamlarına devam etmelerine yardımcı olur. Psikososyal destek, bireylerin yaşadıkları olumsuzluklarla başa çıkmalarına yardımcı olmak için mikro düzeyde bireysel müdahalelerden makro düzeyde toplumsal müdahalelere kadar uzanan geniş bir yelpazede uygulanmaktadır. Afet sonrası dönemlerde kullanılan psikososyal destek programlarına baktığımızda, bu programların büyük çoğunluğunda ortak bir müdahale yöntemi olarak psikolojik ilk yardımın yer aldığı dikkati çekmektedir. Afetler sırasında sahada aktif olarak çalışan sağlık personeli, ruh sağlığı uzmanları, askeri personel, arama kurtarma gönüllüleri ve personelleri, makine operatörleri ve diğer gönüllü çalışanlar gibi çok farklı meslek gruplarına mensup bireyler bulunmaktadır. Bu farklı meslek gruplarının özelliklerine ve çalışma koşullarına göre tasarlanmış daha fazla psikososyal destek programına ihtiyaç duyulduğu net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Mevcut çalışmalardan elde edilen sonuçlar, özellikle afetlerde yardım eden kişilere yönelik daha fazla psikososyal desteğin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Yardım edenlere yardım edilmesi konusu, afet sonrası iyileşme sürecinin önemli bir parçası olarak daha fazla dikkate alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- KARANCI, A. N., & İKİZER, G. (2017). Afet psikolojisi: Tarihçe, temel ilkeler ve uygulamalar. *Turkiye Klinikleri Psychology-Special Topics*, 2(3), 163-171.
- Özkan, B., & Kutun, F. Ç. (2021). Afet psikolojisi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 8(3), 249-256.
- Sargın, N., & Demirelli, M. A. (2023). Psikososyal Destek ve Psikolojik İlk Yardım. *Current Research and Reviews in Psychology and Psychiatry*, 3(2), 81-92.
- Arslankoç, S., Doruk, Ç. S., & Koçak, O. (2024). Deprem Bölgesindeki Psiko-Sosyal Hizmetlerin Değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi*, 7(1), 108-127.
- Arıca, F., Çakır, C., & Kağmıcı, D. (2023). Kırılgan gruplar özelinde afetlerde psikososyal hizmetler. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(1), 176-187.
- Şavur, E., & Tomas, S. A. (2010). Terör olayları sonrasında psikososyal destek hizmetleri. *Kriz Dergisi*, 18(1), 45-58.
- EMİRZA, E. G., & GÜLER, K. G. Afet Sonrası Erken Psikososyal Müdahale: Psikolojik İlk Yardım ve Hemşirelik. *BİDGE Yayınları*, 80.
- Demiröz, F. (2022). Psikososyal destek. *Pandemide sosyal hizmet*, 21-28.
- CÜCELER, S., & YILMAZ, M. (2024). Afetlerde Toplum Ruh Sağlığı. *Turkiye Klinikleri Public Health Nursing-Special Topics*, 10(1), 61-66.

SOSYAL HİZMET MESLEĞİNDE SOSYAL İNCELEME RAPORUNUN YERİ VE ÖNEMİ

Arş. Gör. Mustafa Emin AKÇİN

Karabük Üniversitesi, mustafaakcin@karabuk.edu.tr- 0000-0002-7750-3138

Öğr. Gör. Abdulkadir Ilgaz

Karabük Üniversitesi, abudlkadirilgaz@karabuk.edu.tr- 0000-0003-0031-7203

ÖZET

Sosyal inceleme raporu (SİR), sosyal refah alanında çalışan meslek elemanları tarafından bireylerin veya ailelerin sosyal, ekonomik, psikolojik ve çevresel koşullarını değerlendirmek için hazırlanan kapsamlı bir belgedir. Bu raporlar genellikle yasal konular, sosyoekonomik durum, çocuk refahı, ruh sağlığı, aile içi şiddet gibi konularda hizmet sağlayıcılar ya da karar vericiler tarafından karar almak için kullanılmaktadır. Sosyal inceleme raporları, sosyal hizmet uzmanlarının bir bireyin veya ailenin ihtiyaçları, zorlukları, güçlü yönleri ve kaynakları hakkında kapsamlı bir değerlendirme yapabilmelerine de olanak tanır. Aynı zamanda bu raporlar, yasal ve idari sonuçları etkileyebilecek kanıta dayalı bilgiler, karar alma sürecinde şeffaflık ve hesap verilebilirlik, disiplinler ve meslektaşlar arası çalışma ortamı ve müracaatçı sisteminin çevresi içerisinde geniş bir perspektifle değerlendirilebilmesini de sağlamaktadır. Sonuç olarak sosyal inceleme raporları sadece bireyleri demografik verilerinin yazıldığı ve birkaç sosyoekonomik bilginin yer aldığı belgeler olarak görülmemeli, nitelikli ve sosyal inceleme rapor yazımına dair eğitim almış kişilerce yazılmalıdır. Bu nedenle bu araştırma sosyal inceleme raporlarının sosyal hizmet mesleğinin icrasındaki yeri ve önemini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiş derleme bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Uzmanı, Sosyal İnceleme Raporu,

1. GİRİŞ

Sosyal hizmet mesleği, filizlenmeye başladığı ilk yıllarından günümüze kadar sosyal ilişkileri incelemeyi ve bu incelemeler sonucunda çözüm yolları üretmeyi temel amaç edinmiştir. Sosyal hizmetin öncülerinden olan ve sosyal hizmet mesleğinin profesyonelleşmesini sağlayan Marry Richmond “Sosyal Teşhis” adlı ünlü kitabında sosyal incelemeye sık sık vurgu yaparak sosyal incelemenin önemine değinmiş ve sosyal inceleme sosyal hizmet uygulamalarının temel argümanı olarak günümüze kadar gelmiştir (Uluğtekin ve diğ. 2004). Sosyal hizmet mesleğinin sac ayakları olarak ifade edilen bilgi, beceri ve değer temelinin yanında sosyal inceleme ve bu incelemeler sonucunda yazılan raporların da mesleki uygulamaların verimliliği adına kritik rol oynadığı söylenilebilmektedir.

Fen bilimlerine kıyasla sosyal bilimlerin teorik temellerinde ve uygulama alanlarında somut, kanıta dayalı, test edilebilir argümanların öne sürülebilmesi hayli zordur. Bu açıdan düşündüğümüzde sosyal bilimler çatısı altında sınıflandırılan sosyal hizmet mesleği içinde sosyal inceleme raporlarının somut katkıları bulunmaktadır. Yapılması planlanan müdahaleye karar verilmesi, müdahalenin değerlendirilmesi ve sunulacak hizmetlerin seçilmesi gibi bütün süreçler söz konusu vakaya ilişkin yazılan sosyal inceleme raporlarına istinaden belirlenmektedir (Karakuş, 2015). Son yıllarda sosyal incelemenin ve sosyal inceleme raporlarının önemi uluslararası uygulamalara benzer şekilde ülkemizde de başta adli vakalar olmak üzere kabul görerek boşanma, evlat edinme, şahsi ilişki tesisi, velayet gibi hassas karar alınması gereken mahkeme kararlarına katkı sunması adına yazılmaktadır. Sadece adli vakalar ile sınırlı olmamakla birlikte hastaneler, vakıflar, sivil toplum kuruluşları, belediyeler, sosyal hizmetlerin sunumunda öncü olan kamu kurum ve kuruluşları çeşitli amaçlar ile sosyal inceleme talep etmekte ve sosyal inceleme raporları hazırlatmaktadır. Hal böyle iken geniş bir yelpazede hazırlatılan bu raporların sosyal kalkınma ve sosyal refah gibi toplumun tamamını ilgilendiren konulara vereceği katkılar ön plana çıkmaktadır. Toplumun tamamına etki edebilecek kararların verildiği bu raporların bilimsel bir birikimle ele alınması, sosyal incelemeye dair eğitim almış yetkin kişilerce yazılması üzerine yoğunlaşılması gereken konular olduğu söylenilebilir. (Aşkun ve Erkoyuncu, 2023).

Bir bilimsel disiplin ve bir sanat olarak tanımlanabilen sosyal hizmet mesleğinin (Duyan, 2010) sanatsal yönü ön plana çıkarılması gereken bir olgudur. Birey ve bireyin etkileşime girdiği sistemler gibi karmaşık kaotik sistemler ile çalışan sosyal hizmet uzmanları bu karmaşıklığın yanında bir de sosyal adalet, insan hakları ve sınırlı kaynaklara eşit erişim gibi çok boyutlu sorun alanları ile ilgilenmektedir. Bu nedenle yaratıcılık, meslek elemanlarının sanatsal bakış açısı sosyal hizmet mesleki uygulamalarının etkinliği adına kritik bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanatçı ve yaratıcı olarak değerlendirdiğimiz sosyal hizmet uzmanları tarafından sanat eseri olarak çoğunlukla çalıştıkları vakaya özgü sosyal inceleme raporları ve bu raporlara istinaden karar verdikleri sosyal hizmet müdahalesi sanat eserleri olarak ortaya koyulmaktadır (İçağasıoğlu Çoban, 2015). Bu eserlerin genel anlamda müracaatçı bilgilerinin resmi kayıtlarını oluşturmak, sorunların analizlerini yapabilmek, uygulanacak müdahalenin nedenini raporlaştırmak ve seyrini takip edebilmek amacıyla başta sosyal sosyal hizmet uzmanları olmak üzere meslek elemanları tarafından sosyal inceleme sonrası yazılan raporlar olduğu söylenilebilmektedir (Gökçearslan Çifçi ve Özdemir Ocaklı, 2015).

2.SOSYAL HİZMET VE SOSYAL İNCELEME

Türkiye’de mesleki terminolojide kullanımı açısından baktığımızda sosyal inceleme kavramı sıklıkla sosyal hizmet incelemesi, vaka değerlendirmesi ve ön değerlendirme kavramları ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Sosyal inceleme aslında planlı değişimin sürecinin ilk aşamaları arasında olan ön değerlendirme aşamasında gerçekleştirilen mesleki bir araştırma sürecidir. Türkiye’de sosyal hizmet uzmanları arasında sosyal incelemenin diğer mesleki ve idari sorumluluklar arasında başat bir rolü bulunmaktadır. Hatta çoğu meslek elemanının sosyal inceleme odaklı çalıştığı bile söylenilebilir (Tuncay ve Tekin, 2021). Yani sosyal inceleme,

sosyal hizmet disiplinine ait önemli bir mesleki süreçtir. Bu süreci yürüten meslek elemanlarında yetkinlik ve kuramsal bilgi vazgeçilemez bir öneme sahiptir (Özbesler, 2015).

Derinlemesine bir sosyal analiz içeren sosyal inceleme süreci, bireylerin, ailelerin ve toplumun bir bütün olarak hayatlarını yerinde inceleme ve değerlendirme potansiyeline sahiptir. Bireyin sosyal çevresiyle etkileşiminin sınırlarını, dinamiklerini ve özelliklerini detaylı bir şekilde inceleyerek, onları çevreleyen olumlu ve olumsuz etkilere dair kapsamlı bir görüş sunar. Bu bütünsel ve çok boyutlu görüş, dünyayı bireyin bakış açısından görebilmeye, mevcut koşullarını değerlendirilerek potansiyel fırsatların ve mevcut kaynakların belirlenmesine olanak sağlayabilmektedir. Sosyal inceleme, ayrıca kişinin içinde yaşamını sürdürdüğü geniş sosyal ortamı analiz ederek alakalı konuların ön plana çıkmasını sağlayabilir. Sosyal inceleme sayesinde edinilen bilgiler yalnızca mevcut zorlukları belirlemekle kalmaz, aynı zamanda sürdürülebilir ve iyileştirilmiş bir yaşam kalitesini teşvik etmek için gerekli müdahaleleri de ana hatlarıyla ön plana çıkarabilir. Bireyin kendine özgü bağlamına odaklanarak, uzun vadeli refahı destekleyen planların geliştirilmesi ve uygulanması için bir yol haritası görevi üstlenebilmektedir (Aşkun, ve Erkoyuncu, 2023).

Sosyal inceleme sürecinde kritik bir diğer nokta toplanan verilerin güvenilirlik düzeyinin yüksek olmasıdır. Bilgi toplama sürecinde birçok farklı kaynaktan ve müracaatçı bireyin ya da sistemin kendisinden söz konusu vaka ile ilgili bilgi kaynakları toplanabilmektedir. Toplanan bilgilerin sosyal inceleme sonucunda rapora en net şekilde geçmesi için akrabalar, komşular, resmi kayıtlar, hastane raporları, mahkeme kararları, işveren tarafından sağlanan bilgiler ve diğer ilgili profesyonellerden gelen içgörüler gibi kaynaklar kullanılabilir. Amaç, bu çeşitli kaynaklardan doğrulanmış ve güvenilir verilere güvenerek yardım arayanların gerçek durumunu doğru bir şekilde değerlendirmektir. Bu, değerlendirme sürecinin kapsamlı, gerçek bilgilere dayalı ve başvuranın gerçek ihtiyaçlarını ve koşullarını yansıtan bir süreç olmasını sağlar. (Özbesler, 2015) Ayrıca güvenilirliğe etki eden diğer önemli koşul meslek elemanının kendi öz düşünme sürecinin inceleme sürecinde devre dışı bırakılabilmesidir. Meslek elemanlarının inançları, yaşantıları, duyguları, kazançları, kayıpları ve değerleri ile oluşturduğu sosyal gerçekli algıları müracaatçılar hakkında evrensel bir çerçeve ile nesnel analizler yapılmasını engelleyebilir (Tuncay ve Tekin, 2021).

Sosyal inceleme Türkçe literatürde “inceleme” kelimesi ile kavramsallaştırılmış olsa da sosyal inceleme aslında bir değerlendirme sürecidir ve sosyal incelemeler sonucu elde edilen bilgilerin raporlaştırılması ile oluşan sosyal inceleme raporları (SİR) da aslında değerlendirme raporlarıdır. İngilizce literatürde sosyal inceleme yerine “social assessment” ve “social assesment report “ kavramları kullanılabilirken (İçağasıoğlu Çoban, 2015), Anglo-Sakson (İngiltere, Kanada, Avustralya, Amerika) ülkelerde ise sosyal inceleme raporları için genel olarak “social work report” kullanılabilir (Çiftçi Gökçearsan ve Ödemir, 2015).

3.SOSYAL İNCELEME RAPORLARININ (SİR) YERİ VE ÖNEMİ

Kısaca sosyal inceleme raporları, kişisel kimlik bilgilerinin, olayın nasıl ortaya çıktığının, olgunun kimler tarafından hissedildiğinin, kimlerin dahil olduğunun, kişinin sevk veya geliş nedenlerinin, sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik durumun yer aldığı mesleki raporlardır (Tomanbay, 1999). Sosyal inceleme raporlarında bu bilgilere ek olarak, analizler ve

değerlendirmeler ve en önemlisi müdahale planı ve öneriler bulunmaktadır (İçağasıoğlu Çoban, 2015). Sosyal inceleme raporları genellikle sosyal hizmet uzmanları tarafından hazırlanan bir belge türüdür. Müracaatçının ilerlemesini ve sosyal gelişimini yansıtır. Bu raporlar, gerçek bilgilere ve gözlemlere dayamak zorundadır. (Sheafor ve Horejsi, 2003).

Sosyal inceleme raporları, sosyal hizmet uzmanının profesyonel kimliğini somutlaştıran belgelerdir. Raporların nesnel, ayrıntılı, bilgi kaynaklarına ve gözleme dayalı olması elzemdir. Birey ile sosyal çevresi arasındaki etkileşimi inceleyen sosyal inceleme raporları bireyin yaşamına etki eden gizli faktörleri ortaya çıkarabilir. Mesleki etik ve değerlere uygun olarak yazılan bu raporlar, sundukları sonuçlar ve müdahale planları aracılığıyla rehberlik sağlayabilmektedir. Ayrıca, uygulandıkları toplumun kültürüne, değerlerine ve dinamiklerine duyarlıdır (Aşkun ve Erkoyuncu, 2023). Tüm bu özellikleri ile uygulamalı bir disiplin olan sosyal hizmet açısından sosyal inceleme raporları uygulama ve sosyal hizmet müdahalesinin temel yapı taşlarından biri olduğu söylenebilmektedir.

Sosyal hizmet uzmanları günümüzde çok geniş bir sahada hizmet vermektedir. Aile, çocuk, genç, yoksulluk, suç, göç, bağımlılık ve benzeri birçok alanda sosyal hizmet uzmanları sosyal adalet ve insan hakları odağında mesleklerini icra etmektedir. Bu geniş çalışma sahası beraberinde birçok farklı kurum, kuruluş, yönerge ve yönetmelik getirmektedir. Bu durum sosyal inceleme raporlarına da yansımakta ve çok çeşitli taslaklarda ve içerikte sosyal inceleme raporları mevcut sosyal hizmet müdahalelerinde kullanılmaktadır. Ancak her sosyal inceleme raporun yazılırken dikkat edilmesi gereken bazı ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkelerden bazıları aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır (İçağasıoğlu Çoban, 2015).

- ✓ İlk olarak sosyal inceleme raporlarının kısa ve öz olması gerekmektedir. Müracaatçı sistemleri karmaşık ve birçok örüntüye sahip sistemlerdir. Bu nedenle olay örgüsüne farklı farklı konuların dahil olması gerektiği düşünülebilir ancak rapor konusunun dışına sapsadan müracaatçıya dair bilgiler sıralı ve net olarak ifade edilmelidir.
- ✓ Açık ve anlaşılır olması bir dile sahip olması gerekir çünkü sosyal inceleme raporunu referans alacak diğer uzmanların raporu kolay anlayabilmeleri gerekmektedir.
- ✓ Tarafsız bir şekilde yazılması ve kesinlik içermesi gerekir. Rapor yazarının kendi görüşleri ve yorumları raporun içeriğine yansıdığına sosyal inceleme raporunun ilkelerine ters bir durum oluşur.
- ✓ Rapora konu olan müracaatçı ya da müracaatçı sisteminin güçlü yönlerine özellikle değinilmesi ve var olan kaynaklara vurgu yapılması önemli bir husustur.

Sosyal inceleme raporları için dikkat edilmesi gereken bir diğer konu bilgi kaynaklarının çeşitliliğidir. Müracaatçı sistemi hakkında kanıta dayalı bilgi edinmek için yapılan incelemelerde ilk bilgi kaynağı genel anlamda müracaatçının kendisidir. Bu nedenle toplanan bilgilerin nesnel olması zor bir süreçtir çünkü müracaatçılar kendileri ve çevreleri ile ilgili bilgilerde taraflı davranabilir. Bu nedenle bilgi kaynakları başta meslek elemanını gözlemleri olmak üzere sosyal kayıtlar, resmî belgeler, sosyal çevre gibi kaynaklarla zenginleştirilmelidir (Tuncay ve Tekin, 2021). Toplanan bilgilerin rapor içerisinde mantıklı bir şekilde sunulması da ayrıca önem arz etmektedir. Örneğin maddi yardım yapılması düşünülen bir müracaatçıda ekonomik gelir, konut durumu gibi bilgilerin ön sıralarda yer alması beklenir. Ya da kadın sığınma evi talep eden bir kadın müracaatçı ile ilgili yazılan raporda da kadının aile ilişkileri ve

yaşadığı aile ortamının raporunun ana konusu olması ve öncelikli olarak yer alması beklenmektedir. Sosyal inceleme raporlarında çok sık gündeme gelen bir diğer önemi konu form şeklinde hazırlanan sadece başlıklara ve taslakta bulunan kısımları doldurmaya yönelik yazılmış raporlardır. Bu konuya meslek elemanlarının ayrıca dikkat etmesi gerekir (Erdoğan ve İnçeli, 2015). Öncelikle sosyal hizmet mesleğinin değer temeline ve felsefesine aykırı olan bu durum ayrıca müracaatçının bütüncül olarak değerlendirilmesine de engel olabilir. Örneğin müracaatçı “x” ihtiyacı için başvurdu diye yapılan sosyal inceleme ve yazılan raporun önceliği her ne kadar “x” ihtiyacı olsa da sosyal inceleme sırasında algıları açık ve dikkatli meslek elemanının karşılaştığı diğer ihtiyaçlar veya vakalarda raporda ayrıca belirtilmeli ve uygun görülen sosyal hizmet müdahalesi önerilmelidir.

Sosyal hizmet mesleğinde sosyal inceleme raporlarının bir diğer önemli katkısı mesleki temellere kanıta dayalı bir zemin sağlamasıdır. Sosyal inceleme raporları, güncel deneyimler ile sağlıklı değişimi ve gelişimi desteklerken aynı zamanda uygulamadan gelen bilginin teoriye aktarımını sağlaması ile de ön plana çıkmaktadır. Alanda çalışan meslek elemanlarının deneyim ve gözlemleri doğrultusunda akademik çalışmaların güncel ve işlevsel konulara yönelmesini sağlamaktadır (Aşkun ve Erkoyuncu, 2023). Bu yönüyle düşündüğümüzde sosyal inceleme raporlarının akademi, teori ve kuramsal bilgi ile saha uygulamaları ve deneyim arasında bir köprü işlevi gördüğü söylenilebilmektedir.

Görüldüğü üzere sosyal inceleme raporlarının içermesi gereken bilgiler, yazarın tutumu, dikkat etmesi gereken ilke ve kurallar, sosyal incelemenin doğası ve sosyal inceleme sürecinde meslek elemanlarının sorumlulukları aslında bir bütün olarak sosyal hizmet disiplininin felsefi temellerini yansıtmaktadır. Bu nedenle sosyal hizmet için sosyal inceleme raporlarının gerek alanda çalışan meslek elemanları için gerekse sosyal hizmet akademisyenleri için ayrı bir yeri bulunmaktadır.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sosyal İnceleme Raporları (SİR), hem mesleğin kanıta dayalı uygulamalarını yansıtıcı belgeleri hem de müdahale için pratik kılavuzlar olarak hizmet veren sosyal hizmet disiplininde önemli araçlardır. Etkililiklerini en üst düzeye çıkarmak için mesleki etik ve değerlere bağlı eğitimli sosyal hizmet uzmanları tarafından hazırlanması önemlidir. Bu raporlar, nesnelliğe dayanmalı, çeşitli kaynaklardan gelen kanıta dayalı verilerle desteklenmeli ve danışanın problemini açık ve net bir şekilde betimlerken aynı zamanda güçlü yönlerine de odaklanmalıdır. Raporların içeriği iyi organize edilmiş ve diğer profesyoneller tarafından erişilebilir olmalı açıklık, kesinlik ve bütünsel bir yaklaşım içermelidir. Önceden var olan şablonları doldurmak yerine, her danışanın benzersiz koşullarına göre uyarlanmış raporlar hazırlayarak bürokratik biçimcilikten kaçınmak da önemlidir. Ek olarak, sosyal inceleme raporları kültürel duyarlılığı yansıtmalı, uygulandıkları toplumun değerlerini ve dinamiklerini tanımalıdır. Acil ihtiyaçları değerlendirmedeki rollerinin ötesinde teoriyi uygulamayla birleştirerek, akademik araştırma için değerli içgörüler sunmalı ve uzun vadeli sosyal adaleti teşvik eden müdahalelere rehberlik ederek katkı alanını genişletmelidir.

KAYNAKÇA

- Aşkun, V., & Erkoyuncu, M. (2023). Sosyal inceleme raporları: Bir inceleme ve sentez. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, 18(3).
- Duyan, V. (2010). *Sosyal hizmet: Temelleri, yaklaşımları, müdahale yöntemleri*. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Gökçearsan-Çifci, E., & Özdemir-Ocaklı, B. (2015). Sosyal hizmet uzmanları neden sosyal inceleme raporları yazarlar? *Sosyal Hizmet Dergisi*, Ocak-Haziran/Temmuz-Aralık, 37-40.
- İçağasıoğlu-Çoban, A. (2018). Sosyal hizmet uzmanları seslerini duyuruyor: Dünya sosyal hizmet günü ve sosyal hizmet ve sosyal gelişim için global ajanda. *Sosyal Hizmet Dergisi*, Ocak-Haziran/Temmuz-Aralık, 7-16.
- Karakuş, B. (2015). Sosyal inceleme raporu: Mevzuat düzenlemelerinde yetki ve sosyal hizmet uzmanı. *Sosyal Hizmet Dergisi*, Ocak-Haziran/Temmuz-Aralık, 57-79.
- Özbesler, C. (2015). Sosyal inceleme ve değerlendirmede kuramsal bilgi ve yetkinliğin önemi. *Sosyal Hizmet Dergisi*, Ocak-Haziran/Temmuz-Aralık, 18-26.
- Sheafor, B. W., & Horejsi, C. R. (2003). *Techniques and guidelines for social work practice* (6th ed.). Allyn & Bacon.
- Tomanbay, İ. (1999). *Sosyal çalışma sözlüğü*. Selvi Yayınevi.
- Tuncay, T., & Tekin, H. H. (2021). *Sosyal hizmet mesleğinin ABC'si*. Nika Yayınevi.
- Uluğtekin, S., Baykara Acar, Y., & Cankurtaran Öntaş, Ö. (2004). Çocuk adalet sisteminde sosyal inceleme raporları (SİR) ve gözetim raporlarının yeri. *TBB Dergisi*, 53, 35-44.

SOCIAL WORK LICENSURE IN THE UNITED STATES: CURRENT PRACTICES AND EMERGING TRENDS

Prof. Dr. Oguzhan ZENGİN

Karabük University, 0000-0002-2682-0870

ABSTRACT

The Association of Social Work Boards (ASWB) licensing exam, which social workers in the United States must successfully pass in order to begin their professional careers, has long been a topic of debate in the social work community. This study comprehensively examines the current structure of the ASWB exam and the ongoing debates on its effectiveness in measuring professional competence.

In recent years, there has been increasing criticism that the exam has negative effects on social worker candidates, especially those from ethnic minority groups. Inequities are shaped around issues such as inadequate cultural sensitivity in the exam content, language barriers, and socioeconomically disadvantaged candidates having difficulty covering the cost of the exam. In this context, low-income candidates face significant challenges regarding exam fees and access to preparation materials.

In addition, there have been criticisms that the ASWB exam does not adequately reflect the real-world complexity of social work practice and does not fully measure candidates' knowledge and skills based on field experience. It is argued that the exam should be made more current and inclusive in order to adapt to the dynamic nature of the profession. It is emphasized that cultural competence, trauma knowledge, and social justice issues should be emphasized more.

This study examines the current criticisms and challenges to the ASWB exam and offers suggestions for developing a more equitable and inclusive exam system. In addition, the need for reform of the exam process and alternative methods of measuring professional competence will be emphasized, and innovative approaches will be suggested to make the social work licensing process more inclusive and equitable.

Keywords: Social work, Licensure, United States

Introduction

In the United States, social workers must first obtain a license from the state in which they plan to work in order to practice their profession. In almost all states, one of the necessary conditions to obtain this license is passing the exam administered nationally by an organization called the Association of Social Work Boards (ASWB) (Nienow, Sogabe, & Husain, 2023). Before delving into the debates surrounding the exam, it is useful to provide information about the history, responsibilities, and functions of the aforementioned organization.

Founded in 1979 by representatives of licensing boards in the United States, the ASWB was established to assist regulatory boards in fulfilling their duties. ASWB membership began with a few states and has gradually expanded to include all states in the United States and all 10 provinces in Canada. ASWB began offering social work exams in 1983. As social work licensing laws expanded nationwide, the use of these exams also increased. Currently, more than 65,000 ASWB social work exams are administered each year (ASWB, 2022).

Authorized to measure the competencies of social workers, the ASWB conducts five different exams in the categories of associate, bachelor's, master's, advanced generalist, and clinical. The associate-level exam is intended for individuals without any social work degree, while the bachelor's exam is aimed at graduates with a bachelor's degree in social work. The master's, advanced generalist, and clinical categories are exam categories accepted for those with a master's degree in social work. The exams are administered in secure testing centers in the United States, Canada, and some other countries.

Criticisms of ASWB and Exams

In recent years, criticisms have increased regarding the negative impacts of the exam, particularly on social work candidate applicants from ethnic minority groups. Inequalities revolve around issues such as insufficient cultural sensitivity in exam content, language barriers, and socioeconomically disadvantaged candidates struggling to cover exam fees. In this context, low-income candidates face significant challenges in covering exam fees and accessing preparatory materials.

In August 2022, the publication of exam data by the Association of Social Work Boards (ASWB) sparked a significant debate about the social work profession in the United States. According to the data, there are significant differences among racial groups in terms of passing

the ASWB exam across all exam categories. The difference between white and Black candidates is particularly pronounced. First-attempt pass rates for the clinical exam clearly show inequality among Black (46.2%), Indigenous American (59.1%), Hispanic/Latino (65.8%), and white (85%) candidates. In the bachelor's exam, white candidates are more than twice as likely to pass on their first attempt compared to Black candidates (ASWB, 2022). These data highlight racial and social inequalities among test-takers and have initiated an important debate on professional regulation, ethics, and the validity and reliability of the exams. In line with these discussions, the *Journal of Evidence-Based Social Work* published a special issue on the topic, featuring articles that comprehensively address the challenges and potential solutions surrounding ASWB exams (Ricciardelli & McGarity, 2024).

De Carlo and Dean (2024) in their article published in this special issue investigated the measurement equivalence or invariance of social work licensing exams and stated that ASWB's commitment to exam transparency is invalid as it contradicts psychometric best practices. They pointed out that ASWB has not updated the item or test verification process to ensure exam fairness, validity, and reliability, and has not shared any statistical analysis beyond percentage calculations. Therefore, they emphasized the necessity for these data to be independently analyzed by researchers unaffiliated with and not funded by the ASWB.

Walker and Bruhn (2024) conducted a qualitative study with 20 African American MSW graduates as part of the works published in this special issue. The study's findings revealed that many participants viewed the exam as biased towards white women and that the lower pass rates for African American candidates were partly attributed to this bias. Additionally, concerns were raised about the cost of the exam, the difficulties of retaking the exam repeatedly, the time constraints between earning an MSW and obtaining licensure, and the lack of information provided to MSWs about licensure.

Apgar and Nienow (2024) agree that questioning the validity of ASWB exams due to the exclusionary nature of standardized tests is appropriate. However, they acknowledge that an anti-racist agenda in social work requires addressing long-standing issues that cannot be resolved with simple solutions like removing multiple-choice exams. Similarly, in the same issue, Hirsch and colleagues (2024) argue that to align with the values of social work, the field should move away from competency-based exams. The authors suggest that more regulated oversight and continuous education, as more socially and racially just alternatives, should

receive special attention regarding accessibility and cost. They also propose considering the use of artificial intelligence in socially and environmentally just ways as an option for fairer licensing processes in the changing technological landscape. Ricciardelli and colleagues (2023) agree with the idea of eliminating ASWB exams but, if the exam system is not abandoned, they suggest that the following recommendations should be reflected in the exam system:

- Reduce exam and licensing fees or set an upper limit that can be adjusted over time based on economic indicators.
- Offer tiered pricing and/or free options for exam takers.
- Develop a scholarship fund.
- Provide free or discounted exam preparation.
- Further standardize professional requirements regarding clinical hours, cost, tiers, and state mutual recognition.
- Link all licensing tiers to accredited programs and curricula.
- Collaborate with social work professionals and professional organizations—not for-profit private companies (e.g., educational testing companies)—to improve licensing exam methods and questions.
- Fund reliable organizations without conflicts of interest, independent of the influence of ASWB or any other professional or political organization, to collect, protect, and make licensing exam data publicly available.

Bloxom and Anderson (2023), in their study, created a set of advocacy practice guidelines to encourage efforts to change the social work licensing process. The authors also state that advocates can achieve the following goals regarding the unfair licensing process:

- Inform the public about licensing issues and the support needed by new clinicians seeking licensure.
- Increase individuals' and groups' ability to support and encourage changes in existing licensing procedures.
- Enhance test participants' abilities to advocate for themselves and teach them how to use advocacy as a tool in their future work.

Current Practices and Emerging Trends

Following the discussions initiated by the ASWB report, many states believe that ASWB exams should not be mandatory in the licensing process. Prior to the report, the state of Illinois had

removed the ASWB exam requirement for clinical licensure. After the report, regulations were enacted allowing social work professionals who meet the necessary supervision requirements to obtain a clinical license even if they do not pass the clinical exam administered by ASWB. Following these changes in Illinois, the number of licensed social work professionals in the state doubled. According to Hirsch et al. (2023), as a result of this trend nationwide, currently 11 states do not require ASWB exams for master-level practice, and 15 states do not require them for bachelor-level practice. However, the agenda to eliminate the ASWB clinical exam is not strong enough. Massachusetts, New Jersey, Maryland, New York, Connecticut, Rhode Island, and the District of Columbia are actively discussing laws on this matter.

Conclusion

In the United States, passing the ASWB exam is almost a general requirement for social work professionals to obtain licensure. However, there are increasing criticisms that the exam leads to racial and socioeconomic inequalities. Specifically, candidates from low-income and ethnic minority groups face significant challenges in the exam process, raising important issues about the exam's validity and fairness. The lack of transparency and injustices within the ASWB exam system necessitate independent analyses and a reevaluation of the exam.

In response to this situation, various authors have proposed different recommendations for a more equitable and inclusive licensing process in the field of social work. These recommendations include reducing exam fees, providing free preparatory materials, and restructuring the exam system in collaboration with social work professionals. Additionally, some states have begun to adopt more flexible licensing processes by removing the requirement for ASWB exams. These developments emphasize the importance of ongoing discussions and reform efforts for an equitable and just licensing process in the field of social work.

References

- Apgar, D., & Nienow, M. (2023). Becoming Woke by the ASWB Pass Rates: A Closer Look at Racial Inequities in Social Work. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 21(2), 162–176. <https://doi.org/10.1080/26408066.2023.2265911>
- Association of Social Work Boards (2022). 2022 ASWB Exam pass rate analysis. <https://www.aswb.org/wp-content/uploads/2022/07/2022-ASWB-Exam-Pass-Rate-Analysis.pdf>

Bloxom, Q., & Anderson, B. (2023). Deconstructing Social Work Exam Bias: Advocacy Practice Guidelines to Close the Gap. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 21(2), 236–264. <https://doi.org/10.1080/26408066.2023.2278691>

Hirsch, J., DeCarlo, M., Lewis, A., & Walker, C. (2023). Alternative Pathways to Social Work Licensure: A Critical Review and Social Equity Policy Analysis. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 21(2), 177–198. <https://doi.org/10.1080/26408066.2023.2284919>

Nienow, M., Sogabe, E., & Husain, A. (2023). Racial Disparity in Social Work Licensure Exam Pass Rates. *Research on Social Work Practice*, 33(1), 76-83. <https://doi.org/10.1177/10497315221125885>

Ricciardelli, L., & McGarity, S. (2024). In Pursuit of Equity: Examining ASWB Exam Disparities and Legislative Responses. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 21(2), 141–144. <https://doi.org/10.1080/26408066.2024.2310598>

Ricciardelli, L., McGarity, S. V., Mbaio, M., Erbetta, K., Herzog, J., & Knierem, M. (2023). Racial Disparity in Social Work Professional Licensure Exam Pass Rates: Examining Institutional Characteristics and State Licensure Policy as Predictors. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 21(2), 199–213. <https://doi.org/10.1080/26408066.2023.2285887>

Walker, M., & Bruhn, C. (2023). Perspectives of African American Social Workers Regarding Clinical Licensure. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 21(2), 145–161. <https://doi.org/10.1080/26408066.2023.2276117>

ADVANCING SOCIAL WORK EDUCATION: REDEFINING EXCELLENCE WITH CSWE'S EPAS GUIDELINES

Prof. Dr. Oguzhan ZENGIN

Karabük University, 0000-0002-2682-0870

ABSTRACT

The "Educational Policy and Accreditation Standards for Baccalaureate and Master's Social Work Programs" (EPAS) prepared by the Council on Social Work Education (CSWE) is a comprehensive framework developed to ensure quality and standards in social work education. This statement examines the content of EPAS, its role in social work education, and the effects of these standards on educational institutions and students.

EPAS determines the basic educational policies and accreditation standards of social work undergraduate and graduate programs. These standards aim to provide graduates of social work education programs with the knowledge, skills, and values necessary to prepare them for professional practice. With the 2022 update, EPAS places greater emphasis on issues such as inclusiveness of social work education in various fields, cultural competence, ethical practices, and social justice.

EPAS is continuously updated to increase the quality of social work education and ensure professional standards. The processes of educational institutions to adapt to these standards increase the professional competence of students and enable them to provide more effective services to the society. However, some criticisms also bring up the difficulties encountered in the implementation of the standards and the obstacles experienced in adapting to local conditions. This report evaluates the role of EPAS in social work education and the effects of these standards on the quality of education, while discussing how educational institutions and social work professionals can provide more effective education with these standards. In addition, by addressing the applicability of the standards and the need for continuous development, suggestions are presented for ensuring excellence in social work education.

Keywords: Social Work Education, Educational Policy, Accreditation Standards, CSWE, EPAS

Introduction

Educational Policies and Accreditation Standards (EPAS) was developed to enhance the quality of social work education and establish standards for programs in this field. Today, EPAS, prepared by the Council on Social Work Education (CSWE), which is responsible for regulating social work education in the United States, serves as a universal guide for social work education and is updated every seven years to respond to current needs.

The primary goal of EPAS is to provide a framework for bachelor's and master's programs in social work, ensuring that these programs meet certain standards during the accreditation process. EPAS is continuously renewed to contribute to the professional development of social work and to ensure that students achieve professional competence upon graduation.

Origins of EPAS

The origins of EPAS date back to the early 20th century when social work education began to be formally structured. In 1919, the Association of Training Schools for Professional Social Workers (later the American Association of Schools of Social Work - AASSW) was established and began developing specific standards for social work education. AASSW became one of the first organizations to evaluate the content and quality of social work programs. These efforts professionalized social work education and laid the foundations for social work programs in universities (CSWE, 2024a). The first concrete output of these accreditation and standardization efforts was a report published by AASSW in 1928.

With the establishment of CSWE in 1952, there arose a need to create more comprehensive policies for social work education. Shortly after its founding, CSWE published a 13-volume document titled "Social Work Curriculum Study," which provided recommendations for social work education. This work created future guidelines for the curriculum content used to accredit master's level social work programs, replacing the previous curriculum policy accepted in 1932 by the now-dissolved AASSW (Gelman, 2014).

Initially, CSWE accredited only master's programs in social work. This was largely due to the perception that preparing for professional social work practice in the United States was the role of master's programs. In 1974, the United States National Accreditation Commission officially granted CSWE the authority to accredit bachelor's social work programs (CSWE, 2024b).

Today, CSWE has also begun a pilot program to accredit practice-focused doctoral social work programs (CSWE, 2024c).

EPAS was first comprehensively reviewed in the 1970s, making the accreditation process more detailed. During that period, various updates were made to align social work education with practices in different areas. These developments aimed to ensure that social work education could respond to the changing needs of society.

EPAS underwent a major update in 2008, emphasizing that social work education should not only be based on the transmission of knowledge but also on developing practical skills and competencies. This led to a shift to the Competency-Based Education (CBE) model, where specific competencies that students would demonstrate in professional practice after graduation were defined (Robbins, 2014). Consequently, many curricula were redesigned to focus on developing practical skills and acquiring competencies. Education shifted towards an approach that not only imparts knowledge but also teaches students how to apply that knowledge in the field. These changes indicate that the EPAS model adopted in 2008 transitioned social work education to a more structured and outcome-focused approach, aiming to better assess the professional competencies of social workers.

Additionally, updates made in 2008, 2015, and most recently in 2022 have caused EPAS to focus more on topics such as social justice, human rights, ethical values, and cultural competence. The latest update in 2022 ensured a more in-depth examination of inclusivity, social justice, and diversity in social work education. Moreover, standards were developed to accommodate new educational methods such as the use of digital technologies, online education methods, and distance learning.

Content of EPAS

With the 2022 update, EPAS adopted a competency-based educational framework that defines nine social work competencies, each accompanied by a set of behaviors. These competencies are:

- Demonstrate Ethical and Professional Behavior
- Advance Human Rights and Social, Racial, Economic, and Environmental Justice
- Engage Anti-Racism, Diversity, Equity, and Inclusion (A DEI) in Practice
- Engage in Practice-Informed Research and Research-Informed Practice

- Engage in Policy Practice
- Engage with Individuals, Families, Groups, Organizations, and Communities
- Assess Individuals, Families, Groups, Organizations, and Communities
- Intervene with Individuals, Families, Groups, Organizations, and Communities
- Evaluate Practice with Individuals, Families, Groups, Organizations, and Communities, and social work education programs may add to these competencies if desired.

Following the nine social work competencies, EPAS outlines the five elements of an integrated program design:

Program Mission (EPAS 1.0)

The program mission is a process based on the commitment to ensure that students acquire social work competencies. This mission is built on the purpose and core values of the social work profession and is shaped by the context in which the program operates. The purpose of social work is to enhance the well-being of individuals and communities. This mission includes goals such as the pursuit of social, racial, economic, and environmental justice, the protection of human rights, and the eradication of poverty. The program mission is based on scientific knowledge and professional values that advance social work education and practice at both global and local levels.

Anti-Racism, Diversity, Equity, and Inclusion (EPAS 2.0)

Social work programs integrate anti-racism, diversity, equity, and inclusion (ADEI) approaches into both the explicit and implicit curriculum. This ensures that students develop an understanding of social differences and a commitment to dismantling oppressive systems. Programs aim to enhance students' anti-racist knowledge, awareness, and skills. In this context, the intersectional effects of factors such as gender, ethnicity, social class, and disability are considered. ADEI approaches aim to foster cultural sensitivity in students when working with oppressed groups.

Explicit Curriculum (EPAS 3.0)

The explicit curriculum refers to the official education provided by the program to prepare students for professional social work practice. This curriculum ensures that social work offers general and specialized knowledge, values, skills, and cognitive processes. The curriculum is

designed to impart the core competencies of social work and aims to develop students' abilities to work with different individuals, families, groups, and communities. Additionally, the curriculum emphasizes anti-racist and inclusive practices.

Implicit Curriculum (EPAS 4.0)

The implicit curriculum encompasses the student experience and the learning environment provided by the program. This includes policies that support student development, student engagement, faculty structure, governance, and resources. The program demonstrates how core values such as anti-racism, diversity, equity, and inclusion are reflected in the implicit curriculum of social work education. Students' out-of-class development and professional identity formation are significant aspects of the implicit curriculum.

Assessment (EPAS 5.0)

Assessment is the process that determines the extent to which students have acquired competencies. Programs use methods to evaluate student learning outcomes, which indicate whether students are prepared for professional social work practice. Assessment results guide the development of the curriculum and the program. The assessment process is used to measure the program's success and to implement continuous improvements.

The five elements of EPAS encompass educational policies and accreditation standards that are conceptually interconnected. Educational policies describe each of the five program elements, while accreditation standards are inspired by educational policies and specify the requirements used to develop and maintain an accredited social work program at the bachelor's or master's level. The accreditation standards of the current EPAS report are summarized in the table below.

Standard No.	Accreditation Standard	Description
1.0	Program Mission	The program must align with the purposes and values of social work.
2.0	Anti-Racism, Diversity, Equity, and Inclusion (ADEI)	The program must integrate anti-racism, diversity, equity, and inclusion into both the explicit and implicit curriculum.

Standard No.	Accreditation Standard	Description
3.1	Generalist Practice	The program ensures that students acquire the nine social work competencies at the generalist practice level through classroom and field education.
3.2	Specialized Practice	Master's programs must define specialized practice areas and expand social work competencies in these areas.
3.3	Field Education	Bachelor's programs must provide at least 400 hours, and master's programs at least 900 hours of field education.
4.1	Student Development	The program must support ADEI in student admissions, advising, retention, and graduation processes.
4.2	Faculty Members	The qualifications of faculty members and the student-to-faculty ratio must be appropriate.
4.3	Administrative and Governance Structure	The program must shape its administrative and governance structure in accordance with social work education.
4.4	Resources	The program must have adequate resources, including access to libraries and technological support systems, to achieve its educational objectives.
5.0	Assessment	The program must systematically assess students' competency acquisitions and implement continuous improvement processes.

The educational policies and accreditation standards included in EPAS ensure that social work education is conducted based on professional and ethical principles. Students educated within the framework defined by EPAS begin their professional lives well-equipped and can provide more effective services to society. Accreditation processes are meticulously organized by EPAS to ensure the continuous development of social work education and its ability to respond to societal needs.

Conclusion

Social work education is a field that must continuously develop to respond to the changing needs of society and contribute to the realization of social justice. In this context, EPAS forms the foundational pillars of social work education and determines how educational institutions approach this field. The standards set by EPAS serve as a guide for both educational institutions

and social work students. The knowledge and skills students acquire within these standards ensure that they are more effective and competent in their professional lives.

The principles established by EPAS are among the elements that ensure the recognition of social work as a professional discipline and the global acceptance of its professional standards. In determining and implementing educational policies, EPAS aims to enhance the ethical responsibilities and professional competencies of those working in the social work field. Additionally, the standards included in EPAS lay the groundwork for social work education to produce professionals who are based on ethical values, responsive to societal needs, and committed to the understanding of social justice.

This paper examined the role and impacts of EPAS in social work education and evaluated the contributions of the standards to educational quality. In the future, the continuous updating of EPAS to align with evolving societal needs and its adaptation to local conditions will be a crucial step toward achieving excellence in social work education.

References

CSWE (2024a). The Road to 1952: AASSW and NASSA. <https://www.cswe.org/about-cswe/cswe-a-brief-history/the-road-to-1952/>

CSWE (2024b). Early Accreditation: U.S. Master's, U.S. Bachelor's, and Canadian Programs. <https://www.cswe.org/about-cswe/cswe-a-brief-history/early-accreditation/>

CSWE (2024c). Practice Doctorate Program Accreditation. <https://www.cswe.org/accreditation/policies-process/professional-practice-doctoral-program-accreditation/>

Gelman, S. (2014). The evolution and changing context of social work education. *Advances in Social Work*, 15, 91–104.

Robbins, S. P. (2014). From the Editor—Accreditation, competency-based education, and EPAS revisions. *Journal of Social Work Education*, 50(4), 581-586.

SELANİK’TE ÖZEL İSLAM MEKTEPLERİ: FEYZİYE MEKTEBİ VE YÂDİGÂR TERAKKİ MEKTEBİ

Dr. Mehmet KÖSEOĞLU

Mehmetkoseoglu.balkan3@gmail.com-ORCID: 0000-0003-1944-8430

ÖZET

Selanik vilayeti, Osmanlı'nın Rumeli coğrafyasında ekonomik, askeri ve jeopolitik açısında stratejik bir konuma sahip olmakla birlikte devletin Avrupa'ya açılan kapısı olarak nitelendirilmekteydi. Selanik, nüfus ve ekonomi faaliyetleri hususunda İstanbul'dan sonra Osmanlı'nın en büyük ikinci şehri olma unvanına haizdi. Burada çoğunlukla Müslümanlar, Bulgarlar, Rumlar, Ulahlar, Yahudiler ve Ermeniler birlikte yaşamaktaydılar. Bu sebeple kent, kozmopolitik bir demografi yapısını barındırmaktaydı. XIX. Yüzyılın son çeyreğinden itibaren vilayette yaşayan toplumlardan özellikle de Rum ve Bulgarlar nüfus çoğunluğunun kendilerine ait olduğu iddiasında bulunuyorlardı ki bu tartışmalar Yunanistan ile Bulgar Prensiği'nin kışkırtmasıyla her geçen zaman daha da şiddetleniyordu. Bu hususta yaşanan anlaşmazlıklara kimi zaman Sırbistan ve Romanya devletleri de müdahil oluyorlardı. Balkan devletlerinin Selanik'te soydaşlarının çoğunlukta olduğu iddiasını güçlendirmek için başvurdukları en önemli vasıtalarından biri de kendi ırkdaşlarının bağlı olduğu cemaat okullarının sayısını artırıp mümkün olduğunca bu okullarda okuyan öğrenci sayısını çok göstermekti. Böylece bu topraklarda gayrimüslim cemaat okullarının sayısında her geçen gün artış yaşanıyor. Gayrimüslimler, peşi sıra tesis ettikleri cemaat okullarında propaganda faaliyetleri yürütüyor ve tahsil gören talebelere milliyetçilik fikirleri aşıyorlardı. Gayrimüslim cemaat önde gelenleri tarafından programları hazırlanan ve idare edilen okullarda çoğu kez zararlı içerikler barındıran ve Osmanlı Hükümeti tarafından yasaklanan kitaplar okutulmaktaydı. Öyle ki bu okullarda mezun olanların önemli bir kısmı komite örgütlerine katılıyorlardı. Yoğun okullaşma rekabetinin yaşandığı bu süreçte Müslüman halk için devlet okullarının yanı sıra özel İslam mekteplerinin önemi gittikçe artıyordu. Selanik'teki bu tür mekteplerden ikisini Feyziye ve Yâdigâr Terakki mektepleri oluşturuyordu. Çalışmamızda farklı kaynaklardan faydalanılarak Selanik'te inşa edilmiş bulunan özel İslam mekteplerinden Feyziye ve Yâdigâr Terakki mekteplerinin yapısı, işleyişi ve sahip olduğu konumun açığa çıkarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Selanik, Mektep, Feyziye Mektebi, Yâdigâr Terakki Mektebi

1. GİRİŞ

Avrupalı devletlerin baskısı sonucu 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı ile birlikte Müslümanlar ile azınlık halklar arasında eşitliği sağlamak amacıyla yürürlüğe sokulan uygulamalardan biri de azınlıklara özel okul açma teşebbüs serbestliği olmuştur. Bu tarihten sonra gayrimüslim topluluklar hızla özel okullar açmaya başlamışlardı. Gayrimüslim unsurların birbirleri ile giriştikleri bu rekabet sahasından uzak kalmak istemeyen Müslümanlar da varlık gösterdiği bölgelerde hususi mektepler açma faaliyetlerine hız vermişlerdi (Kurt, 2013: s. 188). Gayrimüslim unsurların okullaşma rekabetlerinin Osmanlı eğitim sistemine olumlu katkısının halkın eğitimin ne kadar önemli olduğunu anlamaya başlaması olduğu söylenebilir (Güçtekin, 2012: s. 7).

Yürürlüğe giren 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesine göre Osmanlı okulları umumi ve hususi okullar olarak ikiye ayrılmaktaydı. Sıbyan, Rüşdiye, İdadî ve Sultaniler ile yükseköğretim kurumları statüsünde yer alan Darülmualimat, Darülmualimin ve Darülfünunlar umumi okulları, Müslüman ve gayrimüslim cemaatlerinin tesis edecekleri okullar ise hususi okulları teşkil edecekti (Eğri, 2014: s. 129). Nizamnamenin 129. Maddesinde özel okulların bazı mahallerde cemaatler tarafından ya da gerek Osmanlı vatandaşı ve gerek yabancı devlet vatandaşı kişilerce kurulabileceği belirtilmişti. Bu okulların ücretli ya da ücretsiz faaliyet yürütebileceği gibi masrafları ve gelirlerinin okulun kurucuları veya okulun bağlı oldukları vakıflar tarafından idare edileceği de ifade edilmiştir. Aynı maddede özel okulların açılabilmesi için görev yapacak öğretmenlerin diplomalarının mevcut olması, müfredatta devletin menfaatine aykırı ders konulmaması, okutulacak kitapların idarelerce onaylanması gibi hususlara sahip olunması gerektiği açıklanmıştır. İstanbul'da açılacak özel okulların Maarif Nezareti, vilayetlerde açılacak okulların ise valiler tarafından onaylanması esas alınmıştır. Dolayısıyla Osmanlı'da özel okullar Müslümanlara ait, gayrimüslimlere ait ve yabancılara ait olmak üzere 3 ayrı gruba ayrılmış olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır (Aykurt, 2019: s. 264).

Özel İslam Mektepleri ilk olarak İstanbul ve Selanik vilayetinde açılmışlardı. Bu kurumlar genel olarak azınlık ve yabancı okullar ile rekabet etmek amacıyla meydana getirilmişti. Osmanlı'da bilhassa Sultan 2. Abdülhamid ve sonrasında ise İttihat ve Terakki Partisi döneminde varlık gösteren Özel İslam Mektepleri, halkın dini ve milli değerler çerçevesinde daha iyi bir eğitim alması düşüncesinden hareketle kurulmuş oldukları söylenebilir. Söz konusu mekteplerin kurulması ile Osmanlı'nın eğitim alanında ilerlemesini temin etmek ve aynı zamanda Osmanlı halkları bir arada tutmak da amaçlanmıştır (Kurt, 2013: s. 188).

Selanik'teki Türk ve Müslüman okulları genel itibarıyla Ahmed Subaşı, Yılan Mermer, Çavuş Manastır ve İshak Paşa mahallelerinde yoğunlaşmıştı. Nitekim, Zihni Paşa, Yadigâr-ı Hamidiye, Ali Paşa, Terakki ve Hamidiye Sanayi Mektebi söz konusu bölgelerde bulunan mektepler arasındaydı (Anastassiadou, 2001: s. 165).

Osmanlı okullarındaki müfredatta din dersleri ile birlikte rüşdiye düzeyinde coğrafya, tarih, Matematik, hüsn-i hatt dersleri yer alıyordu. Okullarda genel itibarıyla Arapça ve Farsçanın dışında sadece Fransızca dersleri ders olarak okutulmaktaydı. Diğer Avrupa dillerine hemen hemen hiç yer verilmezdi. Bu düzeydeki eğitimin edebi ağırlıklı ve klasik çizgide olduğu

söylenbilir. Öğrenciler İdadiyeye kabul edildiklerinde ancak ticari yazışma, muhasebe, geometri, ekonomi ve kimya gibi daha teknik konularla ilişkili dersler almaktaydılar (Anastassiadou, 2001: s. 165).

Maarif Nezareti tarafından hususi mektep müdürlerine gönderilmiş olduğu anlaşılan 19 Aralık 1894 tarihli bir yazıda bu mektepler ile ilgili olarak gözetilecek hususlar “Mektep Talimatı” ile belirtilmiştir. Talebe tarafından Kuran-ı Kerim’in güzel okunmasına, dini kaidelerin mümkün olan en güzel surette öğretilmesi, mekteplerin iptida-i kısmında hiçbir surette yabancı dil okutturulmaması, hangi dilde yazılmışsa yazılsın tüm mekteplerde okutulacak kitap ve risalelerin Maarif Nezaretinden ruhsat almaları ve maarif yetkililerince tasdik edilmesi, Mekteplerde istihdam edilen muallim, memur ve hademelerin güzel ahlak sahibi olmalarına ve sicillerinin bozuk olmamalarına özen gösterilmesi, mektebe alınacak muallim için Nezaretten izin alınması ve bu öğretmenlerin 25 yaşından küçük olmamaları, muallimler tarafından verilen derslerin daima kontrol edilerek edep ve ahlaka aykırı eğitim verdirilmemesi, muallimlerin talebelere kötü muamelede bulunmalarına müsaade buyurulmaması, mekteplerin temizliğine dikkat edilmesi ve sağlık kurallarına uyulması, mekteplerdeki bakkallarda satılan yiyecek ve içeceklerin kontrol edilmesi ve mektep gelirinden münasip bir miktarın tahsis edilmesi suretiyle mektebe bir doktor tayin edilerek bu doktorun haftada iki ya da üç kez bağlı olduğu mektebi ziyaret etmesi talimatta belirtilen hususlar olarak sıralanmıştı (BOA, MF.MKT, 239/57, H 20-06-1312/M 19-12-1894).

Selanik vilayetinde 1906 yılı itibari ile 333.440 Müslüman-Türk, 446.050 Bulgar, 168.500 Rum, 24.970 Ulah ve 55.320 Yahudi’nin yaşadığı bir kısım kaynaklarda yer almıştır (Andonyan, 2002: s. 76-77). Selanik’in nüfusu 1901 yılında 1.028.377 kişiden oluşuyordu ve kent genelindeki okullarda 98.459 öğrenci eğitim görmekte olup öğrenci sayısının toplam nüfusa oranı binde 95.74 idi (Maarif Salnamesi, H. 1319, s. 616). Takvimler 1902 yılını gösterdiğinde Selanik vilayetinde 1.817 okuldan 63’ü rüşdi, 10’u idadi ve geri kalanın da ibtidâi mektepleri olduğu görülmektedir (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 629). 1903 yılı Maarif Salnamesine göre Sultan II. Abdülhamid’in tahta çıkışından 1903 yılına kadar olan zaman diliminde Selanik’te 47 ibtidai, 5 rüşdiye ve 1 idadi mektebi açılmıştır (Maarif Salnamesi, H. 1321, s. 528). Selanik’te mevcut okulların 1902 yılı itibariyle 1.122’si Müslümanlara, 622’si gayrimüslimlere ve 10’u ise ecnebilere aitti (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 629).

2. Feyziye Mektebinin Kuruluş Tarihçesi ve Eğitim Düzeni

Feyziye mektebinin kurucusu ve fikir babası olarak adlandırılan kişi Zeki Efendi idi. Zeki Efendi Fransa’nın Selanik Başkonsolosluğu’nda tercüman olarak vazife görüyordu ve Fransızca, Arapça, İngilizce ve Farsça bilmekteydi. Zeki Efendi tarafından bu mektebin kurulmasındaki amaç yabancı okullarda değil Türk okullarında yabancı dil bilen gençlerin yetişerek topluma ve devlete faydalı bireyler olarak hayatlarına devam etmelerini sağlamaktı. Bu amaçla Türk okulu açmak için girişimlerde bulunan Zeki Efendi’nin vefatından sonra babasının hedefini Selanik vilayetinin Mektubi Kalemî Mümeyyizi Mustafa Tevfik Efendi gerçekleştirmek istemişti. Mustafa Efendi, okul için yer aramaya başladığında Hafız Mustafa Efendi tarafından idare edilen Kur’an Mektebi yerinin Feyz-i Sıbyân mektebi için uygun olduğunu düşünmüştü. Böylece mevcut yapı Topçuoğlu Osman Ağa ile Abduşoğlu Osman

Efendi'nin desteğiyle onarılmıştı. Bu gelişmeden sonra 1883'te Feyz-i Sıbyan ismi ile yeni mektep kurulmuştu. Mustafa Efendi ile kardeşleri bunu yeterli bulmayarak modern anlamda eğitim vermek amacıyla destek vermesi için Selanik Maarif Müdürü Radoviçeli Mustafa Bey'e danışmışlardı. Böylece Mustafa Efendi Hükümet adına ilk kurucu üye olarak atandıktan sonra onun başkanlığında öğretmen Kitapçı Mustafa Efendi, tacir Mustafa Cezzar Efendi, avukat Mustafa Faik Efendi ve tacir İpekçi İsmail Efendi'den oluşan encümen grubu oluşturulmuştu (Aykurt, 2019: s. 269).

Feyziye mektebinin 1885 yılının Aralık ayı başında ilk olarak iptida-i derecesinde kurulmuş olduğu Selanik Vilayet Salnamesinde belirtilmektedir. Bu mektep kısa zaman içinde büyük başarılar göstererek rüşdi derecesine çıkmıştır. Feyziye mektebinin öğrenim süresi 1 yıl ihtiyat, 4 yıl iptida-i ve 4 yıl ise rüşdi olmak üzere toplamda 9 yıl sürmekteydi. Kuruluş tarihinden 5 yıl sonra mektebe dördü iptida-i ve ikisi rüşdi olarak 6 sınıflı bir de kız talebeler için bölüm ilave edilmiştir. Feyziye mektebinin erkek talebe kısmının rüşdi programında mezun olanlar mülkiye idadisinin 5. ve kısmen 6. Sınıfına giderek gerekli olan ticari dersleri almış olduklarından ticaret mesleğine atılabiliyorlardı. Mektepte 1903 yılı itibari ile erkek bölümünde 300 ve kız bölümünde ise 200 olmak üzere toplamda 500 talebe eğitim görmekteydi. Talebelerin yüzde on beşi parasız olarak okumaktaydılar. Burada okuyan talebelerden alınan ücret benzer mekteplere nispetle oldukça uygun olduğu gibi maddi durumu yetersiz talebelere gerekli eğitimin parasız verilmesine gayret gösterilmekteydi. Mektebin geliri masraflarına oranla az olduğundan her yıl yardım paralarıyla bu açık kapatılmaktaydı. Feyziye mektebi kurulduğundan itibaren geçen 15 yıl zarfında iptida-i kısmından 111 ve rüşdi kısmından ise 33 olmak üzere toplamda 144 talebeye şahadetname verilmiştir. Mektepten yetişen talebelerin çoğu ticaret mesleğine atılmış olmakla birlikte geriye kalanlar ise mülkiye, mühendis, baytar ve idadi gibi okullara devam etmişlerdir. Bunların çoğu iyi derecelerle şahadetnamelerini alarak devlet hizmetinde bulunmuşlardır. Talebelerin maddi ve manevi gelişimlerine ikmal sağlamak amacıyla mektepte jimnastik dersleri özel öğretmenler marifetiyle verilmekte olduğu gibi programda ahlak dersleri de sıklıkla yer almıştır. Eğitim dili Osmanlıca olmasının yanında Fransızca dersler uzman öğretmenlerce verilmekteydi. Kız talebe kısmının faaliyete başlamasından 1903 yılına değin 51 talebeye şahadetnameleri verilmişti (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 397-398).

Çizelge 1. Feyziye Mektebinde Erkek ve Kız Talebelere Okutulan Dersler

Erkek Talebe Kısmında Okutulan İlim ve Dersler	
Kuran-ı Kerim	Usul-i Defteri
Akaid-i Diniyye	Coğrafya-yı Umranî
Ahlak İlmi	Coğrafya-yı Umumi
Arapça	Hikmet-i Tabiiye
Genel ve Osmanlı Tarihi	Kimya
Edebiyat	Tarih-i Tabii

Resmi Yazışma İnşa Osmanlıca Farsça Fransızca Servet İlmi Ticaret Hukuku	Cebir Hesap Hendese Resim Hutut Eşya İlmi Adab
Kız Talebe Kısmında Okutulan Dersler	
Kuran-ı Kerim Akaid-i Diniyye Peygamberler Tarihi İslam Tarihi Osmanlı Tarihi Adâb ve Ahlak Osmanlıca İnşa Coğrafya (Osmanlı Ülkesi) Genel Coğrafya	Hesap İmla Ev İdaresi Hatt Fransızca Biçki ¹ ve El İşleri Piyano Kıraat Zihin Hesabı

Kaynak: (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 400-401).

Çizelge 2. Feyziye Mektebinin 1903 yılı İtibariyle Erkek ve Kız Talebe Kısmı Dersleri ve Muallimleri

Erkek Talebe Dersleri	Muallimi
Kuran-ı Kerim, Tecvid, Akaid ² , Arapça	Hüseyin Hüsni Efendi
Tarih, Edebiyat, Ahlak, Servet, Coğrafya	Rauf Bey
Kitabet-i Gayr-i Resmîyye	Medhi Efendi
Fransızca, Jimnastik	Mösyö Şövalye
Kimya, Hikmet, Tarih, Tercüme	Ali Efendi
Cebir, Hesap	Aziz Efendi

¹ Biçki, kumaşın belli bir modele ve ölçüye göre kesilmesi işidir.

² Dinin temel kaideleri ve inanılması zaruri hükümleri

Hendese (Geometri)	Asım Bey (Erkan-ı Harp Topçu Yüzbaşılardan)
Osmanlıca, Farsça, İnşa	Necip Efendi
Ticaret Hukuku	Rıza Efendi
Usul-i Defteri (Muhasebe)	Şitas Efendi
Resim	Ziya Efendi
Coğrafya, Hendese, İmla	Salim Efendi
Hesap ve Fransız Dili	Ethem Müfid Efendi
Hüsn-i Hatt (Güzel Yazı)	Sabri Efendi
Kız Talebe Dersleri	Muallimi
Biçki, Piyano	Madam Klotild (Müdire)
Akaid-i Diniyye, Kuran-ı Kerim, Tarih, Hesap	İbrahim Hakkı Efendi
Osmanlıca, Coğrafya	Nüzhet Hanım
İbare, İmla, Kuran-ı Kerim, Akaid-i Diniyye	Halime Hanım
Fransızca, Resim	Madmazel Hurtanis
Nakış ve Durus-ı İbtidaiyye	Sabire Hanım

Kaynak: (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 399-400).

Feyziyye mektebinden mezun olan talebelerin ticaretten başka hendese-i mülkiye, mekatib-i idadiye, mülkiye-i şahane ve baytar mektebi gibi eğitim kurumlarına devam etmiştir. Şahadetnamelerini alan çoğu talebe devlet hizmetine atanmış ve bu husus büyük bir övünç kaynağı olmuştur. Mektebin sadece kız kısmında 1906-1907 eğitim senesinde 77 şahadetname verilmiştir (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1325, s. 485).

Feyziyye mektebi, Selanik'in seçkin bir mahallesinde taşra halkının faydalanabilmesi amacıyla bir yatılı mektep kısmını tesis etmişti. Bu yatılı mektebin talebenin rahatını ve güvenliğini mümkün olan en yüksek derecede sağladığı belirtilmiştir. Öyle ki talebeler hiçbir zaman yalnız bırakılmayıp, muallimler ders aralarında dahi talebeleri denetimleri altında tutuyorlardı. Buradaki talebeler akşamları özel muallimler aracılığıyla ders görmekteydiler ki derslerin akşam verilmesindeki amaç gündüz talebelerinin de yararlanmasıydı. Mektebe yazılmak ücretli olup mektebin ücreti sınıflara göre değişmekle birlikte ortalama 20, 25 ve 30 Osmanlı Lirası olduğu açıklanmıştı. Talebeler uygun bir fiyatla servis hizmetlerinden de faydalanabilmişlerdi (Aykurt, 2019: s. 273).

Feyziyye mektebi idarecileri, üst düzey bürokrat ve varlıklı kişilerin ikamet olarak seçtiği Selanik vilayetinin Yalılar semtinde bir şube açmaya karar vermişlerdi. Selanikli tüccar Mehmet Karakaş'ın Yalılar caddesinde yer alan köşkünü bağışlamasıyla birlikte Yalılar şubesi burada açılmıştı. İdarecilerin batı tarzı eğitim veren bir mektep açmaya niyet etmiş oldukları anlaşılmaktadır. Nitekim mektebin programında bu husus öne çıkmaktadır. Programda: “Avrupa mekâtib-i ibtidâiye-sininkine mikyâs olacak nazariyyât ile ameliyyât tamamen tevfiğ ve te'lif edilecek, çocuklara öğretilecek şeylerin hepsinin numuneleri gösterilecek, terbiye-i zihniye ile terbiye-i bedeniye mezducen ilerleyecektir.” Yazılmıştı. Mektep iki ana sınıf ile birlikte üç iptida-i sınıf olarak kız ve erkek talebeler için açılmıştı. Mektebin açılışı 02 Eylül 1905 tarihinde gerçekleştirilmiş ve açılışa Vilayet Özel Kalem

Necib Beyefendi, Belediye Reisi Hulusi Beyefendi, Nafia Müdürü Osman Beyefendi, Hâkim Beyefendi ile askeri ve mülki erkan katılmıştı. Yalılar şubesi, her geçen zaman içinde yerel halk tarafından ilgiyle karşılanmış ve mevcudu 75 talebe olan bina mevcut ihtiyacı karşılayamaz olmuştu. İnşa edilmesinden 1-2 yıl sonra daha büyük bir binaya geçilmesiyle şube 100 erkek ve 100 kız olmak üzere 200 talebeyi barındırabilecek kapasiteye ulaşmıştı (Aykurt, 2019: s. 274).

3. Yâdigâr Terakki Mektebi Kuruluş Tarihi ve Eğitim Düzeni

Selanik'te eski usule göre önce Muallim Şemsi ve İsmail Hakkı efendiler tarafından inşa edilen mektebin idaresi yalnızca kurucu ve müdürlerinin varlığı ile sınırlıydı. Mektebin idarecileri, yaşanan bazı zorluklardan sonra Selanik'te Encümen-i Terakki ismiyle bir heyet oluşturarak Mekteb-i Terakki unvanıyla erkek ve kızlara mahsus özel bir mektep meydana getirmiş oldular. Mektep kurulduğundan kısa bir süre sonra Selanik'te inşa edilen diğer özel mekteplere örnek teşkil etmiştir (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 401-402). Mektebin 28 Şubat 1881 tarihinde inşa edilmiş olduğu kaynaklarda belirtilmiştir (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1324, s. 260). Erkek kısmı 4'ü iptida-i ve 4'ü rüşdi olmak üzere 8 ve kız bölümü ise iptida-i ve rüşdi olarak 7 sınıftan oluşuyordu. Bundan başka kız mektebinde ayrıca "Valide Sınıfı" isminde bir sınıf vardı ki gerek erkek ve gerek kız bölümüne kayıt edilecek talebenin 7 yaşından küçük olanlara mahsus olup bu talebelere ayrıca eğitim verdirilirdi. Erkek kısmında alınan ücret gündüzlü idadi mektebi öğretimine denk olmakla birlikte programda ticari ehemmiyetine binaen fazla olarak uygulamalı ve teori usul-ı defteri ve usul-ı muhasebe Fransız diline ağırlık verilmiştir. 1900 yılından beri ticari sınıflarına Alman dili dahi ilave edilmişti. Mektebin kız bölümünde rüşdiyye eğitimi içerisinde ev idaresi, kadınların vazifeleri ve özellikle de biçki ile el işleri dersleri verilmekteydi. Terakki mektebi kurulduğundan beri çizgisini koruyarak İstanbul'daki mekteplere rekabet derecesinde talebe mezun etmekte ve Selanik ticari müesseseleri, maliyesi ve şimendifer idarelerine uygun memur yetiştirmekteydi. Programlarda sürekli değişen ticari şartlara uygun olarak geliştirmeler yapılarak mektebin eğitim derecesi artırılmaya özen gösterilmekteydi. Mektebin 1903 yılı itibari ile 316'sı erkek ve 200'ü kız olmak üzere toplamda 516 talebesi mevcut olup bunların yüzde yirmisi ücretsiz kabul edilirdi. (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 401-402). Bu tarihten 3 yıl sonra yani 1906 yılında mektebin erkek talebe sayısı 330 ve kız kısmındaki talebe sayısı ise 300 olmak üzere toplamda 630 talebe mevcut idi. Bu durum Terakki mektebinin 4 yıl içerisinde talebe sayısını 100 kişiden fazla artırmış olduğunu göstermektedir (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1324, s. 261). Mektebin gelirleri giderleri karşılayamadığı zaman açıktan ilan edilerek toplanan ve özellikle de idare heyeti ile müesseseler tarafından verilen yardımlar ile açık giderilmekteydi (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 401-402).

Çizelge 3. Yâdigâr Terakki Mektebi Kurucuları

Birinci Başkan	Banker İzzet Efendi
İkinci Başkan	Tüccardan Ahmed Kapancı Efendi
Aza	Banker Yusuf Kapancı Efendi
Aza	Tüccardan Emin Receb Efendi
Aza	Samsun Reji Fabrikası Müdürü Veliyüddin Haşmed Efendi
Aza	Tüccardan Osman İnanet Efendi
Aza	Tüccardan Duhani Hasan Akif Efendi
Aza	Dava Vekili Şükrü Efendi
Aza	Tüccardan Mustafa Fazıl Efendi
Aza	Tüccardan Rifat Efendi
Aza	Dava Vekili Mehmed Ziya Efendi

Kaynak: (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 403).

Çizelge 4. Yâdigâr Terakki Mektebinin 1903 Yılı İtibariyle Erkek Talebe Kısmının Dersleri ve Muallimleri

Erkek Talebe Dersleri	Muallimi
Ahlak İlmi, Arapça, Farsça	İsmail Hakkı Efendi (Müdür)
Osmanlıca, Tarih	Şevki Efendi
Akaid, Kurân-ı Kerim	Emin Efendi
Resim	Hacı Niyazi Efendi
Fransız Dili, Coğrafya	Asaf Efendi
Fransız Dili, Hesap	Osman Fehmi Efendi
Osmanlıca, Coğrafya	Ali Saib Efendi
Osmanlıca, İhtiyat Sınıfı	Hasan Akif Efendi
Osmanlıca, İmla	Hilmi Efendi
Hüsn-i Hatt (Güzel Yazı)	Mahmud Ekrem Efendi
Fransızca Okuma	Mehmed Ziya Efendi
Fransızca, Ulum-ı Riyaziyye (Matematik Bilimleri)	Mösyö Modri

Usul-1 Defteri (Muhasebe), Alman Dili, Fünun-ı Tabiiyye (Tabiat Bilgisi)	Mösyö Feven
--	-------------

Kaynak: (Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320, s. 404).

4. Feyziyye Mektebi ile Yâdigâr Terakki Mektebi Hakkında Bir Değerlendirme

Selanik'te bulunan iptida-i ve özel İslam mekteplerinin gayrimüslim cemaatler tarafından idare edilmekte olan mekteplere oranla ilerleme hususunda geride kaldığı devlet görevlilerinin 1893 yılının Kasım ayındaki bir kısım yazışmalarından anlaşılmaktadır. Öyle ki iptida-i ve özel İslam mekteplerinin daha hızlı ilerlemelerini sağlamak amacıyla buralara maddi destekte bulunulması hususunda görüşler ortaya atılmıştı (BOA, MF.MKT, 187/126, H 14-05-1311/M 23-11-1893). Ancak 1900'lü yılların başından itibaren Selanik'te eğitim faaliyetlerini sürdürmekte olan Feyziyye ve Terakki mekteplerinin başarılarını ispatlamış eğitim kurumları olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim 1904 yılının Ağustos ayında Selanikli Müslüman gençlerin ticaret tahsili için Avrupa'ya gidip oradaki okullarda eğitimlerine devam etmelerinden dolayı Osmanlılık fikirleri ve İslam terbiyelerinin bozulmasından endişe edilmekteydi. Bu tür durumların önüne geçmek amacıyla tahsillerine devam etmek isteyen talebelerin Selanik'teki özel İslam mektepleri arasında başarılarıyla adından söz ettiren Feyziyye ve Terakki mekteplerine iki sınıf daha ilave edilerek bu mekteplere yönlendirilmesi devlet yetkilileri tarafından uygun görülmüştü. İki sınıfın ilave edilmesi ile birlikte genel ticaret ve sanayi tahsili görececek olan talebelere hukuk, ticaret, iktisat kaideleri, muhasebe, ticari yazışmalar gibi derslerin okutulması ve ihtiyaçlarının ise zebiha resminden karşılanması planlanmıştır (BOA, TFR.I.MKM, 8/722, H 16-06-1322/M 28-08-1904). Yâdigâr Terakki Mektebi kurucusu Osman İnyet Efendi'ye mektebin ilerlemesi hususunda gösterdiği çaba ve Maarif Komisyonu'ndaki hizmetleri dolayısıyla Üçüncü Rütbe ile ödüllendirilmesine karar verilmiş olması da bu mekteplerin göstermiş olduğu başarıların örneklerinden birini oluşturmaktadır (BOA, DH.MKT, 2247/26, H 09-05-1317/M 15-09-1899).

Feyziyye ve Terakki mekteplerine mahsus olarak 1904 yılında ticaret mektebi sınıfı açılmış olduğu anlaşılmaktadır. 1905 yılının Temmuz ayında ticaret mektebi talebeleri birinci sınıf eğitimlerini tamamlamışlardı. Önceden hazırlanmış olan program çerçevesinde ikinci sınıfın açılmasına karar verilmiştir (BOA, TFR.I.SL, 78/7765, H 21-05-1323/M 24-07-1905). Selanik'te başarılı özel İslam mekteplerinden olan Feyziyye ile Yâdigâr Terakki mektepleri arasında bir rekabet hali yaşanmaktaydı. Bu iki eğitim kurumu arasındaki rekabeti eğitim sistemi lehine çevirmek isteyen Rumeli Genel Müfettişi Hüseyin Hilmi Paşa ile Selanik Valisi Hasan Fehmi Paşa'nın teşebbüsleri sayesinde ortak Ticaret Mektebi tesis edilmişti. Her iki mektebin sağlayacağı ortak bir encümen heyeti tarafından Ticaret Mektebi'nin idare edilmesi kararlaştırılmıştı. Mektebin eğitim süresi 2 yıl olarak belirlenmişti. Böylece Ticaret Mektebi 1904 yılının Eylül ayında eğitime başlamış oldu (Aykurt, 2019: s. 278).

Sultan II. Abdülhamid, eğitim alanında önemli atılımlar gerçekleştirmiştir. Sultan tarafından eğitimde gerçekleştirilen reformların etkisi Selanik'teki özel İslam mektepleri hususunda da etkisini göstermiştir. Nitekim Sultan'ın Osmanlı eğitiminin gelişmesi için sarf ettiği gayretleri dolayısıyla Terakki mektebinin ismi Yâdigâr Terakki olarak değiştirilmişti (Aykurt, 2019: s. 276).

SONUÇ

Selanik'te yaşayan gayrimüslim unsurlar, gerek propaganda aracı olarak etkili gördüklerinden ve gerek öğrenim gören talebelere milliyetçilik fikirlerini empoze etmek istediklerinden hızlıca peşi sıra cemaat okulları açma telaşına düşmüşlerdi. Okullaşma alanındaki bu rekabet daha çok Bulgar, Rum, Ulah ve kısmen Sırlar arasında cereyan etmekteydi. Burada yaşayan Müslüman kesim için kendilerine ait hususi mekteplerin açılıp ilerleme kaydetmesi hayati önem taşımaktaydı. Çünkü gayrimüslim okullarından milliyetçilik ve zararlı fikirlerle donanmış vaziyette yetişen nesiller her geçen zaman Müslüman toplulukları düşman görecektir ve beklenmedik zararlar vereceklerdi. Özellikle de XIX. yüzyılın son çeyreği ve XX. yüzyılın başında Rumeli topraklarında özel İslam mektepleri açılmaya başlamış ve Selanik vilayeti başı çekmişti. Gayrimüslim okulları karşısında özel İslam mekteplerinin ilk yıllarda arzu edilen ilerlemeyi kaydetmediği ve dolayısıyla onlardan geri kaldığı anlaşılmaktadır. Ancak 1900'lü yılların başında Feyziyye ve Yâdigâr Terakki mekteplerinin diğer hususi İslam mektepleri arasında başarıyı yakaladıkları gözlemlenmiştir. Bu başarılar Hükümet yetkilileri ve Sultan II. Abdülhamid'in de dikkatini celp etmişti. Hükümet, bu iki güzide İslam mektebinin daha fazla ilerlemesi için gerekli maddi ve manevi desteği sağlamaktan geri durmamıştı. Söz konusu mektepler çağın şartlarına göre modern sayılabilecek eğitim sistemini uygulamaya koymuş ve kızların eğitimine de özen göstermişlerdi. Bu iki İslam eğitim kurumu Selanik'te yaşayan çocukların Osmanlılık fikri ve İslam ahlakı üzerine yetişmelerine önemli katkı sağlamıştır. Bununla birlikte bu mekteplerde mezun olanlar devletin önemli kurumlarında memur olarak vazife icra etmişlerdi. Feyziye ile Yâdigâr Terakki mekteplerinin müstakil girişimiyle kurulan Ticaret Mektebi'nde yetişen nesillerin kentin ve dolayısıyla devletin sanayisinin gelişmesine katkı sağladığı da çıkarılabilecek diğer bir sonuçtur.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA)

Dahiliye Nezareti Mektubi Kalem (DH.MKT): 2247/26, H 09-05-1317/M 15-09-1899.

Mektubi Kalem (MF.MKT): 239/57, H 20-06-1312/M 19-12-1894, 187/126, H 14-05-1311/M 23-11-1893.

Rumeli Müfettişliği Selanik Evrakı (TFR.I.SL): 78/7765, H 21-05-1323/M 24-07-1905.

Rumeli Müfettişliği Makamat Evrakı (TFR.I.MKM): 8/722, H 16-06-1322/M 28-08-1904.

Salnameler

Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1320.

Selanik Vilayet Salnamesi, H.1324.

Selanik Vilayet Salnamesi, H. 1325.

Maarif Salnamesi, H. 1319.

Maarif Salnamesi, H. 1321.

Kaynak Eserler, Araştırma ve İnceleme Yayınlar

Andonyan, A., *Balkan Savaşı*, Aras Yayınları/İstanbul 2002.

Anastassiadou, M., *Tanzimat Çağında Bir Osmanlı Şehri Selanik*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları/İstanbul, 2001.

Aykurt, Ç., *Selanik'te Özel İslam Mektepleri*, Osmanlı Modernleşmesi Sürecinde Selanik Vilayetinde Eğitim, 263-286, İstanbul, 2019.

Eğri, S. (2014). II. Abdülhamid Döneminde Eğitim Sisteminde Modernleşme Çabaları: Kızların Eğitim ve Bursa İnas Rüşdiye Mektebi, U.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(26), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosbilder/issue/25551/269533/> (Erişim Tarihi: 15.09.2024).

Güçtekin, N. (2012). İstanbul'daki Özel İslam Mektepleri (1873-1922), Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi, 22, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iugaad/issue/34334/381911/> (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Kurt, S.K. (2013). Osmanlı Devleti'nde Özel İslam Okulları (Selanik), Ekev Akademi Dergisi, 17(54), https://isamveri.org/pdfdrg/D01777/2013_54/2013_54_KURTS.pdf/ (Erişim Tarihi: 14.09.2024).

XIX. YÜZYILIN SON ÇEYREĞİNDE PALANKA KAZASININ EKONOMİK FAALİYETLERİ VE DEMOGRAFİK YAPISI

Dr. Mehmet KÖSEOĞLU

Mehmetkoseoglu.balkan3@gmail.com-ORCID: 0000-0003-1944-8430

ÖZET

Osmanlı'nın Rumeli coğrafyasının bir parçasını teşkil eden Makedonya bölgesinin üç vilayetinden biri olan Kosova, doğuda Bulgaristan, batıda İşkodra vilayeti ile Bosna-Hersek ve Karadağ, güneyde Manastır ve Selanik vilayetleri ve kuzeyde ise Sırbistan ile komşu idi. Vilayetin idari sınırları, güneyde yer alan İştîp'ten başlayarak kuzeybatı doğrultusunda uzanan ve Taşlıca sancağıyla Bosna'ya sınır olan geniş bir coğrafyayı ihtiva ediyordu. Berlin Antlaşması'ndan (1878) sonra bağımsız bir devlet olarak tarih sahnesine çıkan Sırbistan ile Bulgar Prenslığı, Kosova vilayeti üzerinde hak iddiasında bulunuyorlardı. Bu devletler, Kosova topraklarının geçmişte kendi imparatorluklarının bir parçasını oluşturduğunu öne sürerek yeniden sınırlarına katılması gerektiği üzerinde politikalarını şekillendirmişlerdi. Sırbistan ile Bulgaristan için Kosova vilayeti üzerinde hak iddiasında bulunma dayanaklarından biri de burada yaşayan kendi soydaşlarının nüfus çoğunluğunu teşkil ettiği yönündeki inanışlarıydı. Nitekim Sırlara göre Kosova nüfusunun çoğunluğu Sırlardan, Bulgaristan'a göre ise Bulgarlardan oluşuyordu. Bu sebeple XIX. yüzyılın son çeyreğinden itibaren Kosova vilayeti üzerinde özellikle de Sırp ve Bulgar rekabeti yaşanmaya başlamış ve bu rekabet çoğu zaman yerel halkın dahil edildiği çatışmalara dönüşmüştü. Bu topraklarda neredeyse her gün yaşanan çete mücadeleleri sonucunda asayişin bozulmasına bağlı olarak kentin sosyokültürel ve ekonomik faaliyetleri kötü etkilenmekteydi. Kosova nüfus yapısı Sırp, Bulgar, Ulah, Arnavut ve Türklerden meydana geliyordu. Ancak bu dönemde vilayette Sırların mı yoksa Bulgarların mı nüfus çoğunluğunu oluşturduğu sıkça tartışılmaktaydı. Kosova vilayetinin Üsküp sancağına bağlı Palanka kazasında da Bulgar ve Sırp nüfusu gayrimüslim nüfus çoğunluğunu teşkil ediyordu. Bu sebeple Palanka kazası Sırp ve Bulgar propaganda ve çete savaşlarının yoğun yaşandığı yerlerden biri olmuştur. Çalışmamızda Palanka kazasının demografik yapısının yanı sıra bölgenin ekonomi faaliyetlerinin çeşitli kaynaklardan faydalanılarak ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Palanka kazası, Makedonya, Kosova, Bulgar, Sırp

BİZANS-EMEVÎ MÜCADELELERİNDE MALATYA

Uzm. BUKET TOSUN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi ORCID: 0000-0001-6555-0431

ÖZET

Tarih öncesi dönemlerden itibaren önemli bir yerleşim yeri olma özelliği gösteren Malatya, Anadolu'da doğu-batı ve güney-kuzey yolları düğümünde bir kavşak noktası üzerinde yer almaktadır. Bulunduğu coğrafi konum, şehrin sayısız mücadeleler yaşamasına sebebiyet vermiştir. Özellikle Roma hakimiyetinden Türk hakimiyetine kadar geçen süre içinde defalarca yıkıma uğramış ve sürekli olarak yağmalara maruz kalmıştır.

Bizans-Emevî mücadelelerinde Malatya, iki taraf arasındaki güç çekişmelerinde kilit bir noktadır. Şehre sahip olmak taarruz avantajını ele geçirmek anlamına gelmektedir. Bu bağlamda Malatya, Bizans-Emevî mücadelelerinde bir garnizon şehir hüviyetine sahiptir.

Müslümanlardaki iç karışıklıkların ardından güçlü bir İslam devletinin vücuda getirildiği Emevîler dönemi, Bizans açısından zorlu bir süreçtir. Sasani ile olan yıpratıcı mücadelelerden sonra Bizans'ın karşısına bu kez iyi bir şekilde organize edilen Müslüman-Araplar çıkmıştır. Bizans-Emevî mücadelelerine Malatya açısından bakarsak, şehrin sık sık iki taraf arasında el değiştirdiğini görürüz. Dolayısıyla bu dönem Malatya tarihi bakımından mühimdir.

Çalışmamızı oluştururken bazı ana kaynaklardan ve modern araştırmalardan faydalandık. Bu eserlerden elde ettiğimiz bilgiler ışığında, Bizans-Emevî mücadelelerinde Malatya'nın önemini ve geçirdiği siyasi dönüşümleri hakkında bilgi vereceğiz.

Anahtar Kelimeler: Bizans, Emevî, Malatya, mücadeleler, Müslüman-Araplar.

MALATYA IN BYZANTINE-EMEVÎ STRUGGLES

ABSTRACT

Malatya, which has been an important settlement since prehistoric times, is located on a crossroads at the node of east-west and south-north roads in Anatolia. Its geographical location has caused the city to experience numerous struggles. Especially during the period from Roman rule to Turkish rule, it was repeatedly destroyed and constantly subjected to looting.

In the Byzantine-Emevî struggles, Malatya was a key point in the power struggles between the two sides. Possession of the city meant seizing the offensive advantage. In this sense, Malatya had the identity of a garrison city in the Byzantine-Emevî struggles.

The Emevî period, in which a strong Islamic state was brought into being after the internal turmoil among the Muslims, was a difficult period for Byzantium. After the attritional struggles with Sasani, Byzantium was confronted by the well-organized Muslim-Arabs. If we look at the Byzantine-Emevî struggles from the perspective of Malatya, we see that the city changed hands frequently. Therefore, this period is important for the history of Malatya.

In the light of the information we have obtained from these works, we will give information about the importance of Malatya in the Byzantine-Emevî struggles and the political transformations it underwent.

Keywords: Byzantine, Emevî, Malatya, struggles, Muslim-Arabs

1.GİRİŞ

Malatya, Anadolu'da bulunduğu coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca türlü devletler tarafından sahip olunmak istenen bir bölge olmuştur. Bulduğu konum Anadolu'nun doğu kapısı diyebileceğimiz bir noktadır. Doğu-batı ve güney-kuzey yollarının tam kavşağında yer alması, ayrıca ticaret yolları üzerinde bulunması şehrin önemini oluşturan başlıca unsurların başında gelmektedir. Dolayısıyla Malatya şehri tarihin her döneminde siyasi, askeri ve ekonomik açıdan gözde şehirlerden biri olmuştur.

Şehrin kuruluş sürecine baktığımızda, ilk kurulduğu yerin bugünkü Malatya'dan farklı olduğunu görmekteyiz. İlk kez şehir özelliği göstermesi Arslantepe ile olmuştur. Arslantepe'de milattan önce 3300-3000 yıllarına tarihlendirilen kerpiç bir saray, milattan önce 3600-3500 yıllarına ait bir tapınak, metal eserler ve mühür baskılar bulunmuştur. (Gögebakan, 2003: 469) Bu bilgiden yola çıkarak şehrin bir yönetim merkezi özelliği gösterdiğini söyleyebiliriz.

Şehrin adına ilk kez çivi yazılı metinlerde rastlamaktayız. Bu metinlerde Melita, Malazia, Malita, Maldia, Maldiya, Maldija; Asur belgelerinde Milidia, Melidia, Melitea, Milid, Meliddu, Melide ve Urartu belgelerinde ise Melita şeklinde anılmaktadır. (Gögebakan, 2003: 469) Çek bilim insanı Bedrich Hrozný, şehrin adının Hititçe "bal" anlamına gelen "Melit" kelimesinden türemiş olduğunu öne sürmüştür. (Umar, 1993: 561.) Ayrıca Geç Hitit hiyeroglif kabartmalarında Malatya şehri, "Dana Başı ve Ayağı" sembolüyle gösterilmiştir. (Ağaldağ, 1988: 14) Kutsal görülen bu hayvanın Malatya şehrine işaret etmesi şehre verilen önemi vurgulamaktadır. (İnce, 2017: 418)

Meşhur eskiçağ coğrafyacılarından Strabon (M.Ö. 58- M.S. 21) şehrin konumunu ilk kez belirlemesinin yanı sıra şehirden bahsederken "Melitene" olarak kayıt altına almıştır ve şehir, Roma-Bizans döneminde de bu şekilde anılmaya devam etmiştir. (Akçadağ, 2016: 187.)

Şehir, Müslüman Arap-Bizans mücadelelerinde ve İslam hakimiyetine geçtiği dönemde de "Melitene" olarak anılmış, daha sonra bu isim, Müslüman Araplar tarafından "Malatiyye" şeklinde bir dönüşüm geçirmiştir. Şehir Selçuklular devrinde "Vilayet-i Malatya" olarak

adlandırılmış, Anadolu Selçukluları döneminde ise üstünlük ve asalet manasına gelen “Dâru’r-Rifâ” ismi kullanılmıştır. (Akçadağ, 2016: 188)

Roma hakimiyetindeki Malatya’ya geçmeden önce kısaca Roma’nın Anadolu’ya ilk kez nasıl ayak bastığına ve Anadolu’da nasıl bir varlık gösterdiğine değinmek isteriz.

Roma’nın Anadolu’da ele geçirdiği ilk toprak parçası savaş ya da sefer sonucu olmamıştır. Kabul edilen görüşe göre, Bergama/Pergamon Kralı III. Attalos, topraklarını Roma’ya vasiyet etmiştir (M.Ö. 133). Böylece Roma, Pergamon Krallığı’nın olduğu bölgede ilk eyaleti olan Asya Eyaleti’ni kurmuştur. (Akyol, 2018: 23) Bundan sonra Roma tedricen toprak kazanımlarına devam etmiş ve sınırlarını Fırat Nehri’ne kadar genişletmiştir. Roma’nın Fırat bölgesinde varlık gösterdiği ilk yıllarda bölgede bulunan yerel hanedanlıklar İran coğrafyasındaki Parthlara karşı tampon vazifesi görmüş, ancak Roma daha sonraki yüzyıllarda Fırat bölgesindeki bazı önemli geçit noktalarına kendi lejyonlarını yerleştirmiştir. Bu noktalardan birisi de Melitene’dir. Lejyonlar ilk dönemde basit çadır kampları şeklinde iken sonradan korunaklı yapılara geçiş yapmışlardır (Yıldırım, 2012: 47). Bu dönemde Melitene’ye yerleştirilen lejyon XII. Fulminata Lejyonu’dur. Bu lejyon Roma’nın doğudaki en önemli askeri üssü olmuştur (Ağaldağ, 1988: 235). M.S. I. yüzyılda (Güneş, 2020: 47) XII. Fulminata Lejyonu’nun Melitene’ye yerleşmesi ile şehir yer değiştirmiş ve bugün Battalgazi olarak bildiğimiz bölgeye, Arslantepe’nin 4 km kadar kuzeyine taşınmıştır. (Göğebakan, 2003: 469) Bu karargâhın kurulmasından sonra yerleşimler artmış, şehir giderek büyümüştür ve önemi artmıştır.

Lejyonun kurulmasından sonra Malatya, Roma için önemli bir sınır şehri olarak görülmüştür. Hatta yol kenarlarında yer alan mil taşlarında Malatya’ya olan mesafelerin gösterilmesinden şehrin Roma için nasıl bir önemi haiz olduğunu anlayabilmekteyiz. (Ramsay, 1960: 47) Çünkü şehir Fırat nehrini kontrol etmektedir ve doğudan gelebilecek saldırılara karşı ana üs vazifesine sahiptir. (Kozan, 2020: 18)

Doğuda Roma-Parth mücadelelerinin sona ermesinden sonra Roma, bu kez İran coğrafyasında ortaya çıkan Sasaniler ile mücadele etmek zorunda kalmıştır. Konumundan dolayı Malatya bu mücadele sürecinden büyük oranda etkilenen şehirlerden biri olmuştur.

Bilindiği üzere I. Theodosios ölürken (395) Roma İmparatorluğu yönetim bakımından bir daha birleşmemek üzere ikiye ayrılmış ve Konstantinopolis şehri Doğu Roma (Bizans)’nın merkezi olmuştur. İmparatorluğun doğusunu Arkadios, batısını ise Honorius yönetmiştir. Böylece Doğu Roma/Bizans İmparatorluğu ortaya çıkmıştır. (Kaya, 2016: 528) Bu ayrılık neticesinde Malatya şehri de Bizans yönetiminde varlığını devam ettirmiş ve bu dönemde şehrin önemi daha da artmıştır.

226 senesinde devletleşen Sasaniler sonraki süreçte topraklarını genişletmiş ve Bizans üzerine seferler yapmaya başlamıştır. (Naskali, 2009: 174-175) Bizans ile Sasani arasındaki mücadelelerin yoğunluğuna bakıldığında bu sürecin üç döneme ayrılabilirdiğini görmekteyiz. İlki III. yüzyılın başlarından Bizans İmparatoru Iulianus (361-363)’un ölümüne kadar olan dönem; ikincisi Iulianus’un ölümünden VI. yüzyıla kadar olan dönem; en mühim olan üçüncü dönem ise VI. yüzyılda başlayan ve Sasanilerin yıkılışı ile son bulan dönemdir. Bu süreçte Anadolu şehirlerinden birçoğu bu mücadeleden olumsuz olarak etkilenmiş ve zarar görmüştür. (Akyol, 2018: 25) Bu şehirlerden biri de kuşkusuz Anadolu’nun doğu bölgesindeki sınır kapısı

olan Malatya'dır. Dolayısıyla I. Hüsrev (531-579) dönemine kadar Malatya'nın bu mücadelelerden dolayı yönde etkilendiğini söyleyebiliriz. (Tosun, 2023: 18)

I.Hüsrev Bizans'a karşı başarılı mücadeleler vermiştir ve neticede Anadolu'da ve Suriye'de bazı şehirleri ele geçirmiştir. (Naskali, 2009: 175) Ermeni tarihçi Sebeos ise I.Hüsrev'in Malatya'da Bizans'a karşı bir mağlubiyet yaşadığını belirtmiştir. (Sebeos, 2019: 30)

Roma İmparatoru Iustinianus (527-565) tahta geçer geçmez ilk İran Harbi meydana gelmiş ancak bu savaşta iki taraf da bir netice elde edememiştir. (Diehl, 2006: 39) 532 yılında İmparator Iustinianus ile I. Hüsrev arasında "Ebedi Barış" anlaşması yapılmıştır. (Vasiliev, 2017: 164) Bu barış sürecinde Malatya, birçok şehir gibi Bizans tarafından restore edilmiştir. (Honigmann, 1970: 17) Hatta şehrin surları bu dönemde tamamlanmıştır ve şehir, III. Armenia eyaletine merkez tayin edilmiştir. (Akçadağ, 2016: 191-192)

Bu barış süreci Hüsrev'in 542 senesinde Bizans topraklarına saldırması ile son bulmuştur. Ayrıca 575 senesinde de Malatya'yı yakmıştır. (Terzi, 1989: 109) Bizans-Sasani mücadeleleri 627 senesine kadar iki tarafın da zaman zaman galibiyet ve mağlubiyetleri ile devam etmiştir. Uzun yıllar süren mücadele dönemi, bu tarihte yapılan Ninova Savaşı ile nihayete ermiştir. Bu savaşta Bizans İmparatoru Herakleios Sasanilere karşı büyük bir zafer elde etmiştir. (Naskali, 2009: 175)

Sasani tehlikesini bertaraf eden Bizans için sıradaki tehlike Müslüman Araplardır. Herakleios'un Sasanilere karşı üstün geldiği süreçte Müslüman Araplar da Suriye ve Filistin coğrafyasında fetih hareketlerine girişmiş ve çok geçmeden yeni bir güç olarak Bizans'ın karşısına çıkmışlardır.

Bu dönemde Bizans'ın genel durumuna baktığımızda imparatorluğun mali ve askerî açıdan yıpratıcı bir süreçten geçtiğini görmekteyiz. (Kaegi, 2000: 71) Uzun yıllar süren Bizans-Sasani mücadeleleri, her iki tarafın da gücünü kırmış ve zayıflatmıştır. Bu netice ise Müslümanların lehine olmuştur. Müslüman Araplar 634 senesinde Bizans topraklarına girmiş ve Sasanilerden henüz kurtarılan toprakları fethetmişlerdir. 636 senesinde de Yermük Savaşı ile Bizans karşısında büyük bir galibiyet elde etmişlerdir. (Ostrogorsky, 2019: 102-103) Müslüman Arapların Malatya şehri önlerine ilk kez gelmesi de bu savaş sonrasında olmuştur.

Yermük Savaşı sonrasında kaçan Bizanslıları takip etmesi için görevlendirilen kumandan İyâz b. Ganm, bu takibini Malatya'ya kadar sürdürmüştür ve imparatorluk toprağı olan Malatya'da halk ile cizye karşılığında anlaşarak geri dönmüştür. (Çubukcu, 2001: 498) İmparator Herakleios, bu haberi alınca öfkelenmiş ve derhal şehrin yakılmasını emretmiştir. (Gögebakan, 2003: 469) Hz. Osman'ın halifelik döneminde Muâviye b. Ebû Süfyân Bizans üzerine yapılan seferlere ağırlık vermiştir. Bu dönemde ordular Antakya ve Tarsus'a kadar ilerlemiştir. (Apak, 2020: 271) Yermük Savaşı komutanlarından İyâz b. Ganm Habib b. Mesleme'yi Malatya'yı fethetmesi için vazifelendirmiş (el-Belâzurî, 2013: 216) Habib b. Mesleme de Malatya ile birlikte Adata¹ ve Zibatra²'yi fethetmiştir. (Uçar, 2007: 113) Fakat bu fetih kalıcı olamamış, Bizans kısa zaman sonra Malatya'yı yeniden ele geçirmeyi başarmıştır. (Terzi, 1989: 109)

¹ Isparta ilindeki Sütçüler ilçesi civarında bir bölge. (Bkz. Umar, 1993: 14)

² Malatya'nın Doğanşehir ilçesi. (Bkz. Umar, 1993: 824)

Muâviye, Şam ve el-Cezîre valisi olduktan sonra Habib b. Mesleme'yi Malatya fethi ile vazifelendirmiştir. Habib b. Mesleme de şehri bir kere daha fethederek (655-656) (Gögebakan, 2003:469) buraya Müslümanlardan oluşan bir ordu birliği yerleştirmiştir. (İbnü'l-Esîr II. 1991: 489) Belazurî, bu fetihden sonra Muâviye'nin de Malatya'ya geldiğini ve buraya Şam ve el-Cezîre bölgesinden gelen insanları yerleştirdiğini belirtir. (el-Belâzurî 2013: 216)

Müslüman Arap dünyası, Hz. Osman'ın şehit edilmesi, ardından Hz. Ali'nin hilafeti ve ona muhalefet edenlerin ortaya çıkması ile sancılı bir sürece girmiştir. Dolayısıyla bu dönemde fetihlerde bir duraklama söz konusudur. (Yazıcı, 2014: 2) Bizans, İmparator II. Konstans (641-668) döneminde fetihlerin kesintiye uğramasıyla -kısa bir süre için de olsa- rahat bir süreç geçirmiş ve Muâviye'nin kendini emniyete almak için anlaşma yapma isteğine razı olmuştur. Bu anlaşmaya göre Muâviye, haracın yanı sıra her gün imparatora bir köle ve bir at verecektir. Ancak İmparator II. Konstans'ın Sicilya'nın Sirakuza kentine yerleşmesi Anadolu'da bir otorite boşluğunu fırsat bilen Müslüman Arapların işine yaramıştır ve Müslüman akınları hızlı bir şekilde yeniden başlamıştır. (Cheynet, 2018: 24-25) Bu süreci Emevî Devleti'nin kuruluşu ve daha sonra Bizans ile olan mücadeleyi Emevîlerin ele alması şeklinde ayrı bir bölüm olarak ele alacağız.

2.BİZANS (DOĞU ROMA)-EMEVİ MÜCADELELERİNDE MALATYA

Müslüman Araplardaki iç karışıklık süreci sonrası Muâviye b. Ebû Süfyân 661 senesinde halktan biat alarak hilafet makamına geçmiş ve doksan yıl boyunca ayakta kalacak olan Emevî Devleti'ni kurmuştur. (Aycan, 2020: 331) Bu dönemde Müslüman Arapların fetih hareketleri canlanarak hız kazanmıştır. Malatya şehri de hareketli bir dönem geçirmiştir ve Emevîlerin batıya doğru yapacağı seferlerde hareket noktası olmuştur.

II. Konstans'tan sonra Bizans tahtına IV. Konstantinos (668-685) geçmiştir. (Ostrogorsky, 2019: 115) Bu dönem, Müslüman Arapların İstanbul kuşatmasını hayata geçirmeleri bakımından önem taşımaktadır.

Muâviye iç meseleleri çözüme kavuşturduktan sonra uzun süreden beri inkıtaya uğrayan fetihleri tekrar başlatmıştır. Bu fetihler üç güzergâh üzerine yoğunlaşmaktaydı. Suriye orduları Anadolu ve Ermenistan; Irak orduları Horasan, Maveraünnehir ve Sind; Mısır orduları ise Kuzey Afrika topraklarında savaşlar yapmıştır. Anadolu üzerine yapılan seferler yaz ve kış olmak üzere senede iki defa yapılmıştır. Bu seferlerde esas hedef Bizans'ın başkenti İstanbul'u ele geçirmektir. 669 senesinde Muâviye ilk İstanbul seferine çıkıp başkenti hem karadan hem de denizden kuşatmış ancak şehri ele geçirememiştir. (Yiğit, 1995: 89)

Muâviye'den sonra Emevî hilafetinin başına, vasiyet edildiği üzere Muâviye'nin oğlu Yezid geçmiştir. Yeni halifenin iktidarını kabul etmeyen bir grubun muhalefet etmesi sonucu iç huzursuzluklar ortaya çıkmıştır. Bu grubun başında Hz. Hüseyin ve Abdullah b. Zübeyr vardır. Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesi sonucunda Abdullah b. Zübeyr hilafet iddiasında bulunmuş ve Şam bölgesi hariç birçok bölgede biat almıştır. (Yazıcı, 2014: 4-5) Yezid'in vefat etmesiyle birlikte (Uçar, 1990: 92) artan kaos ortamını fırsata çeviren İmparator IV. Konstantinos Malatya'ya saldırmıştır. Ardından şehir büyük bir tahribat yaşamış ve Müslümanlar şehri terk etmişlerdir. (el-Belâzurî, 2013: 216)

Abdülmelik b. Mervan (685-705) dönemi Emevlerde i karklklarn ve isyanların arttığı bir dönemdir. Dolayısıyla bu dönemde Müslüman Arapların fetih hareketlerinde bir duraklama söz konusudur. (Söylemez, 2020: 334-336) 685 senesinde Emevlerde olduğu gibi Bizans İmparatorluğu'nda da taht değişikliği vuku bulmuştur. (Vasiliev, 2017: 252) II. Iustinianos (685-695), Müslüman Araplardaki bu karklkları fırsat bilerek Suriye'ye bir ordu göndermiş ve Antakya'yı işgal etmiştir. (Avcı, 2020:67)

Müslüman Arapların bu dönemde (695-696) Malatya'ya seferi el-Cezîre valisi Muhammed b. Mervan ile gerçekleşmiştir. (Uçar, 2007:150) Kaynaklarda Őhrin Müslümanlar tarafından alındığıyla ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Ancak sonraki yıllarda Bizans toprağı olan ve Malatya'nın daha batısında kalan Turanta'nın fethinden Malatya bölgesinde Müslüman Arapların hakimiyet tesis etmiş olduklarını anlayabiliyoruz.

Müslümanlar 702-703 senesinde Turanta'yı almtir. Burası bugün Darende olarak bildiğimiz Malatya'nın bir ilçesidir. Müslümanlar Turanta'da evler inşa etmiş ve bölgeye yerlemitir. el-Belâzurî Turanta'nın konumunu "Malatya'dan  merhale uzaklıkta" Şeklinde belirtmektedir. (el-Belâzurî, 2013: 216) Ab'l-Farac'ın Turanta'nın fethiyle ilgili verdiği bilgiler ise Mesleme tarafından 711 tarihinde fethedildiğidir. (Ab'l-Farac, 1999: 190-191)

II. Iustinianos 711 senesinde öldükten sonra Bizans İmparatorluğu'nda tam 6 sene boyunca taht kavgaları yaanmtir. (Vasiliev, 2017: 268) Velid b. Abdülmelik (705-715) böyle bir dönemde Emevî Devleti'nin halifesi olmuştur. (Yazıcı,2014: 6) Bizans bu dönemde i karklklarla uğraşırken Müslüman Araplar bu durumdan yararlanarak birçok fetih hareketinde bulunmuştur ve yeniden İstanbul'u kuşatma altına almtir. (Demirkent, 1992: 234) 711-712 senesinde Müslüman Araplar Malatya civarında bulunan  tane kaleyi de ele geçirmeyi baarmtir. (İbnü'l-Esîr IV, 1991: 519) İstanbul kuatmasının kaldırılmasına yakın Emevî tahtına mer b. Abdülaziz geçmiştir. Yeni halife Darende'de bulunan halkı güvenlik maksadıyla Malatya'ya yerletirmitir. Ayrıca Darende'yi tahrip etmiş ve Malatya'ya Emevî komutanlarından Ca'vene b. el-Hris'i vali tayin etmiştir. (el-Belâzurî, 2013: 216)

Emevîler devrinde Malatya'yı ilgilendiren gelişmelerden birisi de "sugr"³ denilen bölgelerin tesis edilmesidir. Sugur bölgeleri Anadolu'nun güney bölgelerini de içine alan askeri sınır bölgeleridir. Bu bölgelerden hareketle Müslümanlar Bizans topraklarına yaz ve k seferleri düzenlemiştir. (Hatalm, 2020:15) Müslüman Araplar Tarsus'tan Malatya'ya kadar olan sınır bölgesini müstahkem mevkieler vasıtasıyla muhafaza etmiştir. Bu sınır hattı Sugr'l Cezîre ve Sugr'-am olmak üzere ikiye ayrılmtir. Cezîre Sugru Şehirlerinden birisi de Malatya'dır. (Gne, 2020: 52-53)

Halife Hiam b. Abdülmelik (724-743) döneminde Anadolu zerine her yıl yaz aylarında düzenli olarak sefere ıkılm, birçok yer fethedilm ve Güneydođu Anadolu'da bazı bölgelere Arap kabileleri yerleştirilmiştir. (Özkuyumcu, 1998: 150) Bu dönemde Malatya için de mühim gelişmeler söz konusudur. Hiam b. Abdülmelik döneminin son yıllarında V. Konstantinos Bizans tahtına geçmiştir.

³ İslam devletlerinin gayrimüslim devletlerle sınırını oluşturan korunaklı Şehir ve kalelerin bulunduğu sınır bölgeleridir. (Bkz. Avcı, 2009: 473)

Bizans İmparatoru V. Konstantinos (741-775) dönemi doğuda Müslümanlara karşı başarılı seferler yapıldığı ve toprak kazanımlarının olduğu bir dönemdir. (Demirkent, 1992: 234) İmparatorun tahta çıktığı sene (741) Armeniakon Theması Komutanı Aşkırış Malatya'ya yürüyerek şehri yağmalamıştır. (Honigmann, 1970: 55) Bu sırada şehir halkından bazı kimseler Halife Hişam'dan yardım talep etmiş, halife de askerleriyle birlikte şehri savunmak için gelmiştir. Rumlar şehirden ayrıldıktan sonra ise halife Malatya'yı yeniden imar etmiş ve tüm işler bitene kadar da buradan ayrılmamıştır. (el-Belâzurî, 2013: 216-217) 743 senesinde V. Konstantinos bu kez Zibatra'yı ele geçirmiş ve burayı tahrip etmiştir. Daha sonra burası Müslüman Araplar tarafından yeniden imar edilmiştir. (İbnü'l-Esîr V., 1986: 229)

Hişam b. Abdülmelik döneminin sonlarında Emevîlerde iç karışıklıkların arttığını ve devletin siyasi istikrarının birçok nedenle sarsıldığı görülmektedir. Halife Hişam bu sorunlarla mücadele ederek büyük oranda başarılı olmuştur. Fakat Şî ve Haricîlerin isyanı ve gittikçe güçlenen Abbasî muhalefeti nedeniyle Halife Hişam vefat ettikten sonra devlet yıkılma sürecine girmiştir. Hişam'dan sonra hilafet makamına II. Velîd gelmiş ancak devlet idaresiyle alakadar olmamış, zamanını eğlenceyle ve av partileriyle geçirmiştir. Bunun yanı sıra kutsal değerlerle alay etmesi ona karşı muhalif bir grubun doğmasına yol açmıştır. Emevî ailesi de kendi içinde parçalanmış ve devletin yıkılışı hızlanmıştır. Ondan sonra gelen halifeler döneminde de sorunlar devam etmiştir. Nihayetinde 750 senesinde Abbasilerin isyanı ve son Emevî Halifesi Mervan'ın öldürülmesi ile Emevî Devleti'ne son verilmiştir. (Yiğit, 1995: 93-94)

Müslüman Araplardaki bu karışıklık sürecinden faydalanmak isteyen Bizans İmparatoru V. Konstantinos kaybettiği toprakları tekrar kazanmak için harekete geçmiştir. Malatya, böyle bir dönemde yeniden Bizans hakimiyetine girmiştir. V. Konstantinos 750-751 senesinde önce Kemah'da Müslümanlara karşı zafer elde etmiş, ardından da Malatya'ya gelip şehri kuşatma altına almıştır. (İbnü'l-Esîr V., 1986: 363) Bizans İmparatoru şehirde bulunan halka: “*Ey Malatyalılar! Ben, sizin durumunuzu bildiğim ve sultanınızın meşgul olmasından dolayı geldim. Eman üzere ininiz; şehri boşaltınız; çünkü burayı yıkacağım ve sizleri bırakıp gideceğim*” diyerek haber göndermiştir. Bunun üzerine halk teslim olmayı reddetmiş ve bir süre direnmiştir. Ancak çok geçmeden halk kuşatma şartlarına dayanamamış ve imparatorun eman istemiştir. İmparator da Malatya halkının şehri boşaltmalarına müsaade etmiştir. Halk hafif yükleri yanlarına alarak ağır yükleri ise kuyulara ve çukurlara atarak şehirden ayrılmışlardır. Bizans askerleri emniyetli bir yere kadar şehir halkına eşlik etmiştir. Daha sonra Malatya yeniden Bizans tarafından yıkılıp yakılmış ve orada ambardan başka hiçbir şey bırakılmamıştır. (el-Belâzurî, 2013: 217) İbnü'l-Esîr, Malatya'nın 755 senesinde Konstantinos tarafından tekrar alındığını, halkın bir kısmının imparator tarafından affedildiğini belirtmiştir. (İbnü'l-Esîr V., 1986: 395)

3. SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRME

Malatya tarihin her döneminde önemini koruyan ve güç mücadelelerine tanık olan bir şehir olmuştur. Bunda en önemli sebep şehrin bulunduğu coğrafi konumdur. Anadolu'nun doğusunda stratejik bir noktada yer alan şehir, devletler tarafından sahip olunmak istenmiş ve bununla beraber savaşlar, yağmalar, yıkımlar ve tahribatlarla dolu bir tarihi geçmişe sahip olmuştur.

Malatya aynı zamanda ticaret yollarının geçiş güzergâhında yer almasıyla ekonomik açıdan da bir önemi haizdir. Asurlu tüccarlardan itibaren tüccarların uğrak noktası olmuştur ve bölgede yetişen çeşitli tarım ürünleri şehri zenginleştirmiştir. Roma İmparatorluğu'nun Malatya'ya gelmesiyle ve bölgeye lejyon yerleşmesiyle şehirde mücadelelerle geçen bir dönem başlamıştır. Önce Sasani ile olan mücadeleler ve çok geçmeden Müslüman Araplarla olan mücadeleler Anadolu'nun doğusunda, özellikle de Malatya'da hareketli bir dönem yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Şehir sıklıkla taraflar arasında el değiştirmiş, tahrip edilmiş ve yeniden imar edilmiştir. Karşı tarafın zafiyete düştüğü dönemlerde Malatya, daima ele geçirilmek üzere hareket edilen şehirlerden birisi olmuştur.

Şehir ele geçiren taraf için askeri üs olarak kullanılmıştır. Emevîler döneminde şehir, İstanbul seferleri için hareket noktası haline gelmiştir. Emevîler batıya doğru ilerlemek için Malatya'nın alınmasını gerekli görmüş, Bizans ise sınırlarını, özellikle de başkentini korumak için Malatya'ya Müslüman Arapların yerleşmesine engel olmak istemiştir. Şehri ele geçirmek üzere hem halifelerin hem de imparatorların bizzat sefere çıkması şehrin ehemmiyetine dikkat çekmektedir.

Bizans-Emevî mücadelelerinin sona ermesi ve Bizans'ın şehri ele geçirmesi Malatya'da daimî bir huzur ortamı sağlayamamıştır. Çünkü Emevîlerden sonra Müslüman Arapların Bizans ile olan mücadelesini bu kez Abbasiler devralmıştır. Bu mücadele sürecinde de şehir Emevî-Bizans mücadele sürecinde olduğu gibi tahribatlar yaşamıştır. Ancak Bizans ile olan nüfuz mücadelesi Emevîler dönemindeki boyutuna ulaşamamıştır. Bir dönem için Malatya, iki güç arasında insansız bölge olarak adlandırılan bir sınır şeridi haline gelmiştir. Abbasiler bu bölgede görev yapan askerleri diğer bölgelerdeki askerlerden daha üstün görerek ücretlerini de yüksek tutmuştur. Bizans'ın şehri ele geçirdiği dönemlerde şehre seçkin askerlerini yerleşirmesi de mühimdir. Abbasilerden sonra Bizans'ın karşısına büyük bir güç olarak çıkan Türklerin Malatya'yı ele geçirmesi ile şehirde Bizans tahakkümü bir daha var olmamak üzere tamamen sona ermiştir.

KAYNAKÇA

Ağaladağ, Sebahattin. En Eski Çağlardan Bizans Dönemine Kadar Malatya Tarihi, (Basılmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1988.

Ahmed b. Yahyâ el-Belâzurî, Fütûhu'l Büldan, (Çev. Mustafa Fayda), Siyer Yayınları, İstanbul, 2013.

Akçadağ, Göknur. "Malatya Şehir Adı ve Şehrin Tarihi Süreçleri", Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi, Sayı: 9, 2016, ss. 185-206.

Akyol, Hasan. "Bizans-Sasani Mücadelelerinde Urfa (VI. ve VII. Yüzyıllar)", The Journal of Mesopotamian Studies, Cilt: 3, Sayı: 1, 2018, ss. 21-41.

Apak, Adem. "Hz. Osman ve Halifelik Dönemi (644-656)", İslam Tarihi, ed. Eyüp Baş, Grafiker Yayınları, 8. Baskı, Ankara, 2020, ss. 267-285.

Apak, Adem. "Emevîler Döneminde Anadolu'da Arap-Bizans Mücadelesi", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2, 2009, ss.95-122.

- Avcı, Casim. İslâm-Bizans İlişkileri (610-847), 3. Baskı, TTK Yayınları, Ankara, 2020.
- Avcı, Casim, “Sugûr” TDVİA, Cilt:37, İstanbul 2009, ss.473-474.
- Aycan, İrfan. “Muâviye b. Ebû Süfyân”, TDVİA, Cilt: 30, Ankara 2020, ss.330-332.
- Cheyne, Jean Claude. Bizans Dünyası Bizans İmparatorluğu Tarihi (641-1204), Cilt: 2, (Çev. Aslı Bilge), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2018.
- Çubukçu, Asri. “İyâz b. Ganm”, TDVİA, Cilt: 23, İstanbul 2001, ss. 498-499.
- Demirkent, Işın. “Bizans”, TDVİA, Cilt: 6, İstanbul 1992, ss.230-244.
- Diehl, Charles. Bizans İmparatorluğu Tarihi, (Çev. A. Göke Bozkurt), İlgı Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2006.
- Gögebakan, Gökür. “Malatya”, TDVİA, C.27, Ankara, 2003, ss.468-473.
- Gregory Abû'l-Farac (Bar Hebraeus), Abû'l-Farac Tarihi I, 3. Baskı, (Çev. Ömer Rıza Doğrul), TTK Basımevi, Ankara, 1999.
- Güneş, Cüneyt. “Notitia Episcopatum (Kilise Kayıtlarına) Göre Melitene Metropolitliği ve Bu Metropolitliğe Bağlı Piskoposluklar Hakkında (VII.-XI. Yüzyıllar)”, Ortaçağ'da Malatya Makaleler (Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş II. Baskı), ed. Yahya Başkan vd., Bilsam Yayınları, Malatya, 2020, ss. 47-63.
- Honigmann, Ernst. Bizans Devleti'nin Doğu Sınırı, (Çev. Fikret Işıltan), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1970.
- İbnü'l-Esîr. el-Kâmil fi't-Tarih Tercümesi II, (Çev. M. Beşir Eryarsoy), Bahar Yayınları, İstanbul,1991.
- İbnü'l-Esîr. el-Kâmil fi't-Tarih IV., (Çev. M. Beşir Eryarsoy), Bahar Yayınları, İstanbul,1991.
- İbnü'l-Esîr. el-Kâmil fi't-Tarih V, (Çev. Yunus Apaydın), Bahar Yayınları, İstanbul, 1986.
- İnce, Fatma. “Malatya Örneğinden Hareketle Bizans Yönetiminin Hristiyan Tebaası Üzerindeki Dinî Baskısının Anadolu'nun Türkleşmesindeki Rolü”, Geçmişten Günümüze Malatya Uluslararası Sempozyumu: Kent, Kültür, Kimlik: Bildiriler, Cilt: 1, Ankara Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, 2017, ss. 413-460.
- Kaegi, Walter E. Bizans ve İlk İslam Fetihleri, (Çev. Mehmet Özey), Kaknüs Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2000.
- Kaya, Abdullah. “Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu (330-1453)”, Orta Çağ Tarihi, ed. Selim Hilmi Özkan, İdeal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2016, ss. 519-552.
- Kozan, Mert “Roma İmparatorluğu Döneminde Malatya”, Ortaçağ'da Malatya Makaleler (Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş II. Baskı), ed. Yahya Başkan vd., Bilsam Yayınları, Malatya 2020, ss. 15-36.
- Naskali, Esko. “Sâsâniler”, TDVİA, Cilt: 36, İstanbul 2009, ss. 174-176.

- Ostrogorsky, Georg. Bizans Devleti Tarihi, (Çev. Fikret Işıltan), TTK Yayınları, 10. Baskı, Ankara, 2019.
- Özkuyumcu, Nadir. “Hişâm b. Abdülmelik”, TDVİA, Cilt: 18, İstanbul 1998, ss. 148-150.
- Ramsay, W. M. Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası, (Çev. Mihri Pektaş), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1960.
- Sebeos, Herakleios Tarihi, 1. Baskı, (Çev. Z. Zühre İlkelen), Ayıışığı Kitapları, İstanbul, 2019.
- Terzi, Mustafa Zeki. “Emevîler ve Abbâsîler Zamanında Malatya Hudut Garnizonu”, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 3, 1989, ss. 108-118.
- Uçar, Şahin. Anadolu'da İslâm-Bizans Mücadelesi, İşaret Yayınları, İstanbul, 1990.
- Uçar, Şahin. Arapların Anadolu Seferleri (MS. 640-750), Domino Yayınları, İstanbul, 2007.
- Umar, Bilge. Türkiye'de Tarihsel Adlar, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Vasiliev, Alexander A. Bizans İmparatorluğu Tarihi, (Çev. Tevabil Alkaç), Alfa Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2017.
- Yazıcı, Nesimi. İlk Türk-İslâm Devletleri Tarihi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 12. Baskı, Ankara, 2014.
- Yıldırım, Ercüment. “Roma-Parth Mücadelesinde Fırat Nehri'nin Jeopolitik Önemi”, Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmaları Dergisi, Sayı: 7, 2012, ss. 45-64.
- Yiğit, İsmail. “Emevîler”, TDVİA, Cilt: 11, İstanbul 1995, ss. 87-104.

REPRESENTATION OF ABSTRACT IMAGES IN ADVERTISEMENTS: ADVERTISEMENT OF GOD

Doç. Dr. AYLİN GÜNGÖR

Balıkesir Üniversitesi, aylin.gungor@balikesir.edu.tr - 0000-0001-8204-2092

ABSTRACT

Advertisements created to persuade people to a certain behavior or motivation voluntarily and willingly can operate in various areas from selling a product to making an organization more preferred, from providing a service professionally to having an idea adopted. While performing these activities, advertisements that motivate people in daily life with many methods can be encountered at any time thanks to new media channels today and examples can be multiplied from a reel on social media to banners on websites and hidden extensions in a game. Therefore, an advertisement shown in the multitude of channels in digital environments can easily affect people's opinions, feelings and attitudes and can elicit various motivational desires such as purchasing in them. Based on all this information, the environment in which an advertisement is made and disseminated is as important as its quality. In this context, advertisements are created with the elements of Money, Message, Mission, Measurement and Media, also known as the 5M rule. In fact, the point to be emphasized in this study will be advertisements in media and new media environments. Advertisements can include many different areas, from a soap brand to an automobile company. In fact, advertisements have gone even further than creativity and even advertised God. In this study, the “The Car Sent by God” and Albert Einstein’s “Is there a God?” commercial will be discussed and the creative advertising phenomenon in new media environments will be explained in the context of positioning.

Keywords: Advertisement, Positioning, New Media, Mythos, Einstein.

REKLAMLARDA SOYUT İMGELERİN GÖSTERİMİ: TANRININ REKLAMI

ÖZET

İnsanları gönüllü ve istekli olarak belirli bir davranışa ya da güdüye ikna etmek için yaratılan reklamlar, bir ürünün satılmasından bir kuruluşun daha çok tercih edilmesine, bir hizmetin profesyonelce gerçekleştirilmesinden bir fikrin benimsetilmesine kadar çeşitli alanlarda faaliyet gösterebilmektedir. Bu faaliyetler gerçekleştirilirken günlük hayatta pek çok yöntemle insanların güdülenmesini sağlayan reklamlar, günümüzde yeni medya mecraları sayesinde her an karşılaşılabilmekte ve sosyal medyadaki bir reels'ten web sitelerindeki bannerlara, bir oyunda yer alan gizlenmiş uzantılara kadar örnekleri çoğaltılabilmektedir. Dolayısıyla dijital ortamlarda yer alan mecra çokluğu içerisinde gösterilen bir reklam, insanların görüş, duyu ve tutumlarını kolayca etkileyebilmekte, onlarda satın alma gibi türlü güdusel istekler ortaya çıkarabilmektedir. İşte tüm bu bilgilerden yola çıkarak bir reklamın niteliği kadar yapıldığı ve yayıldığı ortamda önem arz etmektedir. Bu bağlamda reklamlar, 5M kuralı olarak da bilinen, Money, Message, Mission, Measurement, Media unsurlarıyla oluşturulmaktadır. Nitekim bu çalışmada üstünde durulacak nokta ise medya ve yeni medya ortamlarında yer alan reklamlar olacaktır. Reklamlar bir sabun markasından bir otomobil firmasına kadar çok farklı alanları içerebilmektedir. Hatta reklamlarda yaratıcılığın daha da ilerisine gidilerek tanrının reklamı dahi yapılmıştır. Bu çalışmada "Tanrının gönderdiği araba" ve Albert Einstein'ın "Tanrı var mıdır?" reklam filmi ele alınarak yeni medya ortamlarındaki yaratıcı reklam olgusu konumlandırma bağlamında açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Konumlandırma, Yeni Medya, Mitos, Einstein.

INTRODUCTION

Expressing abstract emotions has always been difficult both in daily life and in academic life. Therefore, directing people to a behavior and motivation voluntarily and willingly is not an easy task, just like expressing abstract emotions. Nowadays, advertisements are one of the disciplines that direct people to an emotion in the most effortless way. Because advertising is such a discipline that; “even the most ordinary advertisement always finds at least one reader” (Sequela, 2014, p. 38). Advertisements, which reveal many emotional possibilities from the sale of a product to the preference of an institution and service, experience such behavioral changes in people with the positioning of certain guidance and message content. Especially today, thanks to new media channels, advertisements can appear before people anytime, anywhere and in any way, and they expose people to a purchasing culture. Whether it is an advertisement produced with a banner or a TV commercial, it causes people to encounter these conscious contents continuously, repeatedly and one after another thanks to the possibilities of technology.

For example; “The concept that Adorno refers to as “reification” is based on a false objectivity. The concept of reification is the distortion of the interaction between the subject and the object” (Doğan, 2022). This distortion stems from the fact that the subject’s connection with the object is entirely in line with an interest and serves a purpose. Just like the concept of reification that Adorno mentioned, advertisements affect their target audiences with the most attractive and ostentatious form of that product in an illusion in order to impose a purchasing emotion on people. In this context, “an increasing number of social critics and environmentalists deplore the destruction caused by unbridled consumption in developed and developing countries, and emphasize the problems arising from wealth and its inability to guarantee satisfaction and happiness in people” (Dyhouse, 2015, p. 15). Naturally, even if people complain about this consumer culture, they continue to be motivated by a reel they encounter on social media every day, to hidden extensions in digital games. In addition, “in the 21st century, where digital representation has replaced reality, both reality and virtuality are experienced simultaneously” (Yengin, 2014, p.VIII). Most individuals still take advertisements seriously today, assuming that the visual perception or display they see in this virtual universe is real. In this case, it is an indication that the relationship between the “subject and object” occurs between the “Human and the product/service/organization/brand to be advertised” in the advertising world. Therefore, this situation between individuals and advertisements is done with the positioning method expressed as the 5M rule. In this study, advertisements titled “The Car Sent by God” and “Is There a God?”, which are located in new media channels and advertise abstract images, will be examined through positioning and the conceptual depth of the subject will be explained.

1. ADVERTISING THE ADVERTISEMENT: ON CONCEPTUAL DEFINITION

In today's world, the role of media and new media tools on people is to push them to think about the questions "How can I become a richer person? "What product can I use to have better living standards?" Thanks to these tools, a person living in the most remote village and a person accustomed to metropolitan culture are forced to experience the same emotional deprivations. Because "the truth of the matter [is] buried under magnificent buildings built on lies" (Chomsky,

2016, p.19). Therefore, advertisements that provide people with truth or lie through the sale of a product and the preference of a service mean “in the simplest sense of the word, drawing attention to something or informing someone about something” (Dyer, 2010, p.3). When the data obtained from historical research is examined, it is seen that past societies have drawn people’s attention since the beginning of primitive life, in the simplest terms, either with images or with words. Nowadays, “words are the masters of the world and the media. They can make people either disgraced or viziers” (Sequela, 2014, p.43). A word or a visual we hear in advertisements encourages people to buy immediately. The capital system, which derives its capital from the advertisements it produces, sees people as a tool that can make money. In fact, advertisements are generally defined as “all activities aimed at introducing a product or service to the public in the press and broadcasting vehicles in return for money” (Becer, 2011, p. 221). Prof. Dr. Rengin Küçükerdoğan, on the other hand, defines advertisement as “preparing messages that appeal to the eye and/or ear in order to warn consumers about the existence of a product or service and to create a positive attitude towards that product, service, brand or institution and publishing these messages in the media vehicles in return for a fee” (Küçükerdoğan, 2011, p. 7). For example; The Peugeot 206 advertisement shot in India in 2003 is based on the fiction of a man re-creating the car he already has in order to own this car. Thus, people watching this ad will try everything they can to buy a Peugeot 206 model car, just like the actor in the ad, even though they do not have much money (Image 1). In this context, advertisements that direct people's lives within the capital system can create their own reality through an exchange based on economy and money culture.

Image 1. Peugeot 206 Advertisement, 2003.
(<https://www.youtube.com/watch?v=Uc8nZ4FvTFI>)

As the possibilities of technology change every day, the narratives and creations in advertisements change and influence more people. “However, due to the increasing variety of visual bombardment that people are exposed to today, the way to visually influence the target audience is becoming a little more complicated” (Güngör, 2022, p. 544). McLuhan also made the following statement about this latest point that technology has reached: “In an environment where the basis is determined by materiality, it drags the individual into a defeated state, pushes his personality to the background, and turns to fantasies produced by forcing a standardized life” (Yengin, 2014, p. 56). Just like this change in technology, advertisements sometimes direct people to this fantasy world. For example; buying a new pair of pants even though we have

many, or having the fantasy that we will be happier when we buy the luxurious house shown in advertisements...

There have also been researchers who have examined advertising from different perspectives. According to Lapsanska (2006, p.14), who integrated the concept of slogan with advertising, “many companies in the advertising sector are known with slogans. These slogans are announced to the public through advertisements. Therefore, when the viewer or reader sees a slogan, the brand or product represented by the slogan comes to mind. Today, people can advertise not only a product but also their thoughts, personalities and even abstract images in daily life. Therefore, the basis of advertising can go as far as attracting attention and making an impact. In this context, the importance of language emerges in both visual and verbal advertising.

For example; “***FOR SALE: Workshop (With art materials). Contact: Aylin GÜNGÖR Tel:05586341273**”, a plain expression such as cannot ensure the sale of either the product or the idea. However, “***Don’t miss the opportunity! When a slogan or expression such as “A workshop for sale with unused art materials, right by the sea and in the sun”** is used, people’s attention is drawn more.

Advertisements or “advertising is an irrational system that appeals to our anti-social feelings and emotions that have nothing to do with the goods on sale (Dyer, 2010, p.4). The definitions made in this study are actually about advertising the advertisement. The aim of this study is to explain advertising through previously made definitions and bring different perspectives to it. Today, the environments in which advertising is spread are as important as its creativity and quality. Social Media is the environment where advertisements are most commonly used. In fact, advertisements are created based on certain principles. These are defined as 5M in advertising;

- 1.**Money** : Money to be spent on advertising
- 2.**Message** : The message given in the advertisement
- 3.**Mission** : Why do we advertise (product promotion, market launch)
- 4.**Measurement** : Measuring advertising effectiveness
- 5.**Media** : Media use (TV, radio, newspapers, magazines, Internet, etc.).

Based on all the information provided above, this study will attempt to explain the advertising factor in new media by focusing on the concept of positioning.

2.WHAT IS POSITIONING?

As mentioned in previous sections, even advertising can now be advertised. With the developing technology, the multitude of new media channels, the culture of consumption and the proliferation of tools such as artificial intelligence, people are now turning to information and visuals that are more diverse. Advertisements, which are one of the areas where visuals are presented in the most creative way, sell people perception and desire using many methods. For humanity, which has entered a different expectation perception with each passing age, it has

become impossible to capture an original expression even in a simple advertisement in today's modern world. Therefore, "the easiest way to detect the changes that occur in the so-called spirit of the age is to pay attention to the moment when a certain artistic form becomes impossible" (Zizek, 2016, p. 73). It can be said that the discipline of advertising is now pushing its limits and reaching a point where everything is being pulled out and it is becoming impossible. Therefore, methods such as positioning, which are also emphasized in this research, can be used in order for innovation searches to continue in the advertising sector and for original works to emerge. In advertisements, "positioning is the job of designing the presentation and image of an institution in order to gain a different place in the minds of the target audience" (Kotler, 2003, p. 308). The positioning of a product in advertisements is a method in which the target audience is given a message about how they perceive the quality of that product, its external stance/appearance, its strong and weak aspects along with its memorable features, and its value price. Positioning is not something that is applied directly to the product or brand, it is created in the minds of those who watch it and a positioning based on image is gained in their minds (Ries and Trout, 1981, p.18). In this sense, image is generally a series of beliefs, ideas and impressions that a person has about something (Kotler, 2003, p. 326).

Jacques Sequela said the following about advertising: "Advertising is also a profession where you cannot deceive your environment twice. Because the determining factor is not to sell once, but to be able to sell again and again" (Sequela, 2014, p. 84). In this context, as Sequela said, the correct positioning of a product in an advertisement in the perception of the audience will ensure that it is sold many times over. When the history of advertising is investigated, it is seen that the birth of positioning emerged as a result of the changes experienced by the divided market perception and structure together with the target audience determination processes in the 1960s and 1970s (Kalafatis et al. 2000, p. 417). For example; just as people position people in their daily lives by attributing different values to themselves, the product to be sold or promoted in advertisements is positioned in people's minds in line with the message content given by the advertisement. In fact, the positioning of a product is the place or area it covers within that market according to the target audience perception depending on the market target. Thus, "positioning begins with a product, such as a good, a service, a company, an institution, or a person" (Dibb and Simkin, 1991, p. 8). In addition, a clear positioning strategy can ensure that the elements of the marketing program are appropriate and supportive (Aaker and Shansby, 1982, p. 57). For example, let's think of Hitchcock's Birds movie, even though it's not an advertisement. In this movie, Hitchcock positioned love, sexuality and fear through birds, reflecting various emotions to the audience. Here, the positioning in the advertisements also expresses meanings beyond the slogan and the projected image. To give an example about this situation; While iPhone brand mobile phones are positioned in advertisements as the phone with the longest battery life in the advertising sector, they are also positioned as the brand used and preferred by the rich in people's perception. Here, the iPhone mobile phone brand has gone beyond the determined advertisement positioning and gained a secondary positioning. "For this reason, any advertisement watched on television in daily life activates different visual perception mechanisms in each different individual" (Güngör, 2022, p. 546). In addition, brand positioning strategies vary according to the way the product is reflected in the advertisement.

These are; positioning according to its features, positioning according to its use or application, positioning according to its product class, positioning according to its price, positioning according to its product processes, positioning according to its competitors, and positioning according to its cultural symbols (Yıldız, 2020). For example, let's consider the Nutella chocolate brand. While Nutella entered the market in the advertising sector and positioned itself with the slogan "the easiest breakfast for your child in the morning", in order to achieve different sales strategies in countries like Turkey, Nutella was positioned according to its product class in order to ensure its sales during Ramadan (Image 2). As a result, today's positioning provides permanence in the minds of individuals with advertisements in new media channels. However, in this study, the concept of positioning will be explained based on abstract image content advertisements shown mostly through these channels.

Image 2. Nutella Ramadan advert

(<https://www.instagram.com/basgimpasupermarket/p/C4phJhvApXw/>)

3. GOD AND MYTH

The concept of God has been one of the most intriguing topics since the most primitive times when humanity emerged. Therefore, the view or myth that there is a higher consciousness other than people's own existence extends from primitive history to today's modern world. Therefore, "mythology is an extremely important field in terms of awareness of the cultures of different societies, which is the basis for intercultural communication" (Mora, 2011, p. 59). When the origin of the word mythology is examined, it is seen that "in Greek, it contains meanings such as word, discourse, narrative, rumor, news, ..., legend, tale, fable" The word mythos is also used in Turkish in the sense of "legend and fairy-tale narrative", which is widespread by encountering the word mit borrowed from French (Bayladı, 2010, p. 7). Mythos legends, which originate from people's utopian and non-existent interests, have emerged stories that come from outside the consciousness and express how the world and humans came into being. Myths, which contain a certain fantasy and surrealism, have also begun to be expressed in stories that shape life in the real world over time. They are functional stories that soothe the archaic feeling of emptiness or fear within a person and make them meaningful (Mora, 2011, p. 59). In today's modern world, some people also describe myths as fantastic stories made up by people who lived in the past. For example, in Greek myths, the birth of the gods is based on Theogony.

“Hesiod’s work, which expresses the birth of the gods, the succession and development of the gods’ lineages and generations, has merged with the beliefs and legends of Greek origin and has become a coherent whole. Especially the administration established by Hesiod was adopted until the end of antiquity, in full harmony with the tendency to show genealogy, which was also applied in the Homeric epics, and became an example for the poets as well as the myth writers of the Hellenistic age and Rome, called mytographs” (Erhat, 2018, p. 283).

Undoubtedly, the archaic void inside the human being has caused the concept of god to emerge, in most mythological legends the concept of god has sometimes been a mother, sometimes a father or a son. For example; the idea of a goddess is related to the fact that we are all born from a mother. The father is unknown, perhaps dead or watching us from the sky. The mother is a goddess, the father is a god. The Olips advertisement shot in Turkey in 2003 has become one of the closest examples to the goddess mother image mentioned in myths. Erol is walking on the street in the metropolitan city of Istanbul on an autumn day, listening to music in his ears. Suddenly a woman appears from the sky and starts calling out to Erol. A woman passing by on the street warns him by saying that they are probably calling out to you. Erol realizes that the woman calling out from the sky is his mother. His mother advises him to eat Olips so that he does not get sick. Because there is no power above the mother's advice. He is positioned in the advertisement in the highest position where the god from the sky is located. Thus, it can be said that the goddess mother image in myths is also emphasized in Olips advertisements (Image 3).

Image 3. Olips ad, Saatchi&Saatchi and Fine Arts Advertising Agency, 2003.
(<https://www.instagram.com/2000lerdi/reel/CnE7ayND-KE/>)

In the modern world, different beliefs and perceptions of gods continue in different countries. Again, to give an example; for a native living in the Amazon forests, far from today's modern world, each tree in the forest can be a god carrying past spirits. Perhaps our biggest problem from the past to the present is the absence of a single myth that created us or humanity. However, "the beginning of myths, as it still continues in some parts of the world, is based on stories passed down from generation to generation around fire. Later, with the invention of writing, people began to put their myths on paper and adapt them to new forms such as games, poems or novels" (Wilkinson, 2022, p. 6). The journey of myths, which began in all kinds of media, has merged with advertisements today and has become an element that we encounter not only on TV but also in all kinds of new media environments. The expression of abstract images that began with myths continues to develop with advertisements today. In order to better

understand this situation, the perspective of abstract images in advertisements shown in new media environments should be examined within the scope of the study.

3.1. REPRESENTATION OF ABSTRACT IMAGES IN ADVERTISEMENTS: ADVERTISEMENT OF GOD

The advertisement called “The Car Sent by God” is actually an advertisement made by the Volkswagen car brand. In the advertisement; a truck carrying cars enters the frame. However, a dog gets in front of the car and the truck tries to stop. When it stops, one of the cars falls off the truck and moves on its own on the road (Image 3). However, the young people waiting to hitchhike on the road think that this car was sent by God and thank him. The advertisement has affected people through the concept of God and positioned the brand in their minds. Volkswagen is such a good car that only God could design it.

Image 3: The car sent by God, Volkswagen advertisement.
(<https://www.youtube.com/watch?v=zt5tGvUOCSI>)

Another ad is Einstein and his teacher talking about the existence of God in class. The ad starts like this. The professor says: “Now I will prove it to you. If God exists, he is evil. Is God the creator of everything that has been created? If God created everything, he also created evil. This means that God is evil.” Einstein starts talking: Does cold really exist? Professor: Of course it does. Have you ever been in the cold? Einstein: Actually, sir, there is no such thing as cold. According to the laws of physics, what actually makes us think of cold is the absence of heat. Professor, is there darkness in reality? Professor: Of course it does. Einstein: No. Sir. Darkness is a concept that does not actually exist. Darkness is actually the absence of light. Light is something we can work on, but it is not darkness. Evil does not exist, just like cold and darkness. God did not create evil. Evil is only what a person does without the love of God in their heart (Image 4). In this ad, we see Einstein, whom we have known as intelligent or genius for years, using knowledge while explaining even God. In other words, in the advertisement, Einstein not only was an intelligent person, but also explained utopian concepts by positioning them with knowledge.

Image 4. Albert Einstein and His Teacher: Is There a God? Advertisement.
(<https://www.youtube.com/watch?v=4FbM37QBYj8>)

CONCLUSION

Advertisers who can use social issues and values as a power through abstract images in their advertisements can also resort to methods such as positioning in advertisements in order to guide societies and change their habits. Especially in today's world where traditional media has fallen and social media has shaped our lives, we can come across advertisements in any form, whether it is a banner or an animated gif. In this context, for people who make a living with the advertisements they make on social media, these advertisements are maintained through collaborations with brands and the more they make that brand heard or sell their product, the more money they can earn. Therefore, the success of these advertisements on social media generally depends not on their logical propositions but on the fantasy types and abstract images they present. Sometimes advertisements that reflect a dream world can take people and objects out of their real contexts and transform them into abstract images, from a billboard to a gif. Thus, advertising can sometimes take abstract images from myths and sometimes from the real world, society and history and adapt them to itself. People who escape from the suffocation of the real world begin to exist in the reality and advertisements of social media. The concept of positioning in new media environments investigated in this study has been understood to be important in terms of increasing the attractiveness of the advertisement and reaching more people. As a result, advertisement is a discipline that is brave enough to advertise God not only as a product but also as an intellectual phenomenon.

REFERENCES

- Aaker, D. A. and Shansby, G., "Positioning Your Product", Business Horizons, 56-62, 1982.
- Bayladı, D., *Sorularla Mitoloji*, Omnia Yayınları/İstanbul, 2010.
- Becer, E., *İletişim ve Grafik Tasarım*, Dost Yayınları/Ankara, 2011.
- Bonnie, L. D and Jewler, J. A. *Creative Strategy in Advertising*, Cengage Learning/America, 2013.
- Chomsky, N., *Medya Denetimi*, Everest Yayınları/İstanbul, 2016.
- Dibb, S., and Simkin L., Targeting, Segments and Positioning, International Journal of Retail & Distribution Management, 4-10, 1991.
- Doğan, M., "Adorno": Toplumsal Bütünlüğün Radikal Hermeneutiği, Vira Verita Disiplinlerarası Karşılaşmalar, 2022, (Erişim Tarihi:08.08.2024).
- Dyer, G., *İletişim olarak reklamcılık*, Beta Yayınevi/İstanbul, 2010.

- Dyhouse, C., *Gösteriş, Kadınlar, Tarih, Feminizm*, Can Sanat Yayınları/İstanbul, 2015.
- Yıldız, H., Marka Konumlandırma, <https://www.haldunyildiz.com/marka-konumlandirma/>, Erişim Tarihi: 10.09.2024.
- Erhat, A., *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitapevi/Ankara, 2018.
- Güngör, A., Grafik Tasarımda Görseli Vurgulamak: Anahtar Görsel Reklamcılığı, ODÜSOBİAD, 543-568, 2022.
- Kalafatis, S. P., Tsogas, M. H. and Blankson, C., Positioning Strategies in Business Markets, Journal of Business & Industrial Marketing, 416-37, 2000,
- Küçükerdoğan, R., *Reklâm Nasıl Çözümленir?*, Beta Yayınları/İstanbul, 2011.
- Kotler, P., *Marketing Management*, Prentice Hall/ New Jersey, Inc, 2003.
- Lapsanska, J., (2006). The Language of Advertising With The Concentration on The Linguistic Means and The Analysis of Advertising Slogans, Bratislava, <http://diplomovka.sme.sk/zdroj/3091.pdf> (Erişim Tarihi: 07.09.2024)
- Mora, N., *Kültürlerarası İletişim Bağlamında İnsana Dair Duygular ve Ritüeller*, Nobel Akademik Yayıncılık/Ankara, 2011.
- Ries, A., and Trout, J., *Positioning: The Battle of Your Mind*, McGraw- Hill/ New York, 1981.
- Sequela, J., *Anneme reklamcı olduğunu söylemeyin O beni bir genelevde piyanist sanıyor!*, Pupa Yayınları/İstanbul, 2014.
- Yengin, D., *Yeni Medya ve Dokunmatik Toplum*, Derin Yayınları/İstanbul, 2014.
- Zizek, S., *Yamuk Bakmak*, Metis Yayıncılık/İstanbul, 2016.
- Wilkinson, P., *Kökenleri ve Anlamlarıyla Binlerce Yıllık Görsel Bir Yolculuk Efsaneler ve Mitler*, Alfa Yayınları/İstanbul, 2022.

THE IMPACT OF DESIGN ON CULTURE AS A COMMUNICATION PHENOMENA: NIGHT MUSEUM

Doç. Dr. AYLİN GÜNGÖR

Balıkesir Üniversitesi, - 0000-0001-8204-2092

ABSTRACT

Nowadays, globalization does not only include economic and political issues but can also affect disciplines that are dominated by visual culture such as graphic design. Therefore, globalization needs to give importance to two points while drawing attention to cultural issues in the context of graphic design. First, as the place where design and technology have reached changes day by day and people's access to information, earning money or the circulation of products such as commodities have crossed geographical borders and separated from local elements, it is no longer necessary to produce, design and sell works in a common place thanks to new media channels. Therefore, thanks to this situation, both intercultural interaction becomes easier and the similarity rate in designed works increases, which can cause the concepts of originality and innovation to disappear. In this context, in order to break some of the side effects caused by globalization, cultural diversity should be supported and cultural studies should be developed in design. Secondly; generations that adopt the production-consumption cycle, where a global consumption culture is created and the world's existing natural resources are reduced by creating a continuous supply even though people do not demand it and environmental problems such as climate crisis are rapidly eliminated. In order to break this cycle and reduce the side effects of globalization, the natural resources in our country should be protected, and applications and projects that develop our visual culture should be encouraged. Especially in Turkey, the fact that graphic design emerged historically later than other countries has caused it to fall behind in cultural studies. However, Turkey's rich visual culture and historical texture can easily provide an innovative approach to cultural studies in design. In this context, the new perspectives that have developed in the understanding of museums in Turkey in recent years are actually an indication that a change has begun. In the light of all this information, this study will examine the relationship between culture and design through the Ancient City of Ephesus and Night Museums, thus contributing a new study to the literature.

Keywords: Design, Culture, Communication, Night Museums, Ancient City of Ephesus.

BİR İLETİŞİM OLGUSU OLARAK TASARIMIN KÜLTÜR ÜZERİNE ETKİSİ: GECE MÜZECİLİĞİ

ÖZET

Günümüzde küreselleşme, salt ekonomik ve politik konuları içermeyerek grafik tasarım gibi görsel kültürün ağırlıklı olduğu disiplinleri de etkileyebilmektedir. Bu yüzden küreselleşmenin, grafik tasarım bağlamında kültürel konulara dikkat çekerken iki noktaya önem vermesi gerekliliği doğmaktadır. Birincisi tasarım ve teknolojinin geldiği yer her geçen gün değişerek insanın, bilgiye ulaşmasının, parayı kazanmasının ya da meta gibi ürünlerin dolaşımının coğrafi sınırları aşarak yerel unsurlardan ayrılmasıyla beraber, artık yeni medya mecraları sayesinde yapıtların üretimi, tasarlanması ve satışının ortak bir mekânda yapılması mecburiyeti kalmamıştır. Dolayısıyla bu durum sayesinde hem kültürler arası etkileşim kolaylaşırken hem de tasarlanan yapıtlardaki benzerlik oranı artarak orijinallik ve yenilik kavramlarının yok olmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda küreselleşmenin neden olduğu bazı yan etkilerin kırılabilmesi adına kültürel çeşitliliğin desteklenerek tasarımda kültürel çalışmalar geliştirilmelidir. İkincisi ise; küresel bir tüketim kültürünün oluşturularak insanlar talep etmediği halde sürekli bir arz yaratarak dünyanın var olan doğal kaynaklarının azaltılması ve iklim krizi gibi çevresel sorunların hızlı bir şekilde çıkartıldığı üretim-tüketim döngüsünü benimseyen nesillerdir. Bu döngünün kırılabilmesi ve küreselleşmenin yan etkilerinin azaltılabilmesi adına da ülkemizde bulunan doğal kaynaklar korunmalı, görsel kültürümüzü geliştiren uygulamalar, projeler, yapılmaya teşvik edilmelidir. Özellikle Türkiye’de grafik tasarımın tarihsel olarak diğer ülkelere oranla daha geç ortaya çıkması kültürel çalışmalarında gerisinde kalınmasına sebep olmuştur. Halbuki Türkiye’nin zengin görsel kültürü ve tarihi dokusu tasarımda kültürel çalışmaların yenilikçi bir biçimde ele alınmasını kolaylıkla sağlayabilir. Bu kapsamda son yıllarda Türkiye müzecilik anlayışında gelişen yeni bakış açıları aslında bir değişimin yaşanmaya başladığının bir göstergesidir. Tüm bu bilgiler ışığında bu çalışmada, kültür ve tasarım ilişkisi Efes Antik Kenti ve Gece Müzeciliği üzerinden incelenerek literatüre yeni bir çalışma kazandırılmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Kültür, İletişim, Gece Müzeciliği, Efes Antik Kenti.

1. INTRODUCTION

In the modern world, visual culture is rapidly developing and transforming into a functional structure that can easily influence people and almost have a say in all their choices. The biggest effect on the sharp development of this functional structure today is globalization. Globalization no longer covers areas such as politics and economic issues alone, but today, with the development of technological opportunities and the diversification of new media outlets, it also exposes many disciplines that are focused on visual culture, such as graphic design. “However, the problem is whether societies can grasp the opportunities offered by this rapidly developing technology” (Akdal, 2017, p. 147). In this context, artists and designers have a great responsibility and duty to develop visual culture against globalization and reduce its negative effects. Designers who shape society with every design they create, especially in terms of graphic design, can use the concept of communication as a weapon against globalization. “For these reasons, the visual expression included in the word visual culture is something that provides a function and communication transfer beyond what can be seen by the human eye” (Barnard, 2010, p. 32). It can also be stated that there are two main results of the development of globalization through visual culture and graphic design. First, the concept of space has disappeared in the context of design thanks to new media environments, from the production to the sale of visual culture. Second, the lack of space caused by the removal of geographical borders, combined with the influence of consumer culture, causes the emergence of uniform designs, causing the loss of artistic features such as creativity and innovation. Despite all this, a designer is always “responsible for making words and concepts visible” without losing his creativity (Becer, 2011, p. 38). Thus, designers should be able to produce projects that will reduce the side effects of the relationship between globalization and culture in every design they produce. However, “design can no longer deny the fact that it makes great contributions to today’s unchanging [globalization] crisis and works for the benefit of the crisis” (İKSV, 2018, p. 48). In order to minimize the effects of this crisis, many issues, from environmental problems caused by consumer culture to the protection of natural resources, from uniform designs to local and original designs, need to be addressed in detail. In fact, the fact that the historical process of graphic design started later in Turkey compared to other countries has caused problems such as not being able to find solutions to the visual culture problems experienced today and not being able to produce universal visual culture elements. However, the local and original values and rich visual culture that Turkey contains can provide a better processing of cultural works in design and easier transfer to digital with the developing technology. In fact, it can be said that night museums, which have started to develop slowly in our country's museum understanding in recent years, have accelerated the breaking of the globalization effect by both containing local and historical elements and being a source for the transfer of an original visual cultural heritage. As a result, in this study, the Ephesus Ancient City and the Night Museum approach, as a historical site that has become a part of the world, have been discussed in order to develop more local and original design approaches through the visual and cultural relationship against mass globalization.

2. ON THE CONCEPT OF DESIGN

Although the concept of design has continued to develop at different times throughout history and has experienced serious changes, it has always been difficult to define the concept on a certain basis. Because when we look back, the concept of design, which has sometimes served different purposes due to its fashion and functional purposes, is also difficult to define a certain definition that will be accepted by everyone. In addition, “contradictions such as high and low, elite and popular, modernist and mass, have shaped the discussions on modern culture for a long time” (Foster, 2012, p. 15). For this reason, some researchers have also put forward the view that as modern culture develops, a completely accurate definition of the concept of design can never be reached. In this respect, design is located between the two extremes. Although it is sufficient for both sides as a word, design is subject to various disagreements, with endless symptoms, and does not have a limitation that includes certain and definite expressions (Heskett, 2013, p. 10). In fact, the biggest problem stems from the diversity of the definition of the concept of design. For example, while TDK defines design as “a form visualized in the mind, a conception”, Wikipedia defines it as “the creation of a plan, object or a construction process”. So, in short, design can be defined as imagining in the mind and picturing in the mind. When considered from this perspective, it can also be said that design is an intellectual-based process or an intellectual draft carried out under the name of serving a certain purpose. Ardan Ergüven also made explanations supporting this claim in his book “What is good design?”, stating that “design is a process consisting of the combination of many different elements” (Ergüven, 2022, p. 13).

In addition, when the origin of the word design is investigated, it is revealed that it is derived from “designare” (Van Den Boom and Romero-Tejedor, 2005). In this context, the first point while conducting origin research leads us to this: when we go to the origin of design, it can be expressed as a skill belonging to human nature that shapes our surroundings in a way that has no equivalent in nature, determines our needs and gives meaning to our lives (Heskett, 2013, p. 15). In daily life, sometimes as humans, we make plans and make decisions in our minds about what to do and how or where to put it. Design is exactly what occurs in the planning and decision-making processes in daily life. Therefore, for a person who knows and recognizes his/her surroundings, all existence becomes objectified in the subject's perception of the world and himself/herself, and in a single sentence, it is design (Schopenhauer, 2014, p. 8). With this definition, the existence of design is based on the subject-object relationship and is addressed through the person's own existence and perception. Thus, the most inverse combination of art and life today is based on design (Foster, 2012, p. 35). With all the definitions mentioned above, it can be said that design is the planning of complex structures in the mind and their becoming functional. However, perhaps it is necessary to look at these complex and abstract definitions of design through visual culture. Visual culture is what is seen by people and has a functional quality, together with the visuality in its essence (Barnard, 2010, p. 31). Although design starts with a concept in the mind, it always has a visual aspect that it will transform into. Because the target audience/recipient or the human being can communicate with something that is visible and functional. As a result, design has been defined as everything that the human being can see with the sense organ, the eye, that transmits a communication to people and is designed in line with a functional goal (Barnard, 2010, p. 31). However, in the process of design turning into visual, it becomes necessary to look at the concept of culture.

3. WHAT IS THE DEFINITION OF CULTURE?

In recent years, the influence of cultural studies has entered the field of design with the partnerships of different disciplines. Because design studies can be seen not only in a produced object but also in visual perception and behavior patterns by merging with cultural studies. The common definition of the concept of culture, as it is also noticed from visual culture, can be a random situation, thing, product that makes sense to most people depending on the daily goals, operations or lifestyles of people in various groups (Barnard, 2010, p. 36). Therefore, in anything, product or thought that develops under the roof of culture; everything that constitutes civilization such as language, art, social perspective, traditions etc. has an effect. For example, the first appearance of tools such as spears, arrows, horse carriages etc. in human history are reflections of many products we use in our lives today (Image 1). Thus, the idea of abstraction used in designs produced without touching the environment or life of people has provided the birth of cultural inventions as a whole (Heskett, 2013, p. 24). Therefore, even the most primitive instincts in human nature stem from the common cultural influences it carries.

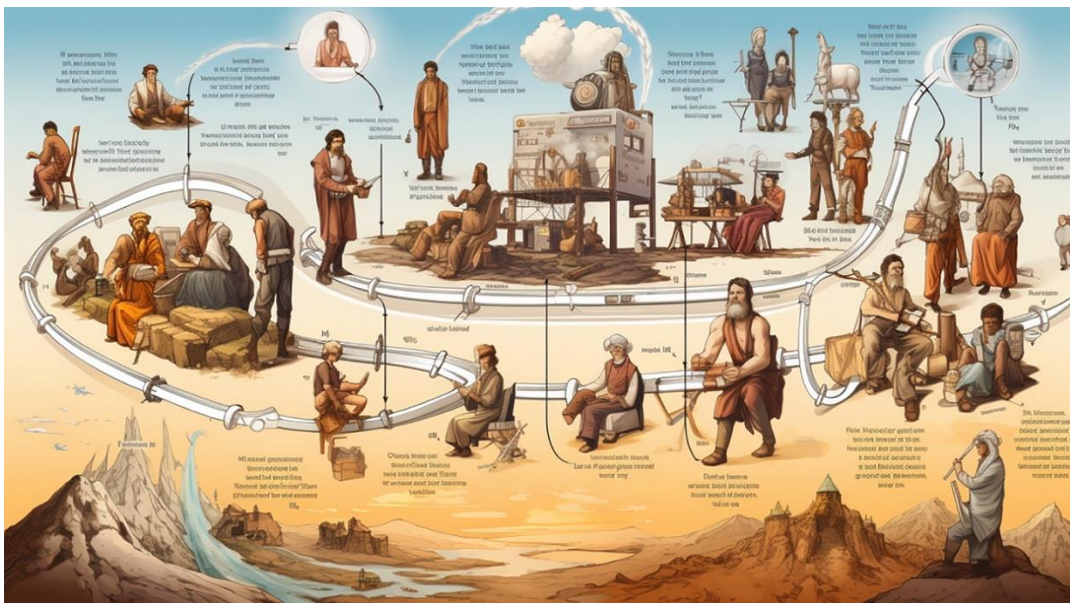

Image 1. Inventions in human history.
 (<https://www.linkedin.com/pulse/insanlik-tarihini-değiştiren-30-icat-mert-deva/>)

When we look at the historical past, we see that the definition of culture, like the concept of design, has gone from a narrower area to a period when it was addressed from a broader perspective. When we look at the linguistic roots of the word culture, we see that it is based on the words “culture” in French and “cultura” in Latin (Nişanyan, 2002). The most commonly used expression of culture is; everything that belongs to the essence of man (Sparke, 2004). Sparke also expressed culture as follows; it was first addressed through “high value and aesthetic activities”, but this situation caused culture to be reflected as a value that only belongs to the elite class and categorized the society. According to Oswell (2006), who said that culture is not an area that belongs to only one class; he argued that tangible products that can be held and shaped are also culture. The best example of this situation can be given to shadow plays

that have been around from ancient times to the present day. Shadow plays are products that emerge from the cultural reflections of societies. Many countries from China to the Ottoman Empire have their own shadow plays. In Turkey, shadow plays are generally shown during Ramadan and religious holidays and are told through Karagöz and Hacivat (Image 2), while in Chinese culture, shadow plays are performed with puppets called Pi Ying.

Image 2. Karagöz and Hacivat Shadow Play

(<https://www.aa.com.tr/tr/yasam/golge-oyunu-ve-meddahlik-gelenegini-25-yildir-yasatiyor/3177067>)

In today's modern world, culture is shaped through the concept of education and is also encountered as information acquired through intellectual knowledge accumulation. However, some researchers argue that considering culture with a holistic approach will negatively affect the design process and that design research should be handled with awareness of its historical context (Gheorghiu, 1999). In this context, in order to further expand the framework of the research, the concept of culture should also be addressed in terms of design.

3.1. LOOKING AT DESIGN THROUGH CULTURE

When we think about the birth of humans as beings, we are first born and open our eyes to this environment. We slowly begin to learn and perceive this environment that we have never met. Although perception is shaped in academic literature as a phenomenon resolved in the mind, it essentially begins with the act of seeing. Because visual perception, which gives meaning to the data coming out of the eye as an organ of vision, is a time formed by images in the individual's life, independent of the individual, and should not be overwhelmed with unnecessary data (Arıkan, 2008, p. 22). Therefore, visual perception has a constructive effect on society and culture. In a sense, design culture reflects like a mirror and is where the events that take place in society and its unique textures are transformed into a product. When we look at history in particular, it is seen that with the Industrial Revolution and the modernization of countries, there have been changes in the transfer of cultural values to society and traditional norms have been abandoned. In this period when design turned into mass products, creativity and originality gave way to functionality, ensuring that daily needs were met rather than cultural needs. Today, the relationship between design and culture has given way to popular culture and product sales thanks to new media channels. These products that serve the consumer culture neither have a design value nor contain a cultural effect. This emotional state, which is mostly realized through instant and temporary purchases, is a result of the influence of popular culture. However, “the

main goal of design is to define the human experience in the changing world of today and tomorrow” (Ergüven, 2022, p. 54). In this context, the human experiences that occur will be shaped by passing through culture. For the person who expresses himself with the products purchased through the consumer culture, he can only show his individuality with these products. Adolf Loos has the following statement on this subject: “The evolution of culture is synonymous with the purification of objects of use from decoration” (Foster, 2012, p. 30). With the consumer products that change every day, design and culture will naturally never be separated from each other and will continue to affect both the present and the future as they did in the past. For example; the emergence of some objects is based on social and cultural reasons as well as functional ones. In some countries like Italy, “wearing clothes that were ironed and pleated with an iron was a sign of social status. While metal sheets held by the handle and placed over a fire continued to be used as irons in 15th century Europe, irons with hot coals inside began to appear in the homes of the richer people” (Ergüven, 2022, p. 112) (Image 3). In this world where individuals express themselves with a product they use, the need to show themselves differently stems from the desire to change their status in society, extending from primitive times to the present day. In this context, today, design continues to maintain the social status with the cultural values that the individual expresses himself. Again, people who portray a rich image when they use an iPhone brand smartphone in Turkey, and rich individuals who use coal irons in Rome, have carried out this action with the same feelings and cultural influence.

Image 3. Coal Iron

(<https://www.bayrakmuzayede.com/antika-komurlu-utu30793.html>)

Designers will continue to create culture as they have in the past and today. Especially in Turkey, the fact that graphic design has historically developed late compared to other countries has caused the effects of design on culture to fall behind. However, Turkey's rich visual culture, historical texture and cultural heritage can enable more comprehensive studies to emerge by addressing cultural studies in design in an innovative and original way. Design, which is in close relationship with many different disciplines, can facilitate the inclusion of culture in the design process by developing new perspectives and determining problem-solving methods in Turkey. In this context, it can be said that in Turkey, cultural transfer is being tried to be developed with new perspectives and design collaboration in the understanding of museums. Therefore, first of all, it is necessary to examine the concept of Ephesus Ancient City, one of the seven wonders of the world, and the concept of Night Museums. The shape and

development that cultural forms take today also affect design processes and enable us to witness the past more closely.

3.2. NIGHT MUSEUM: THE EXAMPLE OF THE ANCIENT CITY OF EPHESUS

From primitive ages to today's historical approaches, all cultural forms have emerged with the curiosity of people while being discovered. First focusing on himself, people later started to wonder about other worlds, countries and even the sky together with his immediate surroundings. In this context, "in all previous ages, only a certain part of the world was known. People were looking at their neighbors who occupied a slightly larger place from a very narrow place and beyond that there was a great unknown" (Campbell, 2016, p. 40). However, in the modern world, learning about the past is provided by accessing all kinds of information from where people sit with a single click. While the opportunities provided by new media channels and the internet provide great convenience to people, some people may also prefer to see history and culture in situ. In addition, trying to perceive a culture is just like starting to learn a language; what is perceived here is actually a new universe of meaning that we do not know and is distant from us (Strauss, 2013, p. 15). Therefore, one of the places where people can learn about culture in the easiest and closest way in order to strengthen their world of meaning is museums that serve the society.

Indeed, museums, which have a major role in preserving cultural values and transferring them to future generations, have occasionally brought up different practices to draw people's attention to these points. Today, the phenomenon of museums is no longer defined as simply visiting ancient cities or seeing historical statues. For example; with the Covid-19 pandemic, many museums around the world have developed a virtual and online museum approach by taking advantage of technology opportunities due to visitors being unable to visit museums. This approach, which has also been adopted in Turkey, allows many museums to be visited virtually by visiting the "sanalmuze.gov.tr" website (Image 4).

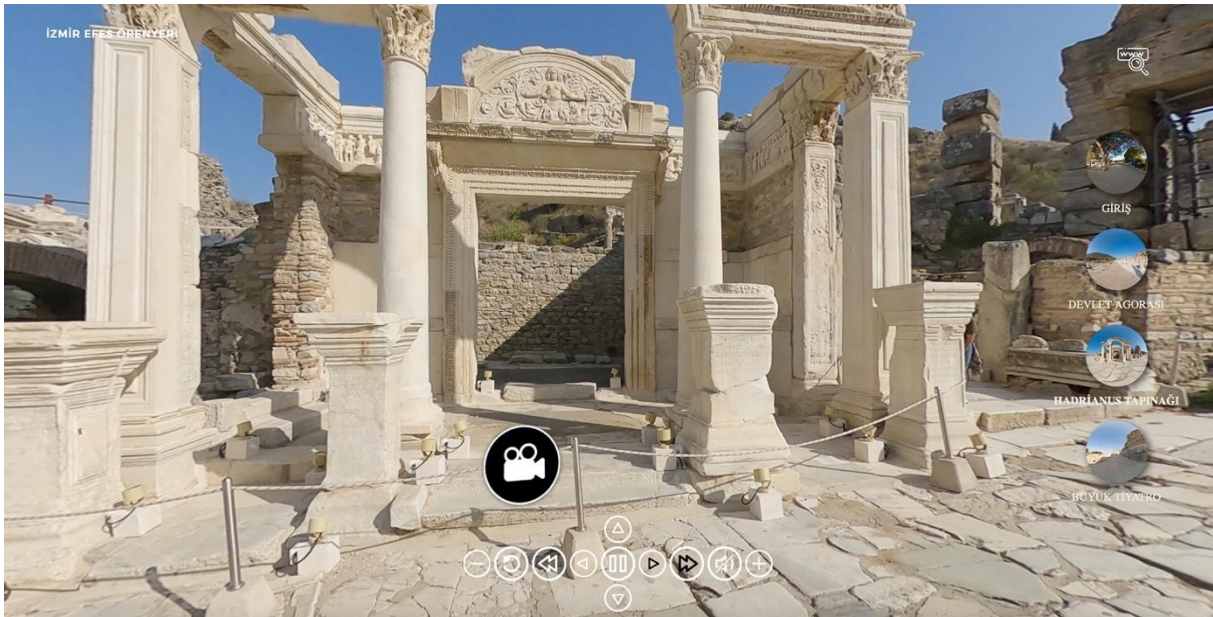

Image 4. Izmir Ephesus Ancient City Ruins Virtual Museum images
(https://sanalmuze.gov.tr/muzeler/IZMIR_EFES_ORENYERI/)

When the concept of museums outside Turkey, especially internationally, is investigated, it is seen that very different practices are put forward. The most interesting of these is the night museum, developed in Europe in 1997. The “Long Night of Museums” or “Night of Museums”, expressed as Lange Nacht der Museen in German, is a practice in which museums and some cultural institutions stay open until late at night to introduce themselves to a new potential target audience. Thanks to this practice, this situation has become an ideal option for people who have a job or work during the day or who cannot take their children to the museum because they are at school. In this context, the first night museum concept in history was realized in Berlin in 1997 under the name Lange Nacht der Museen. During this period, museums and municipalities even put buses into operation that carried visitors to museums until late at night by reaching an agreement (Image 5). Thus, thanks to the long night museum concept, people were able to access cultural values or historical information of the past at night instead of having to come only during the day.

Image 5. Lange Nacht der Museen, Berlin
(<https://langenachtdermuseen.berlin/infos/>)

Undoubtedly, the discipline that enables the transmission and reading of the communication codes of culture is design. Design aims for these codes to be understood by everyone and universally. In this context, the long night of museums application has also started its adventure abroad, and it has been started for the first time in the ancient city of Ephesus on April 9, 2024 (Image 6). In this sense, we can say that the effect of the American comedy film “A Night at the Museum” from 2006 has now been applied in Turkey (Image 7). While walking around the ancient city of Ephesus, of course, we will not come across an extinct living dinosaur like in this film, but the possibility of encountering historical cultural codes will not be limited to the daytime, at least in this museum. In this respect, it would not be wrong to say that culture is “the way of giving meaning to physical reality by expressing it in stories, myths, tales, depictions, theories, proverbs, works of art, and rituals” (Strauss, 2013, p.16). Because culture has historically been shaped through sign systems in all societies. The night museum

application, which is being tried to be implemented in the Ancient City of Ephesus, offers a visual communication feast to the individuals who visit here with its cultural aspect, directional graphics and corporate identity design.

Image 6. Ephesus Ancient City Night Museum

(<https://www.aa.com.tr/tr/kultur/efes-antik-kentinde-yildizlar-altinda-tarih-yolculugu-basladi/3207914>)

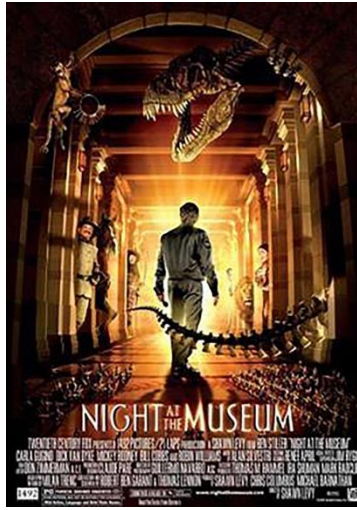
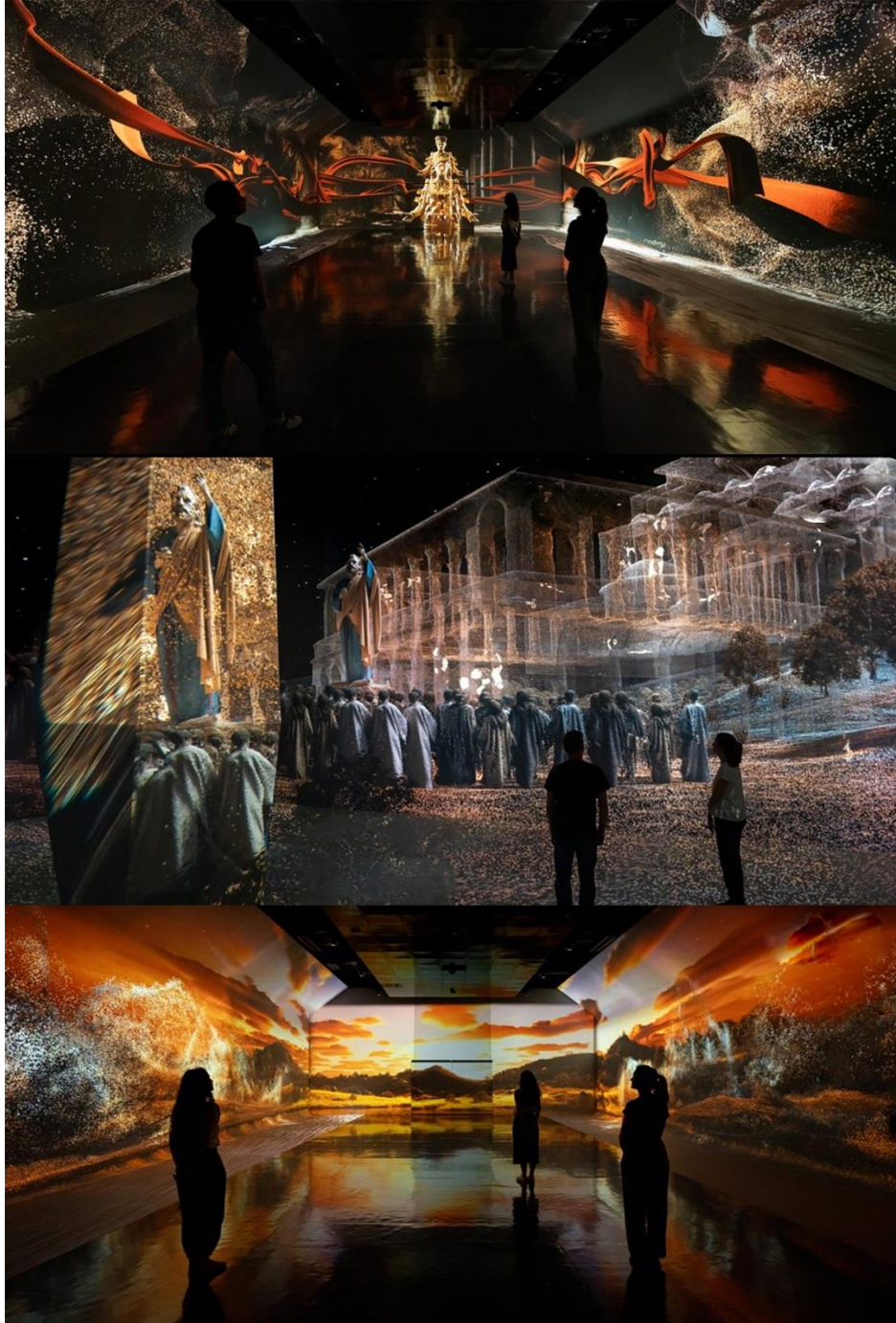

Image 7. Night at the Museum movie poster 2006.

(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/3/34/Night_at_the_Museum_poster.jpg)

In addition to all these, the fact that the Ephesus Experience Museum, located in the Ancient City of Ephesus, is included in the night museum and is open every day between 08.00-22.00 is an indication that some cultural changes have begun to take place in Turkey. The Ephesus Experience Museum was opened in October 2023, but due to the renovation process, it reopened its doors to its visitors in February 2024. Located in the Ancient City of Ephesus, which is on the UNESCO World Heritage

List and one of the Seven Wonders of the World, the Ephesus Experience Museum offers its visitors a perfect sense of cultural and historical texture with the magnificent motion graphics offered (Image 8).

Visual 8. Motion graphic design reflections in the Ephesus Experience Museum
(<https://x.com/MehmetNuriErsoy/status/1801878341944737994>)

In addition, the Ephesus Experience Museum was awarded the "Best Museum" award at the Mondo-Dr Awards, one of the world's most distinguished awards in the fields of technology, design and exhibition. The historical journey of culture mentioned in the previous sections, while at first, with the

effect of product designs, sometimes described class indicators, today, thanks to new media channels and technological developments, it eliminates class distinctions in culture by transferring graphic elements through design and can include everyone in society. Thus, any individual from the society can easily visit the ancient city of Ephesus by purchasing a ticket, day or night. Perhaps, just like in Berlin in 1997, projects should be developed in cooperation with the state and the municipality and free bus services should be organized in Selçuk, where the ancient city of Ephesus is located, to popularize night museums.

CONCLUSION

Today, as in the example of the Night Museum of the Ancient City of Ephesus, Turkey's culturally rich visual history causes cultural studies to be handled in an innovative way in design, reducing the effect of global approaches. Because the disappearance of geographical borders and the effect of consumer culture, which come with the developing technologies related to globalization, prevent the emergence of innovative and original works in the context of design. The fact that every product produced by humans enters the visual culture prevents the transfer of local values in the context of design, and sometimes leads to hiding under the roof of globalization. In particular, the fact that the historical process of graphic design in Turkey started later than the international arena has also caused the perception of visual culture to form late. In fact, for researchers who want to work with different disciplines, visual culture is a word that can be used in many areas from cinema to history, from media to social knowledge, with the diversity that visuality contains (Karaçelik, 2019, p.17). Therefore, the concept of night museums implemented in the ancient city of Ephesus and the visual presentation of the Ephesus Experience Museum are the results of a visual culture approach formed by the coming together of many disciplines from art history to media studies, from graphic design to virtual reality. This result is an indication that new perspectives are emerging in Turkey based on the concept of museums.

REFERENCES

- Akdal, T. Sosyal Ağ Kullanımının Küreselleşme ve Kültür Üzerindeki Etkileri, (Ed: Gezgin, S., ve İralı, A. E.) *Yeni Medya Analizleri İçinde*, Eğitim Yayınevi/Konya, 2017.
- Arkan, A., *Grafik Tasarımda Görsel Algı*, Eğitim Akademi Yayınları/Konya, 2008.
- Barnard, M., *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*, Ütopya Yayınları/Ankara, 2010.
- Becer, E. *İletişim ve Grafik Tasarım*, Dostkitapevi/Ankara, 2011.
- Campbell, J., *Yaratıcı Mitoloji Tanrının Maskeleri IV*, Işık Yayınları/İstanbul, 2016.
- Ergüven, A. *İyi tasarım nedir?*, Humanist Yayınları/İstanbul, 2022.
- Foster, H., *Tasarım ve Suç*, İletişim Yayınları/İstanbul, 2012.
- Gheorghiu, D., From Subculture To Dominant Culture – A Brief Anthropological History Of Design, *Proceedings of the Third European Academy of Design Conference vol. 1*, Sheffield. 1999.
- Heskett, J., *Tasarım*, Dost Yayınları/Ankara, 2013.
- İKSV., *Okullar Okulu*, 2018.
- Karaçelik, Y., *Görsel Kültür ve Fotoğrafın İzinde Instagram*, Notabene/İstanbul, 2019.
- Nişanyan, S., *Sözlerin Soyağacı*, Adam Yayınları/İstanbul, 2002.

Oswell, D., *Culture and Society: An Introduction to Cultural Studies*, Sage Publications/London, 2006.

Schopenhauer, A., *İsteme ve Tasarım Olarak Dünya*, Biblos Yayınları/Bursa.

Sparke, P., *An Introduction to Design and Culture (1900 to the Present)*, Routledge/London, 2004.

Strauss, L. C., *Mit ve Anlam*, İthaki Yayınları/İstanbul, 2013.

Van Den Boom, H. and Romero-Tejedor, F., *Design-Zur Praxis des Entwerfens: Eine Einführung*, Olms, 2001.

ÖZDEMİR ALTAN'IN GÖZDEN KAÇAN TOPLUMSAL VE BİREYSEL MİTOJİLERİ KURGULADIĞI DÖNEMİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Doç. Dr., MELİS BOYACI

İstanbul Topkapı Üniversitesi, - 0000-0003-2939-6523

Özellikle 1990'lardan itibaren yapmaya başladığı *Soy Ağaçları* resimleri imzası haline gelen Özdemir Altan kendini sanata adanmış ve farklı tarzları uygulamış bir ressamdır. Özdemir Altan bu bakımdan tek bir ressam kişiliği değil sanki birçok ressamı içinde barındıran ve yansıtan zengin bir sanatçı kimliği ile karşımıza çıkmaktadır. Özdemir Altan'ın Gözden Kaçan Toplumsal ve Bireysel Mitojileri Yansıtan Dönemi Üzerine Bir Analiz adlı bu çalışma, *Soy Ağaçları* resimlerini de hazırlayan kendi tarzına dair denemelerinin ilk dönemlerini içeren, aynı zamanda sanatçının karakterindeki mizahın ve denemeye dair tutkusunun ilk örneklerini gördüğümüz, öğrencilik yılları içinde ve sonrasında biraz daha sürdürdüğü Kübist Dönemi ve ardından gelen Romantik Dönemi ile Krallar ve Kraliçeler serisini gerçekleştirdiği dönemi ele almaktadır. Araştırmada bu dönemlere ait resimler ve literatür taranmış ve Özdemir Altan ile birebir gerçekleştirilen görüşmelerden çözümlenen kayıtlardan faydalanılarak betimsel bir yöntemle analiz yapılmıştır. Altan'ın söz konusu dönemleri içine alan çalışmaları dönemin yansımalarını içermekle beraber bir yandan bireysel bir mitoloji kurmakta, bir yandan akademi eğitimi ve ona karşı duruşu, klasik sanata olan hayranlığı ve onu yıkmaya dair denemelerini, çocukluğundan beri onu besleyen kaynak olan Klasik Batı Müziği ve aileden gelen köklerinin yansımalarını ve karakterindeki mizahi yönü içinde yoğurduğu; kendi kişiliğini ve tarzını inşa ettiği en verimli ve sanatına büyük yön veren çalışmalardır. Bu dönemleri içeren çalışmalarda hocası Zeki Faik İzer ve hocası olmasa da derslerine girdiği Zeki Kocamemi'nin ve Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun izlerini taşıırken bir yandan da Dürer ya da Poussin gibi batı sanatı ressamlarının eserlerine dair yaptığı çalışmaların yansımaları hissedilmekte; fakat bunları korurken bir yandan da kendi arayışını sonuna kadar götürdüğü görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özdemir Altan, Dışavurumculuk, Soyutlama

AN ANALYSIS ON ÖZDEMİR ALTAN'S OVERLOOKED PERIOD INVOLVING THE BUILDING OF SOCIAL AND INDIVIDUAL MYTHOLOGIES

Özdemir Altan, whose paintings of Family Trees, which he started to paint in the 1990s, have become his signature, is a painter who has devoted himself to art and practiced different styles. In this respect, Özdemir Altan does not appear as a single painter, but as a rich artist who embodies and reflects many painters. This study, titled An Analysis of Özdemir Altan's Overlooked Period Involving Building of Social and Individual Mythologies, deals with his

Cubist Period, that includes his student years and continued a little more after it, and then his Romantic Period and the period in which he realized the Kings and Queens series, all include the first periods of his experiments with his own style, which also prepared the Family Trees paintings, as well as the first examples of the humor in the artist's character and his passion for experimentation. In the research, the paintings and literature of these periods were searched and analyzed with a descriptive method by making use of the records from one-on-one interviews with Özdemir Altan. Altan's works covering the aforementioned periods include the reflections of the period, but on the one hand, he establishes an individual mythology, on the other hand, kneaded his academic education and his stance against it, his admiration for classical art and his attempts to destroy it, Classical Western Music, which has been the source that has nourished him since his childhood, and the reflections of his family roots and the humorous aspect of his character; they are the most productive works in which he built his own personality and style; and which have greatly shaped his art. In the works of this period, he bears the traces of his teacher Zeki Faik İzer, Zeki Kocamemi and Bedri Rahmi Eyüpoğlu, who was not his teacher but whose lessons he attended, the reflections of his studies on the works of western painters such as Dürer or Poussin are felt; but while preserving these, it is seen that he pursued his own search to the end.

Keywords : Özdemir Altan, Expressionism, Abstraction

THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LITERACY AND TECHNOSTRESS

Asst. Prof. Dr. NERİMAN ÇELİK

Selcuk University, – ORCID 0000-0002-2511-515X

ABSTRACT

The subject of this research is based on the assumption that individuals with digital literacy will have less level of technostress. As individuals' digital literacy levels increase, they will be able to manage the technostress they are exposed to more effectively. Simple random sampling method was used in the research. The sample of the research consists of employees at the call center in Konya. Survey technique was used as data collection technique in the research. Data were collected face to face on a voluntary basis. A total of 119 surveys were included in the analysis. SPSS 22.0 program was used in the research. According to the results of the regression analysis conducted to test the hypothesis of the research, it was determined that digital literacy had a significant effect on reducing technostress. Accordingly, as individuals' digital literacy levels increase, their technostress levels decrease.

Key Words: Digital Literacy, Technostress, Call Center

I. INTRODUCTION

Digital literacy, which consists of multiple different skill groups, is defined in different ways in the literature. Digital literacy is the ability to use digital technologies and communication tools to access information, manage information, evaluate information, create information and transmit information to relevant places. Digital literacy is becoming a sought-after feature in employees using information technologies. Because day by day, digital technologies are starting to take place in every field (CETF, 2024). Technostress is defined as the stress resulting from not being able to adapt to new computer technologies (Tarafdar et al., 2007). In digital literacy, the individual has the ability to interpret and communicate the information she receives in a way that the audience can easily understand (Lankshear and Knobel, 2008; Julien, 2017; Rantala, 2010). Rapid changes in technology force individuals to change constantly. It increases their workload, causes them to have problems adapting to new technologies, and struggle with technical inadequacies. All of this leads to technological stress (Ennis, 2005). This study

evaluates whether digital literacy skills have an effect on technostress associated with the use of information technologies. The research was conducted on call center employees, one of the areas where information technologies are used intensively.

II. MATERIAL AND METHODS

Purpose and Importance of the Research

The aim of this research is to reveal whether digital literacy has an impact on the perception of technostress. In this context, the effect of digital literacy on employees' technostress was examined. Quantitative research method was used in the research. The research question developed to achieve this aim are as follows:

- Does digital literacy have an impact on technostress in call centers?

Based on the purpose of the research the following hypotheses were developed:

H1: Digital literacy of call center employees have an impact on technostress levels.

The Universe and Sample of the Research

The population of this research consists of call center employees in businesses operating in Konya. Simple random sampling method was used in the research, and call center employees in Konya and 119 employees who were willing to participate in the survey constituted the sample of the research. Findings regarding the demographic characteristics of the research participants are presented in Table 1.

Table 1: Demographic Characteristics of the Participants (n = 119)

<i>Demographic Characteristics</i>		<i>n</i>	<i>%</i>
<i>Gender</i>	Woman	68	57,1
	Man	51	42,8
<i>Age</i>	18-25 age	29	24,3
	26-29 age	41	34,4
	30-35 age	36	30,2
	36-40 age	13	10,9
	41-65 age	-	-
<i>Education</i>	Primary /secondary school	-	-
	High school	19	15,9
	Associate degree	51	42,8
	Bachelor	46	38,6

Master	3	2,52
Total	119	100,00

According to the findings from Table 1, 57,1 % of the participants were women and 42,8 % were men; 24,3% were 18-25 age, 34,4% were 26-29 age, 30,2% were 30-35 age, 10,9 % were 36-40 age; 15,9% were high school; 42,8 % were Associate degree; 38,6 % were Bachelor; 2,52 % were Master.

Data Collection Tool Used in the Research

Research data was collected by survey method. The survey was prepared as both a web-based and physical survey. A total of 119 survey forms were filled out for the research. A total of 119 survey forms were evaluated. The survey form includes three sections consisting of demographic questions, digital literacy scale, technostress scale. The digital literacy scale included in the survey form is based on Ng (2012) with 17 expressions and a 5-point Likert type. The scale was evaluated on a five-point Likert type (5 = Strongly agree, 4 = Agree, 3 = Undecided, 2 = Disagree, 1 = Strongly disagree). The scale was adapted into Turkish by Hamutoğlu et.al.,2017. The Cronbach alpha coefficient of the scale is 0.93 (Hamutoğlu et.al.,2017). The technostress scale was developed by Tarafdar et al. (2007) with a 5-point Likert type. The scale was adapted into Turkish by Türen et.al.,2015. The Cronbach alpha coefficient of the scale is 0.85.

Data analysis

As a result of this review, 119 surveys were deemed suitable for inclusion in the analysis and all 119 surveys were included in the analysis. SPSS 22.0 program was used to analyze the data obtained from the surveys. In the study, central tendency measures were used to classify the demographic characteristics of the participants and frequency were examined in this context. Regression analysis was conducted to examine the effects of digital literacy on technostress.

III. RESULTS

The variance explanation rate of the digital literacy scale was determined as 92.1%. The variance explanation rate of the technostress scale was determined as 83.2%. In our research, regression analysis was conducted to see the effects of digital literacy on technostress. In the analysis, technostress was taken as dependent variable, and digital literacy was taken as independent variables. The findings obtained are shown in Table 2.

Table 2: Regression Finding Related to the Effect of Digital Literacy on Technostress

Dependent variable	R ²	Independent variable	B	Std. deviation	t	p	F
Technostress	0,683	Digital literacy	-,479	,161	20,71	,000	553,371

When the findings shown in Table 2 are examined, it is seen that the linear combination of the digital literacy level significantly predicts technostress ($R^2=0.683$ $p<0.05$). According to the results, the independent variable explains 68% of the variation in the dependent variable. Accordingly, it is understood that the level of digital literacy explains 68% of the variance in technostress, in other words, the level of technostress is shaped by digital literacy at a rate of 68%.

CONCLUSION

The aim of this research is to examine the effect of digital literacy on technostress among call center employees. Simple random sampling method was used in the research and 119 employees working in call centers and willing to participate in the survey constituted the sample of the research ($n = 119$). Surveys were collected by face-to-face interview method. The data obtained from the surveys were first subjected to validity and reliability analysis. The findings showed that all two scales used in the study were sufficiently valid and reliable. In the research, regression analysis was performed to see the impact of digital literacy on technostress and the main hypotheses developed in this context were evaluated. As a result, digital literacy significantly affects technostress and in this context, the level of digital literacy of employees explains the variance of technostress by 68%. At the same time, it has been determined that digital literacy has a negative and significant effect on technostress and as the level of digital literacy increases, technostress decreases. Based on these results, "H1" was created within the scope of the research. Digital literacy has an impact on technostress." The hypothesis was accepted.

REFERENCES

California Emerging Technology Fund, Digital Literacy And Workforce Development [Online]. Available <https://www.cetfund.org/action-and-results/public-policy-initiatives/digital-literacy/>, Erişim Tarihi: 08.07.2024

Ennis, L.. The evolution of technostress. *Computers in Libraries*. 25(8), ss. 10-12. 2005.

Hamutoğlu, N. B, Canan GÜngören, Ö., Kaya Uyanık, G. & Gür Erdoğan, D. Dijital Okuryazarlık Ölçeđi: Türkçe 'ye Uyarlama Çalışması, Ege Eğitim Dergisi, (18) 1: 408- 429. 2017.

Julien, H. Digital literacy in theory and practice. d. b. khosrow-pour, Encyclopedia of Information Science and Technology, IGI Global. 2017.

Lankshear, C., & Knobel, M. Introduction Digital literacies-concepts, policies and practices. Peter Lang. 2008.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, B.S. & Ragu-Nathan, T.S. The impact of technostress on role stress and productivity. Journal of Management Information Systems, 24(1), 301-328. 2007.

Tarafdar, M., Tu, Q., & Ragu-Nathan, T.S. Impact of technostress on end-user satisfaction and performance, Journal of Management Information Systems, Winter 2010- 2011, Vol. 27, No.3, pp. 303-33. 2010.

Türen, U., Erdem, H. & Kalkın G. İş yerinde tekno-stres ölçeği: havacılık ve bankacılık sektöründe bir araştırma. Çalışma İlişkileri Dergisi, 6, ss. 1-19. 2015

Rantala, L Digital literacies as school practices. A. Lloyd, & S. Talja Practising Information Literacy Center for Information Studies. 2010.

SİNEMA NEDİR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER İÇİN NE ANLAMA GELİR?

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Mehmet AKAY

Karabük Üniversitesi,– <https://orcid.org/0000-0002-3545-4067>

ÖZET

Sinema, en genel tanımıyla ekonomik, politik ve teknolojik faktörlerin birleşmesiyle ortaya çıkan bir sanat formudur. Bir sanat formu olmasının yanında sinemanın bir öykü anlatma ve mesaj iletme aracı olduğu da liderler tarafından kısa sürede fark edilmiştir. Bir mesaj iletme aracı olarak sinema, tarihte çeşitli liderlerce kullanılmıştır. Örneğin Lenin, sinemanın “sanatların en önemlisi” olacağını hemen fark etmiş ve çar sinemasının devletleştirilmesi emrini vermiştir. Benzer şekilde Joseph Stalin’in, komünizmi yaymak için Hollywood’a sahip olsaydı başka bir şeye ihtiyacı olmayacağını söylediği rivayet edilmiştir. Adolf Hitler’in Nazi kongresi için bir propaganda filmi *Triumph of the Will* (İradenin Zaferi-1935) çektilirip bu filmin Almanya’nın her yerinde gösterilmesini sağlaması da bir diğer örnek olmuştur. Sinemanın bir öykü aracılığıyla mesaj iletme işlevi bazen bizzat propagandaya dönüşmüş bazen ise kültürel diplomasi faaliyetlerinin bir parçası halini almıştır. Her nasıl ifade edilirse edilsin, uluslararası siyasetten kitlelerin kanaatleri için verilen mücadelede sinemadan daha güçlü çok az silah olmuştur. Bu çalışmada sinema ve endüstriyel olarak üretilmiş sinema filminin uluslararası siyasetteki etkisi incelenecektir. Bu bağlamda öncelikle sinema tarihine yer verilecek devamında ise filmlerin siyasetle ilgisi irdelenecektir. Son olarak ise günümüzde filmlerin, ülkeler tarafından kamuoyu oluşturmak amacıyla kullanımı, filmlerin ideolojisi ve sinema dili değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Dış Politika, Uluslararası İlişkiler

1. SİNEMA TARİHİ

Tarih boyunca görüntülerin hızlandırılarak canlandırılması yönünde çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar gölge oyunu, defterlerin kenarına çizilen resimlerin hareket ettirilerek hızlandırılması (*flipbook*) ve etrafındakilerin resmini küçük bir delikten ekrana yansıtan optik bir alet olan *camera obscura* olarak örneklendirilebilir. Ancak, günümüz sinemasının gelişimi, özellikle 19. yüzyılda ortaya çıkan fotoğrafların belirli aralıklarla çekilip hızlandırılmasıyla olmuştur. Bu nedenle de sinema tarihi, fotoğrafçılığın tarihiyle birlikte ele alınmıştır. Fotoğrafların hızlandırılarak saniyede 24 kare gösterilecek şekilde düzenlenmesiyle ortaya çıkan çalışmalardan ilki, Amerikalı Thomas Edison tarafından 1892 yılında telifi alınan *kinetograf* makinesi olmuştur. Bu makine 20 saniyelik filmleri, küçük ve tek kişinin görebileceği bir kutu içinde göstermekteydi.(Betton, 1986, s. 6) Fotoğrafların hızlandırılarak canlandırılması çabalarının zirvesi 1895 yılının son günlerinde Paris'te Lumiere kardeşlerin gerçekleştirdikleri halka açık gösteri ile gerçekleşmiş ve bu sinema tarihinin başlangıcı olarak kabul edilmiştir.(Teksoy, 2009, s. 13) Lumiere kardeşler, Edison'un cihazını teknolojik ilaveler yaparak geliştirmişlerdir. Onu bir perdeye yansıtmak teknolojik değişiklikleri gerçekleştirerek *sinematograf* adını verdikleri alet için buluş belgesi almışlardır. Edison'un tek kişilik cihazı yerine Lumiere kardeşlerin beyaz perdeye yansıyan görüntüleri geniş gruplara izletme kararı sinema açısından uzun vadeli sonuçlara neden olmuştur.(Monaca, 2002, s. 223) Lumiere kardeşler kamuya açık sinemanın önünü açsalar da bunun geçici, teknolojik bir merak veya bilimsel bir eğlence olduğunu(Scognamillo, 1994, s. 11) düşünerek salondaki izleyicilere bilet olarak satmakla yetinip, alet üzerinden kâr elde etmeyi düşünmemişlerdir. Lumiere kardeşlerden etkilenen Georges Melies ise bu aletle bir öykü anlatmayı düşünen ilk kişi olarak kabul edilmiştir. Lumierler'in aksine Melies yalnızca trenin gara girişi veya işçilerin fabrikadan çıkışı gibi olayları saptayıp bunları filme almakla yetinmemiştir. Melies filmin gerçekliği değiştirme (veya çarpıtma) yeteneğini fark etmiştir. *Le Voyage Dans La Lune* (Aya Seyahat-1902) filmiyle ticari değer taşıyan ilk ürünü(Betton, 1986, s. 7) ortaya çıkarmanın yanında sinemayı fotoğrafın bir uzantısı olmaktan kurtarması, sinema hilelerini kullanması ve bir dakikalık film uzunluğunu 15-20 dakikalara çıkarmasıyla öykülü filmin öncülüğünü yapmıştır(Teksoy, 2009, ss. 37-38).

Kuramcılar *film*, *cinema* ve *movie* arasında bir ayırım yapmışlardır. *Film*, sanatın kendi etrafındaki dünyayı ele alırken *cinema* tümüyle sanatın içsel yapısı ve estetiğiyle ilgili

görülmüştür. *Movie* ise ekonomik bir ürün olarak değerlendirilmiştir. Bu üçlü ayrımında *movie*, pop-corn gibi tüketilen bir ticari anlatı ürününü, *cinema* seçkin sanatı, *film* ise en temel anlamda kullanılan genel bir terimi ifade etmektedir.(Monaca, 2002, s. 219) Hollywood özelinde bu tür bir ayrım bulunmamakla beraber filme karşılık *Motion Picture* veya sadece *Picture* gibi karşılıklar kullanılmıştır. Bu çalışmada en genel ifade ile Türkçe’de de kullanılan “film” karşılığı tercih edilmiştir.

2. ÜLKELERİN SİNEMAYA YAKLAŞIM VE UYGULAMALARI

2.1. Amerika Birleşik Devletleri’nde Sinemanın Gelişimi ve Uygulamalar

Sinemanın Avrupa’da ortaya çıkmasına rağmen Amerika’da gelişmesinin birkaç nedeni vardı. Bunlardan ilki izleyici kitlesinin farklılığıydı. ABD’nin göçmen nüfus yoğunluğu ve göçmenlerin çoğunluğunun İngilizce bilmemesi sessiz sinema için ideal bir izleyici kitlesi oluşturmuştur. Bu izleyici kitlesi Amerikan sinemasının olağanüstü gelişiminin ana nedenlerinden biri olmuştur. Bir diğer nedeni de estetik anlayışlar farklılığıydı. Yedinci sanat(Erdoğan, 1992, s. 55) olarak da anılan sinema, kapitalizm öncesi dönemde ortaya çıkan resim, heykel, mimari, dans, şiir ve müzik sanatının aksine kapitalizm çağının ürünü olarak bir burjuva sanatı olarak görülmüştür(Teksoy, 2009, s. 70). Avrupa’da panayirlarda gösterilen filmler, ABD’de 20. yüzyılın ilk yıllarından itibaren genelde salonlarda gösterilmeye başlanmıştır. ABD’de o dönemde sinemadan anlaşılan *movies* olmuştur ve stüdyolar bir sanat yaratımından çok mal üretiminin yapıldığı fabrikalar olarak görülmüştür.(Monaca, 2002, s. 232) 1908 yılında yalnızca New York’ta açılan (5 sente argoda *nickel* denildiği ve sinema bileti de 5 sent olduğu için *nickelodeon* adı da verilen) sinema salonu sayısı 600’ü aşmış ve yıllık sinema bileti girdisi 6 milyon dolara ulaşmıştır(Teksoy, 2009, s. 72).

Edison’un başta Fransız Lumiere kardeşler ve Pathe gibi yapımcılara ve Amerikalı diğer sinemacılara karşı mücadelesi sinemada yeni bir dönemi araladı. Edison’un kendi aletini kullanarak film yapanlara açtığı davaların 500’ü bulması üzerine 1908 yılının sonunda Edison ve diğer taraflar bir araya gelerek Film Patent Şirketini (*Motion Picture Patents Company - MPPC*) kurdular. Büyük yapımcılarının kurduğu bu tröstün amacı, film gösterilen yerlerle de anlaşma sağlayarak küçük sinemacıları piyasadan silmek ve sinemada tekel kurmaktır(Teksoy, 2009, ss. 73-74). Bu anlaşmadan sonra ABD kamuoyu, kilise ve adli makamlar sinema salonlarının 500’den fazlasını ahlaka aykırı ve suça teşvik eden içerikleri nedeniyle polis aracılığıyla kapattırılmıştır. Kara Noel olarak anılan bu olay filmlerin ahlak kurallarına

uygunluğunu denetleyecek bir sansür kurulunun oluşturulmasına önyak olmuş ve 1909'da Ulusal Film Sansür Kurulu (*National Board of Censorship of Motion Picture*) kurulmuştur(Teksoy, 2009, ss. 74–75). Amerikan siyasi tarihinde gelişmeler bu tröst için kötü sonuçlar doğurmuştur. Woodrow Wilson'un anti-tröstçü yaklaşımlar gösteren Demokrat bir başkan adayı olması da bu süreci hızlandırmıştır. 1912'nin sonlarında MPPC'ye 1890 Sherman yasasına aykırı olarak tekel oluşturduğu için dava açılmış, mahkeme 1915 yılında tekel oluşturulduğu kanısına varmış, 1917 yılında ise MPPC'nin kapatılmasına karar vermiştir(Scognamillo, 1994, s. 29). Edison, 1909-14 arasında sinemacıların Hollywood'a yönelmesine neden olan mücadeleyi kaybetmiştir(Teksoy, 2009, s. 75). Sinema için ülkenin batısında, göçmen kökenlilerin yetenekleriyle yön verdiği yeni, bir saha, Hollywood oluşmuştur. Edison'un avukatlarının ve diğer sinemacıların telif davalarından uzak kalabilecek bir konumda yer alan Hollywood bir kaçış noktası olarak görülmüştür(Scognamillo, 1994, s. 12).

1911 yılında kurulan ilk stüdyonun ardından bu bölge, sinemacılar için ilgi çekicilik kazanmış ve art arda stüdyolar kurulmuştur. 1912'den 1920'ye kadar genel halk, hoşnutlukla her filme gitmiş ve sinemaya oldukça ilgi duymuştur. Bunun endüstri için getirisi kitlesel üretim yapmayı mümkün kılacak stüdyoların yapımı için kaynak bulunabilmesi olmuştur.(Rotha, 2000, s. 88) Avrupa sinemasının bireyci yaratıcılık sistemine karşı Amerikan sineması, kolektif ve uzmanlaşmış çalışmayı uygulamış ve gücünü buradan almıştır. Bu sistem stüdyo sistemi olarak anılmış ve tıpkı bir fabrika gibi bir yıllık üretimin planlanmasına dayanmıştır. Kimi sinema tarihçilerine göre bu sistemin eğlenceli olmasının dışında bir ilaç fabrikasında çalışmaktan hiçbir farkı yoktur(Rotha, 2000, s. 96). Düşler fabrikası olarak da anılan Hollywood'da senaristler, oyuncular, set işçileri, tanıtım sorumluları, teknikerler gibi ayrı ayrı birimler, başyapımcının belirlediği bütçe ve yapım sürecini takip ederek film üretmişlerdir. Hollywood, sinemanın evrensel başkenti olarak, 1920'li yıllardan sonra bir sanatsal tarzın, dünya ölçeğinde üretim yapan bir yapım anlayışının ve belirli bir dünya görüşünü yansıtan siyasetin simgesi olmuştur(Scognamillo, 1994, s. 12). Başka bir ifadeyle hem bir sanat hem bir endüstri hem de toplumsal bir güç kaynağı olarak bir kitle iletişim aracı olmuştur(Yaylagül, 2010, s. 9).

Sinemanın bu gelişimine karşı toplumun her kesimi aynı ilgiyi göstermemiş, çeşitli dini topluluklar ahlaksızlık olarak gördüğü sinemaya karşı çeşitli önlemler alınmasını istemiştir. Bu

doğrultuda 1922 yılında Amerika Film Yapımcıları ve Dağıtıcıları Derneği (*Motion Picture Producers and Distributors of America - MPPDA*) kurulmuştur. Kuruluş 1945 yılına dek ismini korumuş, 1945 ile 2019 yılları arasında Amerikan Film Yapımcıları (*Motion Picture Association of America - MPAA*) adını kullanmış, 2019'dan sonraysa Film Yapımcıları Birliğine (*Motion Picture Association - MPA*) dönüşmüştür(*Our History*, 2021). Kuruluşun amacı, sinemanın bu tür eleştirilere maruz kalmadan gelişmesi sürdürmesini sağlamak olmuştur. Başkan olarak kuruluşun başına dönemin posta bakanı olan William Harrison Hays getirilmiştir. Hays'ın başkan olarak getirilmesinde, dinine bağlı, yurdunu seven biri ve politikacılarla arasının iyi olması gibi nedenler etkili olmuştur(Teksoy, 2009, s. 99).1930 yılında Hays Prensipleri olarak anılan ve stüdyoların tümünün kabul ettiği Film Üretim Prensipleri (*Motion Picture Production Code*) olmuştur. *Hays Code* olarak da anılan bu belgeyle Hays, kendi denetim yöntemini uygulamaya başlamıştır(Scognamillo, 1994, s. 15). Bu prensipler, temel kurallara dayalı ve sonrasında alt tasvirlerini de içeren 19 sayfalık bir ahlaki belgedir. Bunlardan bazıları izleyicinin ahlak seviyesini düşürecek veya suçluya yakınlık duyuracak hiçbir üretimin yapılmaması, seyirciye hayatın doğru bir portresinin sunulması, doğal veya insan yapımı kuralların gülünç hale getirilmemesi ve şiddete sempati duyulmasına izin verilmemesi vb. gibi kurallardır(Shurlock, 1947, s. 142). Hays, hali hazırda çekilen filmlerin gösterimini engellemenin zor olması nedeniyle başka bir yöntem geliştirmiştir. Böylece filmlerin dağıtımından önce idarenin onayı gerekeceği karara bağlanmıştır(Shurlock, 1947). Bu kararlar PCA, film stüdyolarının senaryolarını inceleme ve uygunluk onayı verme yetkisi kazanmıştır. Onay verilmemiş filmler stüdyoya bağlı dağıtım şirketlerince dağıtılmamakta ve filmlerin gösterim şansı kısıtlı olmaktadır. 1934 yılında bu durum stüdyolarla yapılan bir anlaşmayla kabul edilmiştir. Bir yaklaşıma göre stüdyoların bu yasaya karşı çıkmamasının nedeni stüdyoların politik ve cinsel konularla ilgilenmeye ve hatta nazik konuları incelikle ele almaya yönelik etik baskılardan kurtarmış olmasıdır(Monaca, 2002, s. 266). Başka bir yaklaşıma göre ise ekonomik nedenler daha belirleyici olmuş, eyaletlerdeki sansür ve dağıtım ağının dışında kalma korkusu stüdyoları anlaşmaya zorlamıştır(Gomery, 2005, ss. 169–170).

Bu anlaşmayla Hays Prensipleri bağlamında, çıplak kadın ve erkek bedenlerine yer vermek, uyuşturucu ve kaçakçılığı göstermek, din adamlarını küçümsemek, dinî bağlamı dışında tanrı ve İsa sözcüklerine yer vermek vb. şeyler yasaklanmıştır.(Teksoy, 2009, s. 100) PCA, cinsellik ve suça sürüklenmeyi engellemenin yanı sıra siyasi ve dini amaçlarla da hareket etmiştir. Tanrı, cehennem ve lanet gibi sözcükleri sansür eden bir dizi kural konulmuş ve açıkça

uygulanmıştır(Monaca, 2002, s. 266). Bu prensiplere göre farklı ırklardan olan insanların ilişkilerini göstermek veya halkın kurum ve temsilcilerini kötülemek yasaktır. Tarihi çarpıtmak veya insanların koyduğu yasaları küçük düşürmek de yasaktır. Burada hangi tarih veya kimin tarihi gibi bir sorular akıllara gelmektedir. Bu sorular da Hollywood'un, tarihi kendi gözüyle yeniden yazdığı gibi bir ihtimali akıllara getirmektedir. Ayrıca yasa gereği filmlerde iyi ögelere yer verilmesi ve filmin sonunda kötülerin cezalandırılması mutlu son ideolojisi(Yılmaz, 2011) olarak anılan şeyi de beraberinde getirmiştir. Hays, on yıl içinde ABD'de gösterilen filmlerin %98'inin kendi onayından geçeceğini tahmin etmiştir. Bu kurulun onayı olmadan herhangi bir film üretilip dağıtmayacağını onaylayan stüdyolar, kuruluşun isteği doğrultusunda değişiklik yapmak, sahne veya diyalog eklemek zorunda kalmıştır(Shurlock, 1947, s. 144). Yasağı delmenin kâğıt üzerinde bir karşılığı olmasa da hem eyaletlerin hem de üye dağıtım şirketlerinin boykotuna maruz kalınması kaçınılmazdı. Hays'ın kuralları aracılığıyla sinema ABD'de orta sınıf halkın hayatını, başka bir ifadeyle hayat standardını başarıyla betimleyen bir aracına dönüşmüştür(Güvemli, 1960, s. 99). Tutucu, örf ve adetlere, ulusal ve ırksal değerlere bağlı bu izleyici için belirli bir çizgiden ayrılmayan, aileyi, vatani, inancı merkezine alan öyküler, duygular ve kahramanlar sunulmuştur(Scognamillo, 1994, s. 66). Bu prensiplerin içinde yalnızca Amerikan izleyicisi için değil, uluslararası izleyicilere yönelik ifadeler de yer almıştır. *Diğer ulusların tarihi, kurumları, önde gelen insanları ve yurttaşlarının adil bir şekilde temsil edilmesinin sağlanması*(Mayer, 1947, s. 34) ifadesi bunun göstergesidir. Bu yasanın uygulanması 1966 yılına kadar sürmüştür ve sonrasında farklı şekillerde ancak daha az etkili olarak etkisini günümüze dek sürdürmüştür.

Soğuk Savaş'ın başladığı günlerde, Temsilciler Meclisinde, Amerika Karşı Faaliyetleri İzleme Komitesi (*House Un-American Activities Committee – HUAC*) mahkeme celbi gücünü bir silah olarak kullanarak bazı sinemacıları duruşmalarda ifade vermeye çağırmıştır. FBI tarafından sağlanan kanıtlara dayanan bu duruşmalarda, komite üyelerinin yaklaşımları ülkenin kurumlarına sızan komünistlere ve tanınmış kişilere dair bir korku iklimi yaratmıştır. Bu komitenin üyelerinden biri Kaliforniya temsilcisi olan Richard Nixon'dır. İfadesine başvuru sinema temsilcilerinden biri ise oyuncu Ronald Reagan'dır. İleride başkanlık yapacak bu iki ismin, Hollywood'un sahip olduğu güç ve politikayla ilişkisine dair erken sayılabilecek bir dönemde bilgi sahibi olmaları bu çalışma bağlamında oldukça manidardır.

Burada ifade edilmesi gereken FBI'nin, sinemanın bir ulus ve ulusal kimlik inşa etmedeki rolünü birçok akademisyenden önce fark etmiş ve ona göre hareket etmiş olmasıdır. FBI'a göre Benedict Anderson'un *Hayali Cemaatler*(Anderson, 2020) adını verdiği kurgulanmış, kolektif olarak zihinlerde, dilde, söylemde tasavvur edilen ulusun oluşumunda sinema önemli bir yer tutmaktadır(Sbardellati, 2012, s. 42). FBI'ın o yıllarda keşfettiği sinemanın ulusal kimlik inşa etmedeki rolü, bugün sinemanın kazandığı yeni işlevlerle beraber hala devam etmektedir. Sinemanın politika ve uluslararası ilişkilerle kurduğu bağlarda yeni işlevlere rastlamaktayız. Bunlardan ilki ve FBI'ın farkında olduğu üzere inşa ve kimlik oluşturma işlevidir. İkincisi, sinemanın kitlesel izleyicinin ilgisini çekerek ulusal bir amaç veya yabancı olarak görülen ötekiyi kötülemek için kullanılmasıdır. Üçüncü olarak kim olduğumuza ve diğer insan veya ülkeleri nasıl göreceğimize dair grupsal ve toplumsal aidiyetler oluşturmamıza katkı sağlamasıdır. Son olarak ise sinema, uluslararası politikaya dair normları, pratikleri ve değerleri ifşa ederek tartışmaya açabilmektedir(Carter & Dodds, 2014, ss. 16–20). Basitçe söylemek gerekirse sinemanın veya filmlerin uluslararası politikayı yansıttığı düşüncesi yanlış olmamakla beraber eksiktir. Filmler yalnızca politikayı yansıtmazlar. Yer yer hem politikayı hem de toplumu şekillendirir veya bunu yapamadığı yerlerde yönlendirir. Bu nedenle sinema ve uluslararası politika arasında çok daha köklü ve çok daha katmanlı bir ilişki bulunmaktadır.

2.2. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde Sinemanın Gelişimi ve Uygulamalar

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin öncüsü olan Rusya Komünist Partisi (Bolşevik)'nin ilk lideri devrimci Vladimir Lenin, 1919'da sinema ve fotoğrafçılık alanını tümüyle kamulaştırdı ve bir sinema okulu açtı. Sinemanın yeni rejimin ilkelerini geniş kitlelere benimsetilmesinde önemli bir rol oynayabileceğini düşünen Lenin, sinemanın propaganda olarak kullanımının önemini anlamıştı. Vagonları sinema salonlarına dönüştürülmüş trenlerle ülkenin her yanında yeni rejimin temellerini anlatan filmler gösterildi. 1925 tarihli *Bronyenosyets Potyomkin* (Potemkin Zırhlısı-1925) bu anlayışın zirvesiydi. Çarlık Rusya'sının donanmasında görev yapan *Potemkin Zırhlısı*ndaki denizcilerin kötü yaşam koşulları ve özellikle kötü yemeklere karşı isyan etmelerini anlatan filmde, denizciler, kötü koşullar nedeniyle komutanlarına karşı ayaklanma başlatır. Geminin kontrolünü ele geçiren denizcilerin isyanı Odessa şehrinde kıyıya ulaşır ve halkın desteğiyle büyür. Ancak Çarlık askerleri, Odessa'daki halkı vahşice bastırır. 1905 yılı olaylarının yıl dönümü için çekilen film,

Endonezya'da 1933 yılında Hollanda donanmasına bağlı başka bir zırhlıda çıkan isyana da esin kaynağı olmuş ve sinemanın önemini ortaya çıkarmıştı(Teksoy, 2009, s. 144).

2. 3 Nazi Almanya'sında Sinemanın Gelişimi ve Uygulamalar

Birinci Dünya Savaşı'ndaki yenilginin ardından kurulan Weimar Cumhuriyeti, 1929 ekonomik bunalımının da etkisiyle zayıflarken Nasyonal Sosyalist düşünce önem kazanmaya başladı. 1930 seçimlerinde 107 sandalye, 1932 seçimlerindeyse 120 sandalye kazanan hareketin lideri Adolf Hitler, 30 Ocak 1933'te şansölyeliğe getirildi. Komünizm tehdidini kullanarak meclisi, kişisel özgürlükleri ve diğer partileri lağveden Hitler, 1934'te cumhurbaşkanı Hindenburg'un ölümüyle bu görevi de üstlendi. Ardından gerçekleşen halk oylamasıyla konumunu meşrulaştırdı ve Almanya'da mutlak egemen hale geldi(Armaoğlu, 1975, ss. 551–555).

Hitler'in propaganda bakanı Gobbels, 1933'te devlet kültür odalarını kurarak sinemayı tek bir merkezden yönetmeye başladı. Gobbels'e göre sinema, halkı ölüm kalım savaşına hazırlayacak önemli bir aygıttı(Teksoy, 2009, s. 292). Alman sinemasının propaganda ürünlerinin zirvesi İradenin Zaferi adlı yapımdı.

1934 yılında Nürnberg'de gerçekleşen Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'nin yıllık mitingini ve Adolf Hitler'in liderliğindeki Nazi Almanyası'nın yükselişini konu alan filmin yapımı, bizzat Hitler'in isteğiyle gerçekleştirilmiş ve Nazi rejiminin ideolojisini, gücünü ve organizasyonunu yüceltmeyi amaçlamıştır. Filmde, Nazi Partisi'nin liderlerinin konuşmaları, ordu gösterileri, gençlik organizasyonlarının marşları ve halkın coşkulu tezahüratları gibi sahneler yer alır. Özellikle Adolf Hitler'in karizmatik bir lider olarak sunulmasına büyük bir vurgu yapılmıştır. "İradenin Zaferi" görsel olarak çarpıcı, yenilikçi sinematografik teknikler kullanan bir yapımdır. Riefenstahl, film boyunca geniş açı çekimler, dikkatlice koreografiye edilmiş kitle sahneleri ve Hitler'in miting alanına gelişini dramatize eden sekanslarla izleyicilere büyük bir görsel etki yaratmıştır.

3. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Filmler, bir ülkenin kültürel değerlerini, yaşam biçimini, tarihini ve politik ideolojilerini geniş bir kitleye ulaştırarak, o ülkenin imajını uluslararası arenada şekillendiren sanatsal ve ticari ürünlerdir. Bu nedenle sinema ürünleri, tarihin birçok döneminde hükümetler ve devletler tarafından siyasi propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Özellikle savaş zamanlarında veya

ideolojik çatışmaların yoğun olduğu dönemlerde filmler, belirli bir siyasi mesajı kitlelere iletmek ve kamuoyunu etkilemek için bir mecra haline gelmiştir. Sinema, ulus inşası ve milliyetçilik açısından da önemli bir araçtır. Uluslararası ilişkilerde, bir ülkenin kendi kimliğini ve ulusal değerlerini tanımlamak için sinemayı kullanması sıkça rastlanan bir durumdur. Sinema, belirli bir milletin tarihini, kahramanlarını ve ortak değerlerini öne çıkararak hem içeride hem de dışarıda bir ulusal kimlik inşasına katkıda bulunur. Sinema ve uluslararası ilişkiler arasındaki ilişki, kültür, politika, savaş, ideoloji ve kimlik gibi pek çok farklı düzeyde kendini gösterir. Sinema, uluslararası arenada yumuşak güç unsuru olarak kullanıldığı gibi, devletlerin kendi politik ve ideolojik mesajlarını yaymak için başvurduğu bir propaganda aracı da olabilir. Aynı zamanda sinema, küresel sorunları ve çatışmaları ele alarak, uluslararası kamuoyunda farkındalık yaratma ve toplumsal değişim sağlama potansiyeline sahiptir.

4. KAYNAKÇA

- Anderson, B. (2020). *Hayali Cemaatler* (İ. Savaşır (Çev.)). Metis Yayınları.
- Armaoğlu, F. H. (1975). *Siyasi Tarih: 1789-1960*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Betton, G. (1986). *Sinema Tarihi* (Ş. Tekeli (Çev.)). İletişim Yayınları.
- Carter, S., & Dodds, K. (2014). *Uluslararası Politika ve Film: Mekân, Vizyon, Güç*. Matbuat Yayın Grubu.
- Erdoğan, N. (1992). *Sinema Kitabı*. Ağaç Yayıncılık.
- Gomery, D. (2005). Economic and Institutional Analysis: Hollywood as Monopoly Capitalism. İçinde M. Wayne (Ed.), *Understanding Film : Marxist Perspectives* (ss. 168–181). Pluto Press.
- Güvemli, Z. (1960). *Sinema Tarihi : Başlangıcından Bugüne Türk ve Dünya Sineması*. Varlık Yayınları.
- Mayer, G. M. (1947). American Motion Pictures in World Trade. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 254(The Motion Picture Industry (Nov.)), 31–36.
- Monaca, J. (2002). *Bir Film Nasıl Okunur? Sinema Dili, Tarihi ve Kuramı-Sinema, Medya ve Mültimedya Dünyası* (E. Yılmaz (Çev.)). Oğlak Yayıncılık.
- Our History*. (2021). <https://www.motionpictures.org/who-we-are/#our-history>, (Erişim Tarihi: 12.09.2024)
- Rotha, P. (2000). *Sinemanın Öyküsü* (İ. Şener (Çev.)). İzdüşüm Yayınları.
- Sbardellati, J. (2012). *J. Edgar Hoover Goes to the Movies: The FBI and the Origins of Hollywood's Cold War*. Cornell University Press.
- Scognamillo, G. (1994). *Amerikan Sineması*. Ağaç Yayıncılık.

- Shurlock, G. (1947). The Motion Picture Production Code. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 254(The Motion Picture Industry (Nov., 1947)), 140–146. <https://www.jstor.org/stable/1026152> (Erişim Tarihi: 12.09.2024)
- Teksoy, R. (2009). *Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi - Birinci Cilt* (Cilt 1). Oğlak Yayıncılık.
- Yaylagül, L. (2010). Hollywood: Tarihi, Ekonomisi, İdeolojisi. İçinde Y. G. Topçu (Ed.), *Hollywood'a Yeniden Bakmak* (ss. 9–23). De Ki Basım Yayım.
- Yılmaz, H. S. (2011) *Amerikan Sinemasına Egemen Mutlu Son İdeolojisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Güzel Sanatlar Enstitüsü

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ DIŞ POLİTİKASINDA FARKLI YAKLAŞIMLAR VE TARİHSEL GELİŞİMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Mehmet AKAY

Karabük Üniversitesi,– <https://orcid.org/0000-0002-3545-4067>

ÖZET

Amerika Birleşik Devletleri (ABD), tarih boyunca Avrasya kıtası haricinde ortaya çıkan tek dünya gücü olmuştur. Kendine özgü yönetim yapısı, coğrafyası, farklı etnik kökenleri bünyesinde taşıyan tek bir ulus olması, din ve dil konusunda özgürlükçü yaklaşımı gibi özellikleriyle ABD, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyanın iki süper gücünden biri olmuştur. Kendine has dış politika kültürüne sahip olan ABD, bu kültürü yine kendi tarihinden devşirmiştir. ABD temelinde, kurucu babalar arasındaki görüş farklılıklarına dayanan, ülkenin geleceği ve kimliğine dair farklı düşünceleri yansıtan dış politika yaklaşımları, kültür ve iç siyaset üzerinden tarihsel süreç içinde şekillenmiş ve dış politikaya yön veren belirli davranış biçimlerine dönüşmüştür. Söz konusu dış politika yaklaşımları ABD'nin dahil olduğu her uluslararası gelişme ile değişip gelişerek günümüze dek aktarılmıştır. Amerikan dış politikası neredeyse her zaman bu farklı yaklaşımların bir dengesinden oluşmuş, kendini dönemlere, olaylara ve ülkelere göre dönüştürmüştür. Bu nedenle de, kuruluşundan itibaren ABD dış politikasını söz konusu yaklaşımlar üzerinden açıklamak ve analiz etmek mümkündür. Bu yaklaşımlar, Hamilton, Jefferson, Jackson ve Wilson yaklaşımlarıdır. Yukarıda ifade edilen hususu değerlendirebilmek amacıyla çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde bu yaklaşımların tarihi üzerinde kısaca durulacaktır. İkinci bölümde, ABD'nin dış politika tarihi bu yaklaşımlar üzerinden genel hatlarıyla değerlendirilecektir. Üçüncü bölümde ise, bu yaklaşımların hala sürüp sürmediği irdelenerek günümüz ABD dış politikası değerlendirilecektir. Son olarak ortaya çıkan bütün bulgular, sistemsel bir bütünsellik içinde gözler önüne serilecektir.

Anahtar Kelimeler: ABD Tarihi, Dış Politika, Dış Politika Analizi

1. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ TARİHİ

Amerika kıtasının keşfiyle beraber önce İspanyollar ve Portekizliler ardından Fransızlar, Hollandalılar ve İngilizler kıtada çeşitli koloniler kurmuştur. Kıtanın kuzey kısmına İngilizler tarafından 1620'den itibaren koloniler kurulmaya başlanmış ve *New England* adı verilen 13 koloni belirleyici olmuştur. Bu koloniler kuzeyden güneye doğru sırayla: New York, New Jersey, Pensilvanya, Delaware, Maryland, Virjinya, Kuzey Karolina, Güney Karolina ve Georgia'dır.

Kıtanın kuzeyindeki kolonilerin büyük oranda ekonomik kaygılarla ve dini/politik baskılardan kaçarak kendilerine özgü bir yaşam kurmak zorunda olan insanlardan oluşması, söz konusu kolonileri kıtanın güneyindeki 1492 sonrası altın ve macera peşinde koşan insanlardan farklı bir konuma itmiştir. Bu farklı konum kuzey Amerika'daki İngiliz kolonilerinin, yeni dünyada benzeri olmayan koşullarda bir örgütlenmesiyle sonuçlanmıştır(Sander, 2009, s. 152). Kuzeyde ve haliyle İngiltere'ye yakın olanlar ticaret odaklı bir gelişme gösterirken güney kolonileri daha çok tarımla ilgilenmişlerdir. Hepsinin sahil şeridinde yer almaları da kıtaya tutunma ve deniz yoluyla tedarik zinciri oluşturma çabalarının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Bu kolonilerin diğer yerleşimlerden farkı İngiltere'deki demokratik düzen ve prensiplerin buralarda da aynı şekilde uygulanması olmuştur. Kral, Lordlar Kamarası ve Avam kamarasının karşılığı bu kolonilerde Vali, Senato ve Temsilciler meclisi olmuştur(Armaoğlu, 1975, s. 351).

Bu ilk yerleşimciler diğer toplulukların kendilerini takip edebilmeleri için öncü olduklarına ve kendilerine tanrıdan gelen bir misyon verildiği kanaatinde olmuşlardır. 1800'lere kadar süren göç dalgası da bu inancı güçlendirmiştir(Hook & Spanier, 2016, s. 11). 1600'ler boyunca Avrupa'dan kıtanın kuzeyine gelenlerin büyük çoğunluğunu İngilizler oluşturmuş İngiliz olmayanların toplamının oranı İngilizlerin %10'u geçmemiştir. Hal böyle olunca da kolonilerde İngiliz yasalarının Amerikan hali uygulanmış ve her yeni gelen göçmen bu Amerikalılaştırılmış kanunlara uyarak yerleşmiştir. Kolonilerdeki Amerikalılaştırma ve sonrasında bağımsızlığa giden yolun bir Amerikan öfke ve kader birliğinden kaynaklandığını söyleyen Sander'e göre ilkin, bölgedeki Fransızlara yönelen bu öfke 7 yıl savaşları sonunda dinmiştir. Ardından yerli Kızılderililere duyulan öfke Kızılderililerin gelişmiş bir silah teknolojisi veya kabilelerin bir araya gelmesini sağlayacak politik becerileri olmadığı için

aşılması kolay bir nokta olmuştur. İngiliz sömürgeciliğine duyulan öfkeyse bağımsızlık savaşına neden olmuştur(Sander, 2009, ss. 154–155).

Çalışmanın bu kısmında esasen bağımsızlık sonrasında ABD'nin inşa süreciyle beraber farklı dış politika yaklaşımlarının ortaya çıkışı da anlatılacaktır. 1783'teki bağımsızlıktan sonra ilk olarak batı topraklarının ne olacağı/nasıl paylaşılacağı sorunu ortaya çıkmıştır. Koloniler batı topraklarının paylaşılmasını isterken kimileri yerlilere veya yeni gelen göçmenlere verilmesini istemiş ve bir sonuca varılamamıştır. Kongre de henüz böylesine büyük bir karar verecek kadar yetkili olmadığından sorun çözülememiştir. New York kolonisi yetkisini Kongre'ye devretmiş ve böylece diğer kolonilerin de aynısını yapması ile Kongre karar almaya yetkili kılınmıştır. Bu nedenle yeni bir toplantı tertiplenmiş ve *Philadelphia Konvansiyonu* adı verilen bu süreç ile ülke ile alakalı önemli temeller şekillendirilmiş ve o gün alınan kararlarla günümüz Amerika'sına yön verilmiştir. Konvansiyonda, eyaletlerin ve merkezi hükümetin yetkileri, eyaletlerin temsilinin neye göre olacağı ve yeni eyaletlerin nasıl bir yol izleyeceği gibi birçok önemli tartışma yürütülmüştür. Tartışmalar sonucunda dış politika, savunma, yurt dışı ve eyaletler arasındaki ticaret hakkı federal devlete, açıkça federal yönetime verilmemiş her yetki eyaletlerde kalmıştır(Rémond, 2018, s. 35). Temsil konusundaysa, küçük büyük fark etmeksizin bütün eyaletlerin 2 sandalyesi bulunan senato ve büyüklükleri ölçüsünde nispi temsil edilecekleri temsilciler meclisi kurulmasına karar verilmiştir(Rémond, 2018, s. 36). Son olarak yeni katılan eyaletlerin eşit statüde olmasına karar verilmiştir.

Bu tür sorunlara Locke ve Montesquieu okumuş, Avrupa Aydınlanmasının etkisindeki delegelerin buldukları çözümler oldukça zekice olmuştur. Yasama, yürütme ve yargı kesinlikle birbirinden ayrılarak ve birbirlerini denetleyerek bir denge unsuru yaratılmıştır. Kimi görüşlere göreyse bu tartışmalar düzenli ve uygar bir toplum kurmaya çalışan bilge kişilerin eserinden ziyade kendi ayrıcalıklarını ellerinden kaçırmamaya çalışırken halk desteğini de alabilmek adına, kendini destekleyecek gruplara hak ve özgürlük vermeye benzemektedir(Zinn, 2018, s. 104). Bu yaklaşım, şüphesiz ülkenin dış politika anlayışına da yansımış ve çeşitli görüşlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

2. FARKLI DIŞ POLİTİKA YAKLAŞIMLARI VE TARİHSEL GELİŞİMLERİ

Yukarıda da değinildiği gibi Amerikan dış politika gelenekleri de bu dönemde şekillenmiştir. Dış politika geleneklerini dış politikaya yön veren davranış kodları veya tümüyle

rasyonellikle açıklanamayan tarafı olarak ifade etmek mümkündür(Sümer, 2008, s. 120). Temelde kurucu babalar arasındaki görüş farklılıklarına dayanan ve ülkenin geleceği ve kimliğine dair farklı görüşler olarak tanımlayabileceğimiz dış politika yaklaşımları hem muhalefet hem de iktidardaki çeşitli partiler aracılığıyla günümüze dek aktarılmıştır(Okur, 2010, s. 147). Amerikan dış politikası neredeyse her zaman söz konusu farklı ekollerin bir dengesinden oluşmuş kendini dönemlere, olaylara ve ülkelere göre dönüştürmüştür. Bu nedenle bu ekolleri durağan veya yeniliğe kapalı olarak değerlendirmemek gerekmektedir. Bu farklı dış politika ekolleri Walter Russel Mead'e göre: Hamilton, Jefferson, Jackson ve Wilson ekolüdür(Mead, 2002).

Amerikalı bir subay, devlet adamı ve George Washington'un başkanlığı sırasında 1789'dan 1795'e kadar ABD'nin ilk hazine bakanı olarak görev yapan kurucu unsurlardan olan Alexander Hamilton'a göre ticaret birincil önceliklidir. Hamilton ekolü, İngiltere'nin kendi dönemlerinde dünyanın en güçlü devleti olduğunu ve ona ayak uydurarak, onun yolunu izleyerek başarılı olabileceğini ve bunun yolunun da ticaretten geçtiğini ifade eden yaklaşımdır. İngiltere'nin deniz gücünü örnek alan, ticaret ve sanayi gelişmesini önceleyen ve hükümetin endüstri üretiminin gelişmesi için kolaylık sağlaması ve şirketlerin arkasında durması gerektiğini savunan bu yaklaşıma göre dünya bir pazar yeridir ve ABD dış politikasının amacı ülkesinin bu pazardaki konumunu güçlendirmektir(Okur, 2010, ss. 149–150). İnsan doğasının mükemmelliğinden, hatta önemli ölçüde geliştirilebilirliğinden şüphe duyma anlamında muhafazakârdırlar; ancak ticaretin ve onu destekleyen kurumların büyümesine eşlik edecek faydalar konusunda iyimserdirler. ABD'nin ilk yüzyılı boyunca Hamilton ekolü dünyanın önde gelen ticaret gücü Britanya ile işbirliğini savunmuştur. Britanya'nın 20. yüzyılda gerilemesiyle birlikte ABD'nin dünya ticaretinde ön sıralara çıkmasını sağlamışsa da temel inançları değişmemiştir. Hamilton ekolüne göre ticaret, hem dış politikanın varlık nedeni hem de barış ve istikrar gibi yan faydalar sağlayan bir unsur olarak görülmüştür(Mead, 2002, ss. 103–120).

Şüphesiz ki Hamilton ekolü, Amerikan dış politikasının şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Özellikle 19. yüzyılda, ABD'nin sanayileşmesi ve ekonomik büyümesi ile birlikte bu yaklaşım daha da belirgin hale gelmiştir. Günümüzde de hem Cumhuriyetçi hem de Demokrat parti, zaman zaman Hamiltoncu ilkeleri benimsemekte ve dış politikalarını bu çerçevede şekillendirmektedir. Hamiltonculuk, Amerikan dış politikasının ekonomik temellere dayanan ve askeri gücü stratejik bir araç olarak gören bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu

perspektif, ABD'nin uluslararası ilişkilerdeki rolünü ve stratejilerini anlamada kritik bir önem taşımaktadır.

Amerikalı diplomat, avukat, mimar, filozof ve 1801-1809 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri'nin üçüncü başkanı olarak görev yapan kurucu unsurlardan olan Thomas Jefferson'da ifadesini bulan özgürlük ve değer yaklaşımında dış politikanın temeli, askeri unsurlar baki kalmak şartıyla, Amerikan özgürlüğünü ve değerlerini korumaktır. Ayrıca tarıma dayalı ekonomik modeli savunan Jefferson'a göre toprakla çalışmak ve küçük zanaatlar Amerikalılara kişisel sorumluluk, doğruluk dürüstlük gibi özellikleri öğretecektir. Jeffersoncu düşüncenin mihenk taşı demokrasidir ve Jefferson ekolüne göre demokrasi, ticaretin mutlu bir yan etkisi olarak değil, ancak dikkatli bir şekilde işlenmesinin sonucu olarak ortaya çıkar. Hamilton ekolünün insan doğası konusunda kötümser ama ticaret kurumları konusunda iyimser oldukları yerde, Jefferson ekolü bunun tam tersidir. Bireye saygı duyarlar ve kurumların, özellikle de ticaret kurumlarının kişisel erdemi yozlaştıracağından korkarlar. Bu nedenle diğer uluslarla ilişkilere şüpheyle yaklaşmışlardır. Demokrasiyi dış ilişkilerin karmaşasında riske atmaktansa kendi ülkelerinde mükemmelleştirmek daha iyidir. Düşmanları onları izolasyonist olarak adlandırırsa da milliyetçi terimini daha uygun düşmektedir. Ancak, nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, Jefferson ekolü ülke çıkarlarını uluslararası çıkarların o kadar önüne koymuşlardır ki, Amerikan kıyılarının ötesindeki dünyaya karşı kayıtsızlık, hatta düşmanlık izlenimi yaratmışlardır(Mead, 2002, ss. 175–207).

Jeffersonculuk, günümüzdeki Amerikan dış politikası tartışmalarında hala önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle, değerlerin mi yoksa çıkarların mı ön planda olması gerektiği konusundaki tartışmalar Jeffersoncu düşüncenin etkisini göstermektedir. Jeffersoncu politikalar, ABD'nin uluslararası ilişkilerde daha temkinli ve içe dönük bir yaklaşım benimsemesini savunur. Jeffersonculuk, Amerikan dış politikasında önemli bir düşünce okulu olarak, ulusal çıkarların korunması ile etik değerlerin gözetilmesi arasında bir denge kurmaya çalışmaktadır. Bu yaklaşım, ABD'nin uluslararası alandaki rolünü ve kendi iç dinamiklerini şekillendirmede etkili olmuştur.

Başkanlığından önce ABD Ordusu'nda general olarak ün kazanan ve ABD Kongresi'nin her iki kanadında da görev alan Andrew Jackson, ABD'nin yedinci başkanı olarak görev yapan bir avukat, general ve devlet adamıydı. Adını "general" Jackson'dan alan Jackson ekolü de benzer şekilde ülke içi bir yönelime sahip olmakla birlikte, Amerika'nın yurtdışındaki en enerjik

çıkar ve güç iddialarının arkasındaki itici güç olmuştur. Jefferson ekolünün elitizme yöneldiği, demokrasiyi yukarıdan aşağıya aktardıkları yerde, Jackson ekolü popülisttir ve demokrasinin halkın kendisinden kaynaklandığını savunmuştur. Jefferson ekolünün çekingen milliyetçiliğinin aksine, Jackson ekolü kavgacı bir milliyetçiliğe sahiptir. Onur konusunda oldukça titiz davranan Jackson ekolü, yabancıların ve yasaların ötesindeki diğer aşağı ırkların haklarının inkâr edilmesinden rahatsızlık duymazlar. Dört ekolün en militanı olan Jackson, savunma harcamalarını sürekli olarak desteklemiş ve bir kez satın alındıktan sonra silahları kullanmakta asla isteksiz olmamışlardır. Yine de savaşta amaçları dünyayı kurtarmaktan ziyade Amerikan zaferi olmuştur. Dünyanın kurtarılıp kurtarılamayacağıyla pek de ilgilenmeyen Jackson ekolünün tek kaygısı Amerikan onurunun ve çıkarlarının yurtdışında güçlü bir şekilde savunulmasıdır(Mead, 2002, ss. 220–260).

Jackson ekolü, günümüzde, genellikle Cumhuriyetçi Parti tarafından desteklenir. Bu yaklaşım, Amerikan milliyetçiliğini ve ulusal kimliği ön plana çıkarırken, dış politikada daha az müdahaleci bir tutum sergilenmesini önerir. Jackson ekolü, Amerikan dış politikasında ulusal çıkarların korunması, tek taraflılık ve güç kullanımı gibi unsurları ön planda tutan bir ideolojik çerçeve sunar.

1913-1921 yılları arasında ABD'nin 28. başkanı olarak görev yapan siyasetçi ve akademisyen Thomas Woodrow Wilson, Milletler Cemiyeti'nin önde gelen mimarıydı ve dış politikadaki ilerici duruşu Wilson ekolünü ortaya çıkardı. Bu ekolün temelinde demokrasinin yayılması ve demokrasi aracılığıyla dünyayla bütünleşme çabaları yatmaktadır. Ayrıca, insan haklarının korunması, uluslararası hukuka ve normlara bağlılık, çok taraflılık ve uluslararası örgütlerde aktif rol alma, serbest ticaret ve ekonomik ilişkilerin teşviki öne çıkan diğer ilkeler arasında yer almaktadır(Mead, 2002, ss. 135–165).

Wilson ekolü, 20. yüzyılın geri kalanında olduğu gibi 21. yüzyılda da Amerikan dış politikasına yön vermeye devam etmektedir. Özellikle liberal değerlerin yayılması ve demokrasinin teşviki konusunda Wilson ekolü oldukça etkili olmuştur. Amerikan dış politikasında idealizmin yükselişine öncülük eden Wilson ekolü günümüze kadar etkisini sürdürmüştür.

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Amerikan dış politikası kuruluşundan bu yana söz konusu 4 ekolün farklı farklı dağılım ve yaklaşımlarından oluşmuştur. Dış politika bu yaklaşımların bir koalisyonudur ve çoğunlukla hiçbir zaman tek başına dış politika oluşturmamıştır. Farklı dış politika yaklaşımlarına sahip olmak, güçlü bir devletin sahip olduğu bir lükstür, küçük devletler tek bir dış politika hedefine veya çıkarına sahipken ABD gibi bir devlet bunu çeşitlendirme imkanına ve gücüne sahip olmuştur. Bu nedendir ki farklı dış politika krizlerinde farklı yaklaşımlar belirleyerek ülkenin çıkarına en uygun politika tercihinde bulunabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Armaoğlu, F. H. (1975). *Siyasi Tarih: 1789-1960*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Hook, S. W., & Spanier, J. (2016). *Amerikan Dış Politikası*. İnkılap Kitabevi.
- Mead, W. R. (2002). *Special Providence: American Foreign Policy and How It Changed the World*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203821626>
- Okur, M. A. (2010). *Emperyalizm, Hegemonya, İmparatorluk*. Ötüken.
- Rémond, R. (2018). *ABD Tarihi* (2. baskı). Dost Kitabevi.
- Sander, O. (2009). *Siyasi Tarih İlkçağlardan 1918'e*. İmge Kitabevi.
- Sümer, G. (2008). Amerikan Dış Politikasının Kökenleri ve Amerikan Dış Politik Kültürü. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(19), 119–144.
- Zinn, H. (2018). *Amerika Birleşik Devletleri Halklarının Tarihi*. İmge Kitabevi Yayınları.

ÇALIŞAN CEZAYİRLİ KADINLARIN GERÇEKLİĞİ VE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR

Ahlam Ahmaid¹

Özet

Bu makalede, Cezayir'in bağımsızlığından günümüze kadar izlediği kamu politikasını, ekonomik ve politik boyutları göz ardı etmeden, sosyal açıdan ele almaya çalıştık.

Bu makale, kadınların kamu yaşamına katılımı konusunda arzu ettiğimiz değişimin, hükümetin performans düzeyine ve siyasi otoritelerin istekliliğine bağlı olduğunu öne süren bir hipotezi paylaşmaktadır. Makale ayrıca, Cezayir yetkililerinin, kadınların sosyo-politik ve ekonomik hayata katılımını sağlamak amacıyla hükümet planlarının hazırlanmasında toplumsal cinsiyet yaklaşımını dikkate alarak kadınların entegrasyonuna verdiği önemi tartışmaktadır. Analizimiz, demografik faktörler, eğitim ve okullaşma gibi değişim göstergelerine dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cezayir, Feminist Aktivite, Kadınların Ekonomik Katılımı, İşsizlik.

¹ PhD candidate, Kirikkale University, email: imi.ahlam23@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4763-5869>.

MASS TOURISM AND OVERTOURISM: A COMPLEX RELATIONSHIP

Assist. Prof. Dr. MURAT BAYRAKTAR

Istanbul Esenyurt University, muratbayraktar@esenyurt.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-4028-192X

ABSTRACT

Mass tourism, characterized by large-scale, organized travel to popular destinations, has long been a driving force behind economic growth and cultural exchange. However, the rapid increase in global tourism has led to concerns about overtourism, a phenomenon where the number of tourists exceeds the destination's capacity to manage their impact effectively. This abstract explores the complex relationship between mass tourism and overtourism, examining the factors that contribute to the latter and the potential negative consequences on local communities, ecosystems, and cultural heritage. It discusses the importance of understanding carrying capacity, the maximum number of visitors a destination can accommodate without causing significant negative impacts. The paper also explores strategies for managing overtourism, such as implementing sustainable tourism practices, diversifying tourism offerings, and promoting responsible tourism behavior. By examining the challenges and opportunities associated with mass tourism and overtourism, policymakers, tourism industry professionals, and local communities can work together to develop sustainable tourism strategies that benefit both visitors and host communities.

Key words: mass tourism, overtourism, sustainable tourism, carrying capacity, tourist impacts

EXPLORING INTERNET GOVERNANCE THROUGH MULTIPLE STAKEHOLDERS: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND ADVANCEMENTS

Prof. Dr. Martin Hans Knahl

Charles Darwin University- Australia

Abstract:

The Internet is the global data communications infrastructure based on the interconnection of both public and private networks using protocols that implement Internetworking on a global scale. Hence the control of protocol and infrastructure development, resource allocation and network operation are crucial and interlinked aspects. Internet Governance is the hotly debated and contentious subject that refers to the global control and operation of key Internet infrastructure such as domain name servers and resources such as domain names. It is impossible to separate technical and political positions as they are interlinked. Furthermore the existence of a global market, transparency and competition impact upon Internet Governance and related topics such as network neutrality and security. Current trends and developments regarding Internet governance with a focus on the policy-making process, security and control have been observed to evaluate current and future implications on the Internet. The multi stakeholder approach to Internet Governance discussed in this paper presents a number of opportunities, issues and developments that will affect the future direction of the Internet. Internet operation, maintenance and advisory organisations such as the Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) or the Internet Governance Forum (IGF) are currently in the process of formulating policies for future Internet Governance. Given the controversial nature of the issues at stake and the current lack of agreement it is predicted that institutional as well as market governance will remain present for the network access and content.

Keywords: Internet Governance, ICANN, Democracy, Security

**A STUDY ON THE IMPACT OF HARDINESS AND ALIENATION ON BURNOUT
AND DATA ENTRY ERRORS IN RURAL HELLENIC HOSPITAL
LABORATORIES**

Angela Dellaporta , Aphrodite –M. Paleologou

National University of Avellaneda – Argentina

Abstract:

Erroneous computer entry problems [here: 'e'errors] in hospital labs threaten the patients—health carers- relationship, undermining the health system credibility. Are e-errors random, and do lab professionals make them accidentally, or may they be traced through meaningful determinants? Theories on internal causality of mistakes compel to seek specific causal ascriptions of hospital lab errors instead of accepting some inescapability. Undeniably, 'To Err is Human'. But in view of rapid global health organizational changes, e-errors are too expensive to lack in-depth considerations. Yet, that efunction might supposedly be entrenched in the health carers- job description remains under dispute – at least for Hellenic labs, where e-use falls behind generalized(able) appreciation and application. In this study: i) an empirical basis of a truly high annual cost of e-errors at about €498,000.00 per rural Hellenic hospital was established, hence interest in exploring the issue was sufficiently substantiated; ii) a sample of 270 lab-expert nurses, technicians and doctors were assessed on several personality, burnout and e-error measures, and iii) the hypothesis that the Hardiness vs Alienation personality construct disposition explains resistance vs proclivity to e-errors was tested and verified: Hardiness operates as a resilience source in the encounter of high pressures experienced in the hospital lab, whereas its 'opposite', i.e., Alienation, functions as a predictor, not only of making e-errors, but also of leading to burn-out. Implications for apt interventions are discussed.

Keywords: Hospital lab, personality hardiness/alienation, e-errors' cost, burnout.

GUIDELINES AND REQUIREMENTS FOR DEVELOPING TEAM AWARENESS SYSTEMS

Lecture Carsten Röcker

Universidad de Magallanes- Chile

Abstract:

This paper presents a set of guidelines for the design of multi-user awareness systems. In a first step, general requirements for team awareness systems are analyzed. In the second part of the paper, the identified requirements are aggregated and transformed into concrete design guidelines for the development of team awareness systems.

Keywords: User Interface Design, Awareness Systems, User- Centered Design, Human Factors.

AN ADAPTATION OF WIRELESS AND INTERNET TECHNOLOGIES IN LOGISTICS: AN ANALYTICAL APPROACH

Assoc. Prof. Dr. Apiwat Sangnoree

Green Heart Medical University- Guyana

Abstract:

This research is designed for helping a WAPbased mobile phone-s user in order to analyze of logistics in the traffic area by applying and designing the accessible processes from mobile user to server databases. The research-s design comprises Mysql 4.1.8-nt database system for being the server which there are three sub-databases, traffic light – times of intersections in periods of the day, distances on the road of area-blocks where are divided from the main sample-area and speeds of sample vehicles (motorcycle, personal car and truck) in periods of the day. For interconnections between the server and user, PHP is used to calculate distances and travelling times from the beginning point to destination, meanwhile XHTML applied for receiving, sending and displaying data from PHP to user-s mobile. In this research, the main sample-area is focused at the Huakwang-Ratchada-s area, Bangkok, Thailand where usually the congested point and 6.25 km² surrounding area which are split into 25 blocks, 0.25 km² for each. For simulating the results, the designed server-database and all communicating models of this research have been uploaded to www.utccengineering.com/m4tg and used the mobile phone which supports WAP 2.0 XHTML/HTML multimode browser for observing values and displayed pictures. According to simulated results, user can check the route-s pictures from the requiring point to destination along with analyzed consuming times when sample vehicles travel in various periods of the day.

Keywords: WAP, logistics, XHTML, internet

GENDER DISPARITIES IN SEXUAL PERCEPTION AND BEHAVIOR AMONG MARRIED ILOCANOS"

Cadorna Erwin

All American Institute of Medical Sciences-Jamaica

Abstract:

This study attempted to compare the sexual perceptions and behaviors of male and female married Ilocanos. Data were gathered from 1,374 married Ilocanos (687 husbands and 687 wives) from nine municipalities and one city of the First District of Ilocos Sur. Findings showed that the male and female married Ilocanos differ in their psychological and physical sexual perceptions, but they had common social and spiritual sexual perceptions. Moreover, they were consistent in their behaviors towards sex, except for their behaviour after sex without reaching orgasm, wherein the males feel bad after having sex without reaching orgasm, while the females simply sleep it off.

Keywords: Gender Differences, Ilocanos, Sexual Behavior and Perception.

**EXAMINING INTERNET USER BEHAVIOR: PATTERNS ACROSS VARIOUS
SITES AND THEIR INFLUENCE ON MARRIAGE TABOOS - A SURVEY OF
UNDERGRADUATE STUDENTS IN MASHHAD, IRAN**

Javadi Maryam , Homa Zanzanizadeh , Javadi Alimohammad

Dhamar University - Yemen

Abstract:

Regarding the multi-media property of internet and the facilities that can be provided for the users, the purpose of this paper is to investigate the users- behavioral patterns and the impact of internet on taboos of marriage. For this purpose a survey technique on the sample size amounted 403 students of governmental guidance schools of city of Mashhad in country of Iran were considered. The results showed, the process of using various internet environments depends on the degree of the users- familiarity with these sites. In order to clarify the effects of the Internet on the taboos of marriage, the non – internet parameters also considered to be controlled. The ttest held among the internet users and non-users, indicated that internet users possess lower taboos of marriage. Extraction of the effects of internet via considering the effects of non-internet parameters, indicate that addiction to the internet, creating a cordial atmosphere, emotional communication, and message attractive factors have significant effects on the family's traditional values.

Keywords: Internet, taboos of marriage, family, masscommunication, computer mediate communication.

UTILIZING PERSUASIVE TECHNOLOGY TO INFLUENCE END-USERS' IT SECURITY AWARENESS AND BEHAVIOR: A PILOT INVESTIGATION

Ai RahimMahbubur. Cheo Yin Ying , Ren Yeo

Ala-Too International University- Kyrgyzstan

Abstract:

Persuasive technology has been applied in marketing, health, environmental conservation, safety and other domains and is found to be quite effective in changing people-s attitude and behaviours. This research extends the application domains of persuasive technology to information security awareness and uses a theory-driven approach to evaluate the effectiveness of a web-based program developed based on the principles of persuasive technology to improve the information security awareness of end users. The findings confirm the existence of a very strong effect of the webbased program in raising users- attitude towards information security aware behavior. This finding is useful to the IT researchers and practitioners in developing appropriate and effective education strategies for improving the information security attitudes for endusers.

Keywords: Information security, persuasive technology, ITsecurity-aware behaviour, theory of planned behaviour survey.

CHALLENGES IN LEGAL REGULATION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN INNOVATION ACTIVITIES: AN INSTITUTIONAL APPROACH IN RUSSIA

Zhanna Mirskikh Mingaleva, Irina

Irkutsk State Pedagogical College- Russia

Abstract:

Part IV of the Civil Code of the Russian Federation dedicated to legal regulation of Intellectual property rights came into force in 2008. It is a first attempt of codification in Intellectual property sphere in Russia. That is why a lot of new norms appeared. The main problem of the Russian Civil Code (part IV) is that many rules (norms of Law) contradict the norms of International Intellectual property Law (i.e. protection of inventions, creations, ideas, know-how, trade secrets, innovations). Intellectual property rights protect innovations and creations and reward innovative and creative activity. Intellectual property rights are international in character and in that respect they fit in rather well with the economic reality of the global economy. Inventors prefer not to take out a patent for inventions because it is a very difficult procedure, it takes a lot of time and is very expensive. That-s why they try to protect their inventions as ideas, know-how, confidential information. An idea is the main element of any object of Intellectual property (creation, invention, innovation, know-how, etc.). But ideas are not protected by Civil Code of Russian Federation. The aim of the paper is to reveal the main problems of legal regulation of Intellectual property in Russia and to suggest possible solutions. The authors of this paper have raised these essential issues through different activities. Through the panel survey, questionnaires which were spread among the participants of intellectual activities the main problems of implementation of innovations, protecting of the ideas and know-how were identified. The implementation of research results will help to solve economic and legal problems of innovations, transfer of innovations and intellectual property.1

Keywords: Innovation activities, intellectual property rights, know-how, patents, indicators of innovation activities

EXPLORING LEADERSHIP BEHAVIOR, SAFETY CULTURE, AND PERFORMANCE IN THE HEALTHCARE INDUSTRY: A COMPREHENSIVE STUDY

YCheng- Wang ,Yi Yang , Sue Chang, Er Fen , Huang Guo

Shijiazhuang Tiedao University- China

Abstract:

Object: Review recent publications of patient safety culture to investigate the relationship between leadership behavior, safety culture, and safety performance in the healthcare industry. **Method:** This study is a cross-sectional study, 350 questionnaires were mailed to hospital workers with 195 valid responses obtained, and a 55.7% valid response rate. Confirmatory factor analysis (CFA) was carried out to test the factor structure and determine if the composite reliability was significant with a factor loading of >0.5 , resulting in an acceptable model fit. **Results:** Through the analysis of One-way ANOVA, the results showed that physicians significantly have more negative patient safety culture perceptions and safety performance perceptions than non- physicians. **Conclusions:** The path analysis results show that leadership behavior affects safety culture and safety performance in the health care industry. Safety performance was affected and improved with contingency leadership and a positive patient safety organization culture. The study suggests improving safety performance by providing a well-managed system that includes: consideration of leadership, hospital worker training courses, and a solid safety reporting system.

Keywords: Leadership Behavior, Patient Safety, Safety Culture, Safety Performance

EXAMINING KNOWLEDGE SHARING BEHAVIOR IN E-COMMUNITIES THROUGH THE LENS OF TRANSACTION COST THEORY

Teresa Ju , Chang Wu

Cangzhou Normal University- China

Abstract:

This study aims to examine the factors affecting knowledge sharing behavior in knowledge-based electronic communities (e-communities) because quantity and quality of knowledge shared among the members play a critical role in the community-s sustainability. Past research has suggested three perspectives that may affect the quantity and quality of knowledge shared: economics, social psychology, and social ecology. In this study, we strongly believe that an economic perspective may be suitable to validate factors influencing newly registered members- knowledge contribution at the beginning of relationship development. Accordingly, this study proposes a model to validate the factors influencing members- knowledge sharing based on Transaction Cost Theory. By doing so, we may empirically test our hypotheses in various types of e-communities to determine the generalizability of our research models.

Keywords: Electronic community, individual behavior, knowledge sharing, transaction cost theory.

ASSESSING OPERATIONAL RISKS IN MALAYSIAN HIGHWAY PROJECTS

Assoc. Prof. Dr. Farid Ezanee. Dr. Mohamed Ghazali

University of Mitrovica in Mitrovica- Kosovo

Abstract:

The Malaysia Highway Authority (MHA) was established by the Government in 1980 for the purpose of designing, constructing and maintaining toll highways in Malaysia that include the North-South Expressway and the Penang Bridge, which were procured using the publicly-funded traditional procurement. However following a recession in the mid 80-s, the operations of these tolledhighways had been privatized to ensure that their operational services continue through private financing as a result of long-term concession agreement concurred between the Malaysian Government and private operators. The change in the contract strategy for highway projects in Malaysia would have a great tendency to dictate a significant risk exposure towards the key parties involved, particularly the Malaysian Government as project principal, unless operational risks are clearly identified and managed via appropriate mitigation measures prior to a contract signing. This research identifies potential operational risks that have a possibility to occur in highway projects in Malaysia from the perspective of public sector clients. Since this research focuses on the operational risks for highway projects in Malaysia, the initial results acquired from literature review on the operational risks of highway projects in some Asian countries are then justified by a number of key individuals from the MHA through interviews. As a result, among key operational risks that have possibility to occur in the highway projects in Malaysia include initial toll-tariff decided by the Government, traffic congestion, change of road network and overloaded freight transportation, which could cause damage to the road surface and hence affecting the operation of a particular highway.

Keywords: Malaysia, operating highway project, operational risk.

**COMPARATIVE ANALYSIS: ASSESSING TRAINED INSPECTORS'
PERFORMANCE ACROSS VARIED WORKLOADS VIA FEED FORWARD VS.
FEEDBACK TRAINING APPROACHES**

Assis. Prof. Dr. Sittichai Phonsak.

University of Primorska, Koper- Slovenia

Abstract:

Objective of this study was to study and compare the effectiveness of inspectors who had different workloads for feed forward and feedback training. The visual search task was simulated to search for specified alphabets called defects. These defects were included of four alphabets in Thai and English such as s, n, n, X, and V with different background. These defects were combined in the specified alphabets and were given the different three backgrounds i.e., Thai, English, and mixed English and Thai alphabets. Sixty students were chosen as a sample in this study and test for final selection subject. Finally, five subjects were taken into testing process. They were asked to search for defects after they were provided basic information. Experiment design was used factorial design and subjects were trained for feed forward and the feedback training. The results show that both trainings were affected on mean search time. It was also found that the feedback training can increase the effectiveness of visual inspectors rather than the feed forward training significantly different at the level of .05

Keywords: visual search, feed forward, feedback training.

BEST PRACTICES FOR CRAFTING TENDERS IN MALAYSIA'S BUILDING CONSERVATION PROJECTS

Dr. Lim Lee

Yanshan University- China

Abstract:

Building conservation work generally involves complex and non-standard work different from new building construction processes. In preparing tenders for building conservation projects, therefore, the quantity surveyor must carefully consider the specificity of non-standard items and demarcate the scope of unique conservation work. While the quantity surveyor must appreciate the full range of works to prepare a good tender document, he typically manages many unfamiliar elements, including practical construction methods, restoration techniques and work sequences. Only by fulfilling the demanding requirements of building conservation work can the quantity surveyor enhance his professionalism an area of growing cultural value and economic importance. By discussing several issues crucial to tender preparations for building conservation projects in Malaysia, this paper seeks a deeper understanding of how quantity surveying can better standardize tender preparation work and more successfully manage building conservation processes.

Keywords: Conservation Works, Quantity Surveying Practice, Tender Preparation, Malaysia

THE INDEX OF SUSTAINABLE FUNCTIONALITY: A TOOL FOR ASSESSING SUSTAINABILITY

Assis. Prof. G.T. Tao , Dr. L. Cirella

Hengshui University - China

Abstract:

The index of sustainable functionality (ISF) is an adaptive, multi-criteria technique that is used to measure sustainability; it is a concept that can be transposed to many regions throughout the world. An ISF application of the Southern Regional Organisation of Councils (SouthROC) in South East Queensland (SEQ) – the fastest growing region in Australia – indicated over a 25 year period an increase of over 10% level of functionality from 58.0% to 68.3%. The ISF of SouthROC utilised methodologies that derived from an expert panel based approach. The overall results attained an intermediate level of functionality which amounted to related concerns of economic progress and lack of social awareness. Within the region, a solid basis for future testing by way of measured changes and developed trends can be established. In this regard as management tool, the ISF record offers support for regional sustainability practice and decision making alike. This research adaptively analyses sustainability – a concept that is lacking throughout much of the academic literature and any reciprocal experimentation. This lack of knowledge base has been the emphasis of where future sustainability research can grow from and prove useful in rapidly growing regions. It is the intentions of this research to help further develop the notions of index-based quantitative sustainability.

Keywords: Environmental engineering, index of sustainable functionality, sustainability indicators, sustainable development.

ADVANCING AN EFFICIENT FRAMEWORK FOR SECURE MOBILE APPLICATION DESIGN, DEVELOPMENT, AND UTILIZATION

Mohamed Serhani, Rachida Abdelghani, Dssouli, Benharref. Mizouni Rabe

University of Chittagong- Bangladesh

Abstract:

Nowadays, people are going more and more mobile, both in terms of devices and associated applications. Moreover, services that these devices are offering are getting wider and much more complex. Even though actual handheld devices have considerable computing power, their contexts of utilization are different. These contexts are affected by the availability of connection, high latency of wireless networks, battery life, size of the screen, on-screen or hard keyboard, etc. Consequently, development of mobile applications and their associated mobile Web services, if any, should follow a concise methodology so they will provide a high Quality of Service. The aim of this paper is to highlight and discuss main issues to consider when developing mobile applications and mobile Web services and then propose a framework that leads developers through different steps and modules toward development of efficient and secure mobile applications. First, different challenges in developing such applications are elicited and deeply discussed. Second, a development framework is presented with different modules addressing each of these challenges. Third, the paper presents an example of a mobile application, Eivom Cinema Guide, which benefits from following our development framework.

Keywords: Mobile applications, development of mobile applications, efficient mobile application, secure mobile application.

ANALYZING THE IMPACT OF CLASS ATTENDANCE ON PERFORMANCE: A STUDY OF INDUSTRIAL ENGINEERING STUDENTS TAKING STATISTICS AT THE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Tshaudi A. Motsima

Madhesh Agriculture University- Nepal

Abstract:

Class attendance is key at all levels of education. At tertiary level many students develop a tendency of not attending all classes without being aware of the repercussions of not attending all classes. It is important for all students to attend all classes as they can receive first-hand information and they can benefit more. The student who attends classes is likely to perform better academically than the student who does not. The aim of this paper is to assess the relationship between class attendance and academic performance of industrial engineering students. The data for this study were collected through the attendance register of students and the other data were accessed from the Integrated Tertiary Software and the Higher Education Data Analyzer Portal. Data analysis was conducted on a sample of 93 students. The results revealed that students with medium predicate scores ($OR = 3.8$; $p = 0.027$) and students with low predicate scores ($OR = 21.4$, $p < 0.001$) were significantly likely to attend less than 80% of the classes as compared to students with high predicate scores. Students with examination performance of less than 50% were likely to attend less than 80% of classes than students with examination performance of 50% and above, but the differences were not statistically significant ($OR = 1.3$; $p = 0.750$).

Keywords: Class attendance, examination performance, final outcome, logistic regression.

ENHANCING CIVIL ENGINEERING EDUCATION THROUGH FLIPPED LEARNING IN LABORATORY SETTINGS

Salvador Kant García-, Gerardo García, Shashi Rodríguez

AMA Computer College-Pangasinan- Philippines

Abstract:

This work shows the methodology of application and the effectiveness of the *Flipped Learning* technique for Civil Engineering laboratory classes. It was experimented by some of the professors of the Department of Civil Engineering at Tecnológico de Monterrey while teaching their laboratory classes. A total of 28 videos were created. The videos primarily demonstrate instructions of the experimental practices other than the usage of tools and materials. The technique allowed the students to prepare for their classes in advance. A survey was conducted on the participating professors and students (semester of August-December 2019) to quantify the effectiveness of the *Flipped Learning* technique. The students reported it as an excellent way of improving their learning aptitude, including self-learning whereas, the professors felt it as an efficient technique for optimizing their class session, which also provided an extra slot for class-interaction. A comparison of grades was analyzed between the students of the traditional classes and with *Flipped Learning*. It did not distinguish the benefits of *Flipped Learning*. However, the positive responses from the students and the professors provide an impetus for continuing and promoting the *Flipped Learning* technique in future classes.

Keywords: Flipped learning, laboratory classes, educational innovation, civil engineering, higher education, competences.

EMPOWERING AUTONOMOUS AGENTS: A CONSTRUCTIVIST APPROACH TO BOTTOM-UP SEQUENTIAL LEARNING

Olivier L. Hassas , Salima Georgeon

University of Ruhuna Matara- Sri Lanka

Abstract:

During the initial phase of cognitive development, infants exhibit amazing abilities to generate novel behaviors in unfamiliar situations, and explore actively to learn the best while lacking extrinsic rewards from the environment. These abilities set them apart from even the most advanced autonomous robots. This work seeks to contribute to understand and replicate some of these abilities. We propose the Bottom-up hiErarchical sequential Learning algorithm with Constructivist pAradigm (BEL-CA) to design agents capable of learning autonomously and continuously through interactions. The algorithm implements no assumption about the semantics of input and output data. It does not rely upon a model of the world given a priori in the form of a set of states and transitions as well. Besides, we propose a toolkit to analyze the learning process at run time called GAIT (Generating and Analyzing Interaction Traces). We use GAIT to report and explain the detailed learning process and the structured behaviors that the agent has learned on each decision making. We report an experiment in which the agent learned to successfully interact with its environment and to avoid unfavorable interactions using regularities discovered through interaction.

Keywords: Cognitive development, constructivist learning, hierarchical sequential learning, self-adaptation.

ASSESSING THE ECONOMIC VALUE OF HUMANITIES AND EDUCATION PROGRAMS IN PUBLIC UNIVERSITIES: A STUDY IN OSUN STATE, NIGERIA

Gambo Adegboye

National Taiwan University - Taiwan

Abstract:

This study estimates the private cost of Humanities and Education programs in public universities in Osun state, Nigeria, as well as the private monetary returns to Humanities and Education programs in public universities in the state. It also estimates the private rates of return to Humanities and Education programmes in public universities in Osun state; with the view of providing information on the relative profitability of investments in Humanities and Education programs in public universities in Osun state. The study adopted a descriptive survey research design. The population for the study consisted of all Humanities and Education students from public universities in Osun State and all Humanities and Education graduates who are workers in Osun state establishments. The sample was made up of 600 students and 120 workers. The students were selected through simple random sampling technique from the two public universities in the state while the workers were purposively selected from Osun state establishments. These workers were graduates of Humanities and Education programs. The selected programs included Bachelor of Arts (B.A.) in English, Bachelor of Education (B.Ed.) in English, B.A. in Religious Studies, B.Ed. in Religious Studies, B.A. in Yoruba and B.Ed. in Yoruba. Two research instruments were used, namely: Private Costs of University Education Questionnaire (PCUEQ) and Age Education Earnings of Workers Questionnaire (AEEWQ). The data were analyzed using compounding and discount cash flow techniques. The results showed that the private costs of Humanities and Education programs in public universities in Osun state were N855,935.59 and N694,269.34 respectively. The private monetary returns to Humanities and Education programs in public universities in the State were N9,052,859.28 and N9,052,859.28, respectively. The private rates of return to Humanities and Education programmes in public universities in Osun state were 27.36% and 34.40% respectively. The study concluded that it was more profitable to invest in Education programs than in Humanities programs at public universities in Osun state, Nigeria.

Keywords: Rates of return, private cost, investment, education.

MODELING EXPONENTIAL GROWTH ACTIVITY THROUGH TECHNOLOGY: RESEARCH WITH BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION STUDENTS

Vargas Montero Alejo, V. Moguel

Samarkand State Medical Institute- Uzbekistan

Abstract:

Understanding the concept of function has been important in mathematics education for many years. In this study, the models built by a group of five business administration and accounting undergraduate students when carrying out a population growth activity are analyzed. The theoretical framework is the Models and Modeling Perspective. The results show how the students included tables, graphics, and algebraic representations in their models. Using technology was useful to interpret, describe, and predict the situation. The first model, the students built to describe the situation, was linear. After that, they modified and refined their ways of thinking; finally, they created exponential growth. Modeling the activity was useful to deep on mathematical concepts such as covariation, rate of change, and exponential function also to differentiate between linear and exponential growth.

Keywords: Covariation reasoning, exponential function, modeling, representations.

INTERCULTURAL APPROACH TO SECOND LANGUAGE DEVELOPMENT: A PILOT PROGRAM FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS AT AN ESCUELA NORMAL IN ATEQUIZA, MEXICO

Paulina Sánchez Nájera, R. Jacob Navarro Núñez

University of Sannio Università del Sannio di Benevento- Italy

Abstract:

The importance of developing multi-language abilities in our global society is noteworthy. However, the necessity, interest, and consciousness of the significance that the development of another language represents, apart from the mother tongue, is not always the same in all contexts as it is in multicultural communities, especially in rural higher education institutions immersed in small communities. Leading opportunities for digital interaction among learners from Mexico and abroad partners represents scaffolding towards, not only language skills development but also intercultural communicative competences (ICC). This study leads us to consider what should be the best approach to work while applying a program of ICC integrated into the practice of EFL. While analyzing the roots of the language, it is possible to obtain the main objective of learning another language, to communicate with a functional purpose, as well as attaching social practices to the learning process, giving a result of functionality and significance to the target language. Hence, the collateral impact that collaborative learning leads to, aims to contribute to a better global understanding as well as a means of self and other cultural awareness through intercultural communication. While communicating through the target language by online collaboration among students in platforms of long-distance communication, language is used as a tool of interaction to broaden students' perspectives reaching a substantial improvement with the help of their differences. This process should consider the application of the target language in the inquiry of sociocultural information, expecting the learners to integrate communicative skills to handle cultural differentiation at the same time they apply the knowledge of their target language in a real scenario of communication, despite being through virtual resources.

Keywords: Collaborative learning, English as a Foreign language, intercultural communication, intercultural communicative competences, virtual partnership.

CRAFTING A FRAMEWORK FOR ITERATIVE SELF-CORRECTING EXERCISES IN EDITORIAL ENVIRONMENTS

H. Duron, Ruggieri Revuz, Tijus Sandie

University of Ioannina- Greece

Abstract:

In order to design a cooperative e-learning platform, we observed teams of Teacher [T], Computer Scientist [CS] and exerciser's programmer-designer [ED] cooperating for the conception of a self-correcting exercise, but without the use of such a device in order to catch the kind of interactions a useful platform might provide. To do so, we first run a task analysis on how T, CS and ED should be cooperating in order to achieve, at best, the task of creating and implementing self-directed, self-paced, repeatable self-correcting exercises (RSE) in the context of open educational resources. The formalization of the whole process was based on the “objectives, activities and evaluations” theory of educational task analysis. Second, using the resulting frame as a “how-to-do it” guide, we run a series of three contrasted Hackathon of RSE-production to collect data about the cooperative process that could be later used to design the collaborative e-learning platform. Third, we used two complementary methods to collect, to code and to analyze the adequate survey data: the directional flow of interaction among T-CS-ED experts holding a functional role, and the Means-End Problem Solving analysis. Fourth, we listed the set of derived recommendations useful for the design of the exerciser as a cooperative e-learning platform. Final recommendations underline the necessity of building (i) an ecosystem that allows to sustain teams of T-CS-ED experts, (ii) a data safety platform although offering accessibility and open discussion about the production of exercises with their resources and (iii) a good architecture allowing the inheritance of parts of the coding of any exercise already in the data base as well as fast implementation of new kinds of exercises along with their associated learning activities.

Keywords: Distance open educational resources, pedagogical alignment, self-correcting exercises, teacher’s involvement, team roles.

ASSESSING KAHOOT: AN EXAMINATION OF ITS ROLE AND ECOSYSTEM AS AN EDUCATIONAL AID

Muhammad Yasir Panah , Babar Ebrahim

American University of the Middle East- Kuwait

Abstract:

Over the past 20 years, internet has seen continual advancement and with the advent of online technology, various types of web-based games have been developed. Games are frequently being used among different age groups from baby boomers to generation Z. Games are not only used for entertainment but also utilized as a learning approach transmitting education to a level that is more interesting and effective for students. One of the popular web-based education games is Kahoot with growing popularity and usage, which is being used in different fields of studies. However, little knowledge is available on university students' perception of Kahoot environment and application for learning subjects. Hence, the objective of the current study is to investigate students' perceptions of Kahoot application and environment as a learning tool. The study employed a survey approach by distributing Google Forms –created questionnaire, with high level of reliability index, to 62 students (11 males and 51 females). The findings show that students have positive attitudes towards Kahoot application and its environment for learning. Regarding Kahoot application, it was indicated that activities created using Kahoot are more interesting for students, Kahoot is useful for collaborative learning, and Kahoot enhances interest in learning lesson. In terms of Kahoot environment, it was found that using this application through mobile is easy for students, its design is simple and useful, Kahoot-created activities can easily be shared, and the application can easily be used on any platform. The findings of the study have implications for instructors, policymakers and curriculum developers.

Keywords: Application, environment, Kahoot, learning tool.

ANALYZING COURSE OUTCOMES FOR THE BACHELOR OF SCIENCE IN ELECTRICAL AND ELECTRONIC ENGINEERING PROGRAM: A FOCUS ON ELECTRICAL CIRCUITS

Sher Khan Azmiri Shermin

University of Pretoria- South Africa

Abstract:

At present, it is an imperative and stimulating task to grow the concepts and skills of undergraduate students in any course. Educators must build up students' higher-order complex and critical thinking abilities. But many of them find it difficult to assess and evaluate these abilities of students who undertake their courses during undergraduate studies. In this research work, a simple assessment and evaluation process for the electrical circuit course of the undergraduate Electrical and Electronic Engineering (EEE) program is reported using the Outcome-Based Education (OBE) approach. The methodology of the work, course contents design, course outcomes (COs) preparation and mapping it with program outcomes (POs), question setting following Bloom's taxonomy, assessment strategy of the students, CO and PO evaluation records, statistics, and charts have been reported for a student-cohort of electrical circuit course taken in Spring 2019 Semester at EEE Department of Southeast University (SEU). It is found that the benchmark fixed by the course instructor has been achieved by the students of that course through CO assessment and evaluation. Recommendations of the course teacher for further quality enhancement based on CO achievement are also presented.

Keywords: OBE, COs, POs, assessment and evaluation, electrical circuit course.

CONTINUOUS DISTANCE LEARNING AND SKILL ENHANCEMENT: A CASE STUDY EXAMINATION IN GREECE

Prof. Dr. Eleni Giouli

University of Monastir, Monastir-Tunis

Abstract:

Distance learning provides a flexible approach to education, enabling busy learners to complete their coursework at their own pace, on their own schedule, and from a convenient location. This flexibility combined with a series of other issues; make the benefits of lifelong distance learning numerous. The purpose of the paper is to investigate whether distance education can contribute to the improvement of adult skills in Greece, highlighting in this way the necessity of the lifelong distance learning. To investigate this goal, a questionnaire is constructed and analyzed based on responses from 3,016 attendees of lifelong distance learning programs in the e-learning of the National and Kapodistrian University of Athens in Greece. In order to do so, a series of relationships is examined including the effects of a) the gender, b) the previous educational level, c) the current employment status, and d) the method used in the distance learning program, on the development of new general, technical, administrative, social, cultural, entrepreneurial and green skills. The basic conclusions that emerge after using a binary logistic framework are that the following factors are critical in order to develop new skills: the gender, the education level and the educational method used in the lifelong distance learning program. The skills more significantly affected by those factors are the acquiring new skills in general, as well as acquiring general, language and cultural, entrepreneurial and green skills, while for technical and social skills only gender and educational method play a crucial role. Moreover, routine skills and social skills are not affected by the four factors included in the analysis.

Keywords: Adult skills, distance learning, education, lifelong learning.

UNCOVERING PATTERNS IN STUDENT FEEDBACK: IDENTIFYING STRATEGIES TO ENHANCE EMOTIONAL WELL-BEING IN LEARNING

Angelina Ranganathan, A. Tzacheva Jaishree ,

Avondale University- Australia

Abstract:

Interest in (STEM) Science Technology Engineering Mathematics education especially Computer Science education has seen a drastic increase across the country. This fuels effort towards recruiting and admitting a diverse population of students. Thus the changing conditions in terms of the student population, diversity and the expected teaching and learning outcomes give the platform for use of Innovative Teaching models and technologies. It is necessary that these methods adapted should also concentrate on raising quality of such innovations and have positive impact on student learning. Light-Weight Team is an Active Learning Pedagogy, which is considered to be low-stake activity and has very little or no direct impact on student grades. Emotion plays a major role in student's motivation to learning. In this work we use the student feedback data with emotion classification using surveys at a public research institution in the United States. We use Actionable Pattern Discovery method for this purpose. Actionable patterns are patterns that provide suggestions in the form of rules to help the user achieve better outcomes. The proposed method provides meaningful insight in terms of changes that can be incorporated in the Light-Weight team activities, resources utilized in the course. The results suggest how to enhance student emotions to a more positive state, in particular focuses on the emotions 'Trust' and 'Joy'.

Keywords: Actionable pattern discovery, education, emotion, data mining.

TEACHER PERSPECTIVES ON INCLUSIVE EDUCATION: A FOCUS ON HEARING IMPAIRMENT

PHD. Student Chalise Kiran

University of Mitrovica in Mitrovica- Kosovo

Abstract:

The prime idea of inclusive education is to mainstream every child in education. However, it will be challenging for implementation when there are policy and practice gaps. It will be even more challenging when children have disabilities. Generally, the focus will be on the policy gap, but the problem may not always be with policy. The proper practice could be a challenge in the countries like Nepal. In determining practice, the teachers' perceptions toward inclusive will play a vital role. Nepal has categorized disability in 7 types (physical, visual, hearing, vision/hearing, speech, mental, and multiple). Out of these, hearing impairment is the study realm. In the context of a limited number of researches on children with disabilities and rare researches on CWHI and their education in Nepal, this study is a pioneering effort in knowing basically the problems and challenges of CWHI focused on inclusive education in the schools including gaps and barriers in its proper implementation. Philosophically, the paradigm of the study is post-positivism. In the post-positivist worldview, the quantitative approach with the description of the situation and inferential relationship are revealed out in the study. This is related to the natural model of objective reality. The data were collected from an individual survey with the teachers and head teachers of 35 schools in Nepal. The survey questionnaire was prepared and filled by the respondents from the schools where the CWHI study in 7 provincial 20 districts of Nepal. Through these considerations, the perceptions of CWHI focused inclusive education were explored in the study. The data were analyzed using both descriptive and inferential tools on which the Likert scale-based analysis was done for descriptive analysis, and chi-square mathematical tool was used to know the significant relationship between dependent variables and independent variables. The descriptive analysis showed that the majority of teachers have positive perceptions toward implementing CWHI focused inclusive education, and the majority of them have positive perceptions toward CWHI focused inclusive education, though there are some problems and challenges. The study has found out the major challenges and problems categorically. Some of them are: a large number of students in a single class; availability of generic textbooks for CWHI and no availability of textbooks to all students; less opportunity for teachers to acquire knowledge on CWHI; not adequate teachers in the schools; no flexibility in the curriculum; less information system in schools; no availability of educational consular; disaster-prone students; no child abuse control strategy; no disabled-friendly schools; no free health check-up facility; no participation of the students in school activities and in child clubs and so on. By and large, it is found that teachers' age, gender, years of experience, position, employment status, and disability with him or her show no statistically significant relation to successfully implement CWHI focused inclusive education and perceptions to CWHI focused inclusive education in schools. However, in some

of the cases, the set null hypothesis was rejected, and some are completely retained. The study has suggested policy implications, implications for educational authority, and implications for teachers and parents categorically.

Keywords: Children with hearing impairment, disability, inclusive education, perception.

ENHANCING INTERNATIONAL SERVICE LEARNING 3.0: LEVERAGING TECHNOLOGY FOR BETTER OUTCOMES AND SUSTAINABILITY

Anthony Vandarakis

University of Ioannina- Greece

Abstract:

Today's International Service Learning practices require an update: modern technologies, fresh educational frameworks, and a new operating system to accountably prosper. This paper describes a model of International Service Learning (ISL), which combines current technological hardware, electronic platforms, and asynchronous communications that are grounded in inclusive pedagogy. This model builds on the work around collaborative field trip learning, extending the reach to international partnerships across continents. Mobile technology, 21st century skills and summit-basecamp modeling intersect to support novel forms of learning that tread lightly on fragile natural ecosystems, affirm local reciprocal partnership in projects, and protect traveling participants from common yet avoidable cultural pitfalls.

Keywords: International Service Learning, ISL, field experiences, mobile technology, 'out there in here', summit basecamp pedagogy.

**EXPLORING ATTENTIVE LITERATURE READING IN HIGHER EDUCATION
FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY ON IMPLEMENTING A
FLIPPED CLASSROOM TEACHING APPROACH**

Malin Isaksson

Giustino Fortunato University- Italy

Abstract:

Teaching French as a foreign language usually implies teaching French literature, especially in higher education. Training university students in literary reading in a foreign language requires addressing several aspects at the same time: the (foreign) language, the poetic language, the aesthetic aspects of the studied works, and various interpretations of them. A pilot study sought to test a teaching model that would support students in learning to perform competent readings and short analyses of French literary works, in a rather independent manner. This shared practice paper describes the use of a flipped classroom method in two French literature courses, a campus course and an online course, and suggests that the teaching model may provide efficient tools for teaching literary reading and analysis in a foreign language. The teaching model builds on a high level of student activity and focuses on attentive reading, meta-perspectives such as theoretical concepts, individual analyses by students where said concepts are applied, and group discussions of the studied texts and of possible interpretations.

Keywords: Shared practice, flipped classroom, literature in foreign language studies, teaching literature analysis.

**ENHANCING ATTENTIVE LITERATURE READING IN HIGHER EDUCATION
FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY OF A FLIPPED
CLASSROOM TEACHING MODEL**

F. Rashno Seydari, M. Nikafrooz

Srimanta Sankaradeva University of Health Sciences- India

Abstract:

This paper intends to study needs analysis of hearing-impaired students' teachers in elementary schools all over Iran. The subjects of this study were 275 teachers who were teaching hearing-impaired students in elementary schools. The participants were selected by a quota sampling method. To collect the data, questionnaires of training needs consisting of 41 knowledge items and 31 performance items were used. The collected data were analyzed by using SPSS software in the form of descriptive analyses (frequency and mean) and inferential analyses (one sample t-test, paired t-test, independent t-test, and Pearson correlation coefficient). The findings of the study indicated that teachers generally have considerable needs in knowledge and performance domains. In 32 items out of the total 41 knowledge domain items and in the 27 items out of the total 31 performance domain items, the teachers had considerable needs. From the quantitative point of view, the needs of the performance domain were more than those of the knowledge domain, so they have to be considered as the first priority in training these teachers. There was no difference between the level of the needs of male and female teachers. There was a significant difference between the knowledge and performance domain needs and the teachers' teaching experience, 0.354 and 0.322 respectively. The teachers who had been trained in working with hearing-impaired students expressed more training needs (both knowledge and performance).

Keywords: Needs analysis, hearing impaired students, hearing impaired students' teachers, knowledge domain, performance domain.

MOTION GRAPHICS ENHANCED MAINTENANCE TRAINING FOR PRESCHOOLERS WITH HEARING IMPAIRMENTS: A COMPREHENSIVE APPROACH

Nikafrooz Atashafrooz

Politeknik Kuala Terengganu- Malaysia

Abstract:

The purpose of the present study was to investigate the effectiveness of using motion graphics as a learning medium on training hearing aids maintenance skills to hearing-impaired children. The statistical population of this study consisted of all children with hearing loss in Ahvaz city, at age 4 to 7 years old. As the sample, 60, whom were selected by multistage random sampling, were randomly assigned to two groups; experimental (30 children) and control (30 children) groups. The research method was experimental and the design was pretest-posttest with the control group. The intervention consisted of a 2-minute motion graphics clip to train hearing aids maintenance skills. Data were collected using a 9-question researcher-made questionnaire. The data were analyzed by using one-way analysis of covariance. Results showed that the training of hearing aids maintenance skills with motion graphics was significantly effective for those children. The results of this study can be used by educators, teachers, professionals, and parents to train children with disabilities or normal students.

Keywords: Hearing-impaired children, hearing aids, hearing aids maintenance skill, and motion graphics.

SOCIO-DEMOGRAPHIC STATUS AND ARRACK CONSUMPTION PATTERNS AMONG MUSLIM, HINDU, SANTAL, AND ORAON COMMUNITIES IN RASULPUR UNION, BANGLADESH: A CROSS-CULTURAL ANALYSIS

Assis. Prof. Dr. Emaj Uddin

American International University - Kuwait

Abstract:

Arrack is one of the forms of alcoholic beverage or liquor which is produced from palm or date juice and commonly consumed by the lower social class of all religious/ethnic communities in the north-western villages of Bangladesh. The purpose of the study was to compare arrack drinking patterns associated with socio-demographic status among the Muslim, Hindu, Santal, and Oraon communities in the Rasulpur union of Bangladesh. A total of 391 respondents (Muslim n-109, Hindu n-103, Santal n-89, Oraon n-90) selected by cluster random sampling were interviewed by ADP (Arrack Drinking Pattern) questionnaire. The results of Pearson Chi-Square test revealed that arrack drinking patterns were significantly differed among the Muslim, Hindu, Santal, and Oraon communities- drinkers. In addition, the results of Spearman-s bivariate correlation coefficients also revealed that sociodemographic characteristics of the communities- drinkers were the significantly positive and negative associations with the arrack drinking patterns in the Rasulpur union, Bangladesh. The study suggests that further cross-cultural researches should be conducted on the consequences of arrack drinking patterns on the communities- drinkers.

Keywords: Arrack Drinking Patterns, Bangladesh, Community, Cross-Cultural Comparison, Socio-Demographic Status.

IDENTIFYING KEY ACTORS: STAKEHOLDER ANALYSIS IN ESTABLISHING AND DEVELOPING THAI INDEPENDENT CONSUMER ORGANIZATIONS

Dr. Ondee Pannarunothai

University of Primorska, Koper- Slovenia

Abstract:

In Thailand, both the 1997 and the current 2007 Thai Constitutions have mentioned the establishment of independent organizations as a new mechanism to play a key role in proposing policy recommendations to national decision-makers in the interest of collective consumers. Over the last ten years, no independent organizations have yet been set up. Evidently, nobody could point out who should be key players in establishing provincial independent consumer bodies. The purpose of this study was to find definitive stakeholders in establishing and developing independent consumer bodies in a Thai context. This was a cross-sectional study between August and September 2007, using a postal questionnaire with telephone follow-up. The questionnaire was designed and used to obtain multiple stakeholder assessment of three key attributes (power, interest and influence). Study population was 153 stakeholders associated with policy decision-making, formulation and implementation processes of civil-based consumer protection in pilot provinces. The population covered key representatives from five sectors (academics, government officers, business traders, mass media and consumer networks) who participated in the deliberative forums at 10 provinces. A 49.7% response rate was achieved. Data were analyzed, comparing means of three stakeholder attributes and classification of stakeholder typology. The results showed that the provincial health officers were the definitive stakeholders as they had legal power, influence and interest in establishing and sustaining the independent consumer bodies. However, only a few key representatives of the provincial health officers expressed their own paradigm on the civil-based consumer protection. Most provincial health officers put their own standpoint of building civic participation at only a plan-implementation level. For effective policy implementation by the independent consumer bodies, the Thai government should provide budgetary support for the operation of the provincial health officers with their paradigm shift as well as their own clarified standpoint on corporate governance.

Keywords: Civic participation, civil society, consumerprotection, independent organization, policy decision-making, stakeholder analysis.

THE BENEFITS OF INTEGRATION WITHIN SOCIAL SYSTEMS: INSIGHTS FROM THE AUTOMOTIVE SECTOR

Sorte Francisco Junior

University of Bergamo- Italy

Abstract:

The Japanese integrative approach to social systems can be observed in supply chain management as well as in the relationship between public and private sectors. Both the Lean Production System and the Developmental State Model are characterized by efforts towards the achievement of mutual goals, resulting in initiatives for capacity building which emphasize the system level. In Brazil, although organizations undertake efforts to build capabilities at the individual and organizational levels, the system level is being neglected. Fieldwork data confirmed the findings of other studies in terms of the lack of integration in supply chain management in the Brazilian automobile industry. Moreover, due to the absence of an active role of the Brazilian state in its relationship with the private sector, automakers are not fully exploiting the opportunities in the domestic and regional markets. For promoting a higher level of economic growth as well as to increase the degree of spill-over of technologies and techniques, a more integrative approach is needed.

Keywords: Integration, Lean Production System, Developmental State Model, Brazilian automobile industry.

DEVELOPING EDUCATIONAL GAMES: A FRAMEWORK INTEGRATING MODEL CANVAS AND PROCESS FOR OUTCOME-BASED EDUCATION

Ratima Pusawiro, Dejdumrong Damkham, Priyakorn Natasha

Chelyabinsk State Pedagogical University – Russia

Abstract:

This paper explored the solution in game design to help game designers in the educational game designing using digital educational game model canvas (DEGMC) and digital educational game form (DEGF) based on Outcome-based Education program. DEGMC and DEGF can help designers develop an overview of the game while designing and planning their own game. The way to clearly assess players' ability from learning outcomes and support their game learning design is by using the tools. Designers can balance educational content and entertainment in designing a game by using the strategies of the Business Model Canvas and design the gameplay and players' ability assessment from learning outcomes they need by referring to the Constructive Alignment. Furthermore, they can use their design plan in this research to write their Game Design Document (GDD). The success of the research was evaluated by four experts' perspectives in the education and computer field. From the experiments, the canvas and form helped the game designers model their game according to the learning outcomes and analysis of their own game elements. This method can be a path to research an educational game design in the future.

Keywords: Constructive alignment, constructivist theory, educational game, outcome-based education.

SOLAR SPELL CASE STUDY: ASSESSING PEDAGOGICAL QUALITY INDICATORS FOR DIGITAL LIBRARY RESOURCES

Assoc. Prof. Dr. Marcela Zermeño Gómez- Georgina

University of Novo Mesto, Novo Mesto- Slovenia

Abstract:

This paper presents the SolarSPELL case study that aims to generate information on the use of indicators that help evaluate the pedagogical quality of a digital library resources. SolarSPELL is a solar-powered digital library with WiFi connectivity. It offers a variety of open educational resources selected for their potential for the digital transformation of educational practices and the achievement of the 2030 Agenda for Sustainable Development, adopted by all United Nations Member States. The case study employed a quantitative methodology and the research instrument was applied to 55 teachers, directors and librarians. The results indicate that it is possible to strengthen the pedagogical quality of open educational resources, through actions focused on improving temporal and technological parameters. They also reveal that users believe that SolarSPELL improves the teaching-learning processes and motivates the teacher to improve his or her development. This study provides valuable information on a tool that supports teaching-learning processes and facilitates connectivity with renewable energies that improves the teacher training in active methodologies for ecosystem learning.

Keywords: Educational innovation, digital library, pedagogical quality, solar energy, teacher training, sustainable development.

CRAFTING AN ADVENTURE: UNIVERSITY OF SOUTHERN CALIFORNIA'S EXPLORATION OF ALTERNATE REALITY GAMES FOR EDUCATION AND IMPACT

Anahita Dalmia

Faculty of Economics and Informatics of the University of Bialystok- Lithuania

Abstract:

There has been a recent rise in ‘audience-centric’ and immersive storytelling. This indicates audiences are gaining interest in experiencing real adventure with everything that encompasses the struggle, the new friendships, skill development, and growth. This paper examines two themed alternate reality games created by a group of students at the University of Southern California as an experiment in how to design an adventure and to evaluate its impact on participants. The experiences combined immersive improvisational theatre and live-action roleplaying to create socially aware experiences within the timespan of four hours, using Harry Potter and mythology as themes. In each experiment, over 500 players simultaneously embarked on quests -a series of challenges including puzzle-solving, scavenger-hunting, and character interactions- to join a narrative faction. While playing, the participants were asked to choose faction alignments based on the characters they interacted with, as well as their own backgrounds and moral values. During the narrative finale, the impact of their individual choices on the larger story and game were revealed. After the conclusion of each experience, participants filled out questionnaires and were interviewed. Through this, it was discovered that participants developed transferable problem-solving, team-work, and persuasion skills. They also learned about the theme of the experience and reflected on their own moral values and judgment-making abilities after they realized the consequences of their actions in the game-world, inspiring some participants to make changes outside of it. This reveals that alternative reality games can lead to socialization, educational development, and real-world change in a variety of contexts when implemented correctly. This experiment has begun to discover the value of alternate reality games in a real-world context and to develop a reproducible format to continue to create such an impact.

Keywords: Adventure, alternate reality games, education, immersive entertainment, interactive entertainment.

PROMOTING COLLABORATION AND INNOVATION: A FRESH APPROACH TO ENGINEERING-CENTRIC EDUCATIONAL REFORM IN URBAN PLANNING AT TIANJIN UNIVERSITY, CHINA

Bingqian Zeng , Peng Cheng

Fiji School of Medicine, Suva- Fiji

Abstract:

Engineering science and technology progress and innovation have become an important engine to promote social development. The reform exploration of "new engineering" in China has drawn extensive attention around the world, with its connotation as "to cultivate future diversified, innovative and outstanding engineering talents by taking 'fostering character and civic virtue' as the guide, responding to changes and shaping the future as the construction concept, and inheritance and innovation, crossover and fusion, coordination and sharing as the principal approach". In this context, Tianjin University, as a traditional Chinese university with advantages in engineering, further launched the CCII (Coherent-Collaborative-Interdisciplinary-Innovation) program, raising the cultivation idea of integrating new liberal arts education, multidisciplinary engineering education and personalized professional education. As urban planning practice in China has undergone the evolution of "physical planning -- comprehensive strategic planning -- resource management-oriented planning", planning education has also experienced the transmutation process of "building foundation -- urban scientific foundation -- multi-disciplinary integration". As a characteristic and advantageous discipline of Tianjin University, the major of Urban and Rural Planning, in accordance with the "CCII Program of Tianjin University", aims to build China's top and world-class major, and implements the following educational reform measures: 1. Adding corresponding English courses, such as advanced course on GIS Analysis, courses on comparative studies in international planning involving ecological resources and the sociology of the humanities, etc. 2. Holding "Academician Forum", inviting international academicians to give lectures or seminars to track international frontier scientific research issues. 3. Organizing "International Joint Workshop" to provide students with international exchange and design practice platform. 4. Setting up a business practice base, so that students can find problems from practice and solve them in an innovative way. Through these measures, the Urban and Rural Planning major of Tianjin University has formed a talent training system with multi-disciplinary cross integration and orienting to the future science and technology.

Keywords: China, higher education reform, innovation, new engineering education, rural and urban planning, Tianjin University.